

ПОЛ АНДЕРСЪН

Кръстоносци в Космоса

АРГУС
003
Фантастика

ПОЛ АНДЕРСЪН КРЪСТОНОСЦИ В КОСМОСА

Превод: Любомир Николов

chitanka.info

За живия и изобретателен интелект на Пол Андерсън е просто невъзможно да се докосне дори до най-позната тема и да я превърне в чисто злато.

Антъни Баучер
(«Ню Йорк Таймс»)

Всички знаят, че Пол Андерсън е един от най-добрите. Те грешат — той е по-добър и от най-добрите.

Джери Пурнил

ПРОЛОГ

Когато командирът на космическия кораб погледна навън, настолната лампа плисна върху лицето му сноп светлина, който прерязва тъмните контрастни сенки наоколо. Един люк зееше отворен към чуждоземната лятна нощ.

— Е, какво става? — запита той.

— Завърших превода, сър — отговори социотехникът. — Отне ми доста време, защото се наложи да търся етимологична аналогия със съвременните езици. Докато превеждах обаче, успях да науча достатъчно, така че мога да говоря с тези... същества.

— Добре — промърмори командирът. — Сега може би ще разберем какво е всичко това. Гръм и мълнии! Очаквах какво ли не тук, но не и такива неща!

— Разбирам как се чувствате, сър. Макар всичко да изглежда толкова очевидно, на мен ми е трудно да повярвам, че то е станало така, както е описано.

— Много добре, веднага ще го прочета. Уви, няма покой за блуждаещите души.

Командирът кимна с глава на социотехника, че е свободен, и той напусна кабината. После за миг остана неподвижен, отправил невиждащ поглед към документа пред себе си. Книгата беше респектиращо древна — старинен пергаментов манускрипт между масивни корици. Самият превод представляваше най-прозаичен машинописен текст. Но въпреки това той почти изпитваше страх да разгърне страниците: боеше се от това, което би могъл да открие. Разказваше се за някаква невероятна катастрофа преди повече от хиляда години, а последиците от нея се усещаха и до ден-днешен.

Капитанът се почувства много нищожен и самотен. До дома беше далече-далече. Нямахше как... Той започна да чете.

ГЛАВА ПЪРВА

Архиепископ Уилям — един високоерудирани и достопочтен духовник — ми нареди да опиша на английски език онези грандиозни събития, на които бях скромни свидетел. Вземам перото в името на Бога и на моя светец-покровител с вярата, че те ще укрепят силите ми на хронист в името на бъдните поколения, които ще могат да извлекат поука от разказа за военния поход на сър Роджър дьо Турнвил и ще се научат оттам ревностно да славят Всевишния, по волята на Когото стават всички неща на този свят.

Ще опиша събитията точно както ги помня, без да омаловажавам или да разкрасявам нещо, още повече че по-голяма част от лицата, за които става дума, вече са мъртви. Самият аз бях крайно незначителна фигура, но тъй като е полезно хронистът да е добре познат на читателите, за да могат те да съдят доколко той заслужава доверие, ще кажа първом няколко думи за себе си.

Роден съм четиридесет години преди започването на моя разказ и бях най-малкият син на Уот Браун. Той бе ковач в Ансби — градче в Североизточен Линкълншър. Тези земи бяха дадени в ленно владение на барон Дьо Турнвил, чийто древен замък се издигаше на един хълм над града. Там имаше също малко абатство на Францисканския орден, в което бях приет като момче. Тъй като придобих известни умения в четенето и писането — като че ли единствените способности, които притежавам — често ми възлагаха да обучавам на тези изкуства новопостъпилите послушници и децата на миряните. Преведох момчешкия си прякор на латински и го взех за свое духовно име като един пример на смирение, така че оттогава се нарекох брат Парвус^[1], защото съм дребен на ръст и грозноват, макар че лесно си създавах авторитет сред своите връстници.

В лето Господне 1345-о сър Роджър, който по онова време беше барон, събираше войска от рицари, за да се присъедини към нашия могъщ крал Едуард III и към сина му във Френската война^[2]. Ансби беше място на сбора на войските. Към началото на май всички бяха

там. Разположиха се на лагер в общинската мера и превърнаха нашето тихо градче в огромен бардак.

Стрелци с лъкове и арбалети, копиеносци и кавалеристи се тълпяха из калните улици, пиеха, играеха комар, задиряха жените, пускаха солени шегги или се караха, излагайки на опасност своите души и нашите къщи със сламени покриви. И наистина ние загубихме две къщи в резултат на пожар. Въпреки тези обстоятелства обаче те внесоха в нашия живот един непознат дух, едно чувство за слава толкова силно, че и най-изпадналите крепостни селяни мечтаеха да тръгнат на поход, ако беше възможно. Дори и аз не останах чужд на такива желаниа. За мен те можеха и да се сбъднат, защото учех на четмо и писмо, а също и на смятане сина на сър Роджър. Баронът говореше, че има намерение да ме направи свой писар, но моят абат се колебаеше дали да даде съгласието си за това.

Такива бяха нещата, когато пристигна корабът на уерсгорците. Помня добре този ден. Бях навън по някаква заръка. След падналия дъжд времето бе слънчево, а по главната улица калта стигаше до глезен. Пробивах си път сред безредната тълпа от войници, поздравявайки онези от тях, които познавах. Изведнъж се чу силен вик. Заедно с другите вдигнах глава.

О, чудо! От небето се спускаше кораб, целият от метал, който, приближавайки се, нарастваше чудовищно с всеки миг. Слънчевият блясък по полираната му повърхност бе толкова ослепителен, че не можех да видя ясно формата му. Наподобяваше ми огромен цилиндър, дълъг най-малко две хиляди фута^[3]. Като изключим свистенето на вятъра, той се движеше безшумно.

Някой закрещя. Една жена коленичи в локвата и започна да се моли. Някакъв мъж се развика, че греховете му искат изкупление, и се присъедини към нея. Колкото и благочестиви да бяха тези постъпки, аз си дадох сметка, че сред такава тълпа човек ще бъде смазан, ако избухне паника. Това сигурно не беше намерението на Господ, ако той беше изпратил пришълеца. Почти несъзнателно аз чевръсто се покачих на една голяма бомбарда^[4], чийто лафет бе затънал на нашата улица до главините на колелата.

— Дръжте се! — извиках. — Не се страхувайте! Молете се и постете!

Моите немощни писукания останаха нечути. Тогава Червения Джон Хемуърд, командирът на стрелците, изскочи до мен. Безгрижен гигант, с коса като медна тел и свирепи сини очи, той ми бе станал приятел още с пристигането си?

— Какво е това според теб? — избоботи той и гласът му се разнесе над общата гълчава, която утихна. — Може би е някакъв френски трик. А може и да е нещо, което ще направи за посмешище страховете ни. Войници, след мен! Да го посрещнем, като кацне!

— Магия — изкрещя един старец. — Това е магия и с нас е свършено.

— Не е вярно — му отвърнах. — Магьосничеството не може да причини злина на добрите християни.

— Но аз съм един презрян грешник — проплака той.

— За свети Георги и крал Едуард! — Червения Джон скочи от оръдието и се втурна по улицата. Аз запретнах расото и затичах след него, като междувременно се мъчех да си спомня заклинанията за прогонване на нечисти сили. Поглеждайки през рамо, с изненада забелязах, че по-голямата част от войниците ни следват. Не че толкова ги беше окуражил примерът на командира на стрелците, колкото ги бе подгонил страхът да не останат без водач. Подчинявайки се на заповедта, те първо се отправиха към лагера си, за да се въоръжат набързо, а оттам се стекоха на общинската мера.

Видях как кавалеристите се метнаха на конете и се спуснаха с громолене от замъка.

Сър Роджър дьо Турнвил, без ризница, но препасал меч на бедрото, водеше конниците. Той крещеше и размахваше късото си кавалерийско копие. Застанал от единия край, а Червения Джон — от другия, двамата се опитваха да въдворят сред тълпата някакво подобие на боен ред. Те току-що бяха успели да сторят това, когато гигантският кораб се приземи.

Затъна дълбоко в ливадната земя: тежестта му беше огромна и аз не можех да си представя каква сила го бе поддържала с такава лекота във въздуха. Видях, че целият беше покрит с гладка броня и по него нямаше нито мостик, нито бак. Естествено, аз не очаквах да има гребла, но някъде дълбоко в мен ме глождеше въпросът защо няма корабни платна и това караше сърцето ми да бие неспокойно. Стори ми

се обаче, че съзрях оръдейни кули, от които надничаха дула, подобни на дулата на бомбарди.

Настъпи смразяваща тишина. Сър Роджър насочи коня си към мен. Зъбите ми тракаха.

— Ти си теолог, братко Парвус — каза той спокойно, макар че ноздрите му бяха побелели, а косата му плувнала в пот. — Какво мислиш за това нещо?

— Честно казано, не зная, сир^[5] — отговорих аз, заеквайки. — Древните книги споменават за вълшебници като Мерлин, които могат да летят по небето.

— Може ли това нещо да има божествен произход? — И се прекръсти.

— Не съм аз онзи, който може да каже. — Погледнах боязливо към небето. — Освен това не виждам хор от ангели.

Откъм кораба се чу изщракване, което бе удавено във вопли на ужас, когато една кръгла врата започна да се отваря. Никой обаче не мръдна от мястото си, проявявайки английско хладнокръвие. А може би хората бяха твърде уплашени, за да бягат.

Успях да забележа, че вратата беше двойна, с камера по средата. Една метална стълба се подаде подобно на език и се плъзна три ярда^[6] надолу, докато докосна земята. Вдигнах високо разпятieto, а устните ми трескаво мълвяха молитви. Един от екипажа се подаде навън. Боже всемогъщи, как да опиша ужаса на тази първа гледка?! Несъмнено — крещеше истерично някакъв глас в мен — това е дявол от самото дъно на преизподнята.

На ръст той бе около пет фута, много широк и мощен, облечен в туника от сияйна сребриста материя. Кожата му нямаше косми и беше наситено синя. Имаше къса дебела опашка. Ушите му бяха дълги и стърчаха косо от двете страни на кръглата му глава. Тесни, кехлибареножълти очи надничаха от зурлесто лице с тежки, груби черти. Челото му обаче беше високо.

Някой започна да крещи. Червения Джон размаха лъка си:

— Тихо там! — прогърмя гласът му. — Дявол да ме вземе, ако не убия първия, който помръдне!

Не смятах, че е редно да се богохулства в такъв момент. Като издигнах кръста още по-високо, аз заставих омекналите си нозе да направят няколко крачки напред, мърморейки някакво заклинание за

прогонване на нечистите сили. Убеден бях, че от това няма никаква полза: краят на света идваше.

Ако демонът бе останал неподвижно на мястото си, нашите редици скоро щяха да се разкъсат и щяхме да побегнем. Но той вдигна някаква тръба в едната си ръка. Оттам излезе ослепително бял пламък. Чух пукот във въздуха и видях как бе повален човек недалеч от мен. Огън избухна над него. Той се търколи мъртъв, с обгорена гръд. Още три демона се появиха.

Когато нещо подобно се случи, войниците бяха обучени да действат, а не да разсъждават. Дългият лък на Червения Джон пропя. Демонът, който бе излязъл най-отпред, се смъкна от рампата, пронизан от едноярдова стрела. Видях как захрачи кръв и умря. Този изстрел като че ли предизвика истински залп: внезапно въздухът посивя от стотина свистящи стрели. Останалите три демона се повалиха надупчени така гъсто, като че бяха мишени в стрелково състезание.

— Те са смъртни — изрева сър Роджър. — Напред! За свети Георги и добрата стара Англия! — И той пришпори коня си право към входа на кораба.

С фанатичен боен вик цялата войска се понесе след него. Честно да си призная, аз също нададох крясък и се устремих към кораба.

Твърде малко си спомням от тази битка, която бушуваше по всички кабинни и коридори. Не помня кой и кога ми даде бойна брадва. Запазил съм смътна представа как повах злите сини лица, които се хвърляха с ръмжене срещу мен; как се хлъзгах и падах по окървавения под, за да се изправа за поредния удар. Сър Роджър нямаше възможност да ръководи битката. Неговите хора просто тичаха като побеснели. Знаейки, че демоните могат да бъдат убивани, тяхната едничка мисъл бе да убиват, което и правеха.

Екипажът броеше стотина членове, но малцина от тях бяха въоръжени. Впоследствие открихме всякакви оръжия в арсеналите, но нападателите бяха разчитали на това да създадат паника. Не познавайки характера на англичаните, те не допускаха, че ще изпаднат в беда. Корабната артилерия беше подготвена за стрелба, но тя беше безполезна, след като ние вече бяхме вътре. За по-малко от час успяхме да ги избием. Измъквайки се от касапницата навън, аз плачех от радостта да видя отново божествената слънчева светлина. Сър Роджър проверяваше заедно с командирите си нашите загуби, които бяха

всичко петнадесет души — убити и ранени. Докато седях там, треперещ от изтощение, дойде Червения Джон Хемуърд. Един демон висеше на рамото му. Той хвърли това изчадие в краката на сър Роджър:

— Тоя го проснах с юмука си, сър — избоботи той. — Реших, че може да искате да оставите един от тях жив за малко, за да го разпитате. Или да не се церемоня и да отсека гнусната му глава ей сега?

Сър Роджър се замисли. Самообладанието му бързо се бе върнало. Никой от нас все още не беше осъзнал съдбоносното значение на това, което се бе случило. Мрачна усмивка пробягна по устните му. Той отговори на английски така свободно, като че говореше на френски — езика на благородниците, който по-често използваше:

— Ако това са демони, то те са жалко племе, защото са толкова смъртни, колкото и хората. В действителност те дори са по-уязвими. За ръкопашния бой знаят не повече от малката ми дъщеря. Даже по-малко от нея, защото от пръстчетата ѝ носът ми е получил множество силни оципвания. Смятам, че веригите ще направят този приятел безопасен. Как мислиш, братко Парвус?

— Да, милорд — съгласих се аз. — Макар че ще е най-добре да сложим наблизко няколко реликви на светии и на Свети Дух.

— Добре тогава, закарай го в абатството и виж какво можеш да узнаеш от него. Ще изпратя стража да го охранява. Каня те на пир довечера.

— Сир — укорих го аз, — ние трябва да отслужим голяма меса^[7], за да благодарим на Бога, преди да предприемем каквото и да било друго.

— Да, да — отвърна нетърпеливо той. — Говори с твоя абат за това. Постъпи, както смяташ за добре. Но ела на пиршеството, да ми кажеш какво си научил...

Очите му добиха замислено изражение, когато отправи поглед към кораба.

---

[1] Parvus — лат.: малък, нищожен, незначителен. — Бел.прев. ↑

[2] Френската война — Стогодишната война между Англия и Франция, продължила с малки прекъсвания от 1338 г. до 1453 г. —

Бел.прев. ↑

[3] Фут — мярка за дължина, равна на 30,48 см. — Бел.прев. ↑

[4] Бомбарда — голямо старинно оръдие. — Бел.прев. ↑

[5] Сир — Ваше Величество. Средновековно обръщение към владетел. — Бел.прев. ↑

[6] Ярд — мярка за дължина, равна на 91,4 см. — Бел.прев. ↑

[7] Меса — католическа литургия. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Отидох, както ми бе наредено, с одобрението на моя абат, който реши, че в случая на духовното и на светското начало трябва да се гледа като на едно цяло. Вървах по залетите от слънце улици, заобикаляйки локвите, а градът бе необичайно тих. Народът беше в църквите или се бе събрал по къщите. От войнишкия лагер се чуваше още една меса. Корабът се извисяваше като планина и в сравнение с него сътворените от нас неща изглеждаха незначителни. Но ние се чувствахме окуражени, дори малко екзалтирани, струва ми се, от победата си над сили, които явно не бяха от този свят. Макар и самодоволно, изглеждаше неизбежно заключението, че Бог одобрява делата ни.

Пресякох двора на замъка, след като ме провериха трима стражи, и се запътих право към голямата зала. Замъкът Ансби бе стар нормански градеж, мрачен на вид и студен за обитаване. Залата вече беше тъмна, осветена от свещи и от голям, трепкащ огън, който изкарваше наяве от неспокойната сянка оръжията и гоблените по стените. Около масата седяха благородниците, по-видните граждани на градчето и прославени воители. Носеха се звуци от разговори, от шетащи насам-натам слуги, от търкалящи се по рогозките кучета. Гледката изглеждаше успокояващо позната, но въпреки това се усещаше значително напрежение. Сър Роджър ме покани да седна до него и до съпругата му — знак за особена почест. Тук искам да опиша сър Роджър дьо Турнвил, рицар и барон. Той беше едър, добре сложен мъж на тридесет години, със сиви очи и костелив, клонест нос. Носеше сламенорусата си коса по възприетата от перовете пълководци мода — буйна на върха на главата и обръсната надолу. Това донякъде разваляше иначе мъжествения му облик, защото имаше уши като дръжки на кана. Произхождаше от бедна и изостанала област и по-голямата част от живота си бе прекарал във войни. Поради това на него му липсваше дворцовата изтънченост, макар че посвоему той бе интелигентен и приветлив. Съпругата му — лейди Кетрин — бе

дъщеря на виконт Дьо Морней. Мнозина бяха на мнение, че тя се бе омъжила за човек не от своята среда, тъй като бе израсла в Уинчестър, заобиколена от елегантност и модна изисканост. Беше много красива, с големи сини очи и кестенява коса, но имаше нещо мъжко в нея. Имаха само две деца: Робърт, хубаво момченце на шест години, който беше мой ученик, и тригодишно момиченце — Матилда.

— Сядай, братко Парвус! — прокълтя гласът на господаря. — Налей си пълен бокал с червено вино. Поводът заслужава да се полее с нещо повече от ел^[1].

Деликатният нос на лейди Кетрин се смръщи за миг: в нейния стар дом ел пиеше само простолюдието. Когато бях настанен край масата, сър Роджър се наведе към мен и вече сериозно ме попита:

— Какво разбра? Демон ли сме хванали?

Всички около масата притихнаха. Даже кучетата се смириха. Можех да чуя пукота на съчките и как се поклащат покритите с прах древни знамена, провесени на гредите над главите ни.

— Така ми се струва, милорд — отговорих предпазливо аз. — Защото той много се разгневи, когато го поръсихме със светена вода.

— Но въпреки това не изчезна сред облак дим, нали? Аха! Ако това са демони, то те не са роднини на нито един от онези, за които съм чувал. Те са смъртни като хората.

— Дори повече, сир — обади се един от неговите командири. — Защото те са лишени от души.

— Не ме интересуват техните идиотски души — изсумтя сър Роджър. — Интересува ме корабът им. Разгледах го след битката. Какъв кораб. Господи. Истински Левиатан^[2]. Бихме могли да натоварим целия Ансби на него и пак да остане място. Попита ли демона защо само за стотина от тях е необходимо толкова пространство?

— Той не говори нито един от известните езици, милорд.

— Глупости! Всички демони знаят най-малкото латински. Той просто се инати.

— Може би се нуждае от кратка среща с твоя палач? — попита лукаво рицарят сър Оуен Монтебеле.

— Не, моля ви, по-добре не правете това — казах аз. — Той, както изглежда, е много схватлив. Вече повтаря много думи след мене

и аз не вярвам той просто да се прави, че не разбира. Дайте ми няколко дни и аз може би ще съм готов да разговарям с него.

— Няколкото дни могат да се окажат твърде фатални — възропта сър Роджър. Той хвърли говеждата кост, която гложгаше, на кучетата и шумно облиза пръстите си. Лейди Кетрин го погледна осъдително и посочи купата с вода и кърпата пред него.

— Съжалявам, скъпа моя — смотолевя той. — Никога не мога да запомня тия новотии.

Сър Оуен го извади от неловкото положение, като попита:

— Защо казваш, че няколко дни ще да бъдат твърде много? Сигурно не очакваш друг кораб?

— Не, но хората ще бъдат по-неспокойни от всякога. Ние бяхме почти готови да потеглим на поход, когато това се случи.

— Е, и? Нима не можем да тръгнем в уреченото време?

— Не, глупако! — Юмрукът на сър Роджър се стовари върху масата. Един бокал подскочи. — Не разбираш ли каква възможност е това?! Сигурно самите светии ни я дават!

Докато ние стояхме чинно по местата си, той припряно продължи:

— Можем да съберем цялата войска в това нещо. Конете, крави, прасета, кокошки — няма да имаме никакъв проблем с провизиите. Можем да вземем и жените заедно с всички удобства на домашното огнище! А защо не и децата?! Реколтата, която оставяме, няма значение. Тя може да бъде без стопанин известно време, а е и по-сигурно да сме всички заедно — в случай че имаме ново посещение. Не знам каква сила има в този кораб, освен да лети, но самото му появяване ще предизвика такъв ужас, че едва ли ще се наложи да се бием. Така че ще го прекараме през Ламанша и краят на Френската война ще настъпи до един месец, не ви ли е ясно? След това ще отидем да освободим Светите места и ще се върнем тук за жътвата!

Дългото мълчание бе рязко прекъснато от такъв ураган от възторзи, че моите немощни протести бяха удавени в тях. Убеден бях, че този план е безразсъден отначало докрай. Изглежда, лейди Кетрин и неколцина други споделяха това мнение. Но останалите се смееха и викаха така, че залата закънтя. Сър Роджър обърна ентусиазираното си лице към мен:

— Всичко зависи от теб, братко Парвус. По въпросите на словото ти си най-добрият сред нас. Трябва да накараш демона да говори — или да го научиш на това, все едно. Той трябва да ни покаже как да управляваме кораба...

— Благородни господарю... — понечих да възразя аз.

— Добре! — Сър Роджър така ме тупна по рамото, че аз се задавих, и едва не паднах от мястото си. — Знам, че ще се справиш. За награда ще имаш привилегията да дойдеш с нас!

Изглеждаше като че и градът, и войската са обезумели. Несъмнено единственото мъдро решение беше да се изпратят по куриер послания до епископа, а може би и до самия папа, за да се моли за тяхното пътуване. Но нямаше време. Всички искаха да заминат — незабавно. Жените не желяеха да оставят мъжете си, родителите — своите деца, нито пък девойките — своите любими. И най-презреният ратай поглеждаше към небето от своята нивичка и мечтаеше как ще освободи Светите места, а междувреме ще натрупа ковчеже със злато. Какво друго и би могло да се очаква от хора, в чиито вени тече кръвта на сакси, викинги и нормани.

Върнах се в абатството и прекарах нощта коленичил, молейки се за някакво знамение. Но светците не отвърнаха на молитвите ми. На заранта отидох с натежало сърце при абата и му казах какво е наредил баронът. Той се ядоса, че няма възможност да се свърже с църковните архиереи, но реши, че ще е най-добре, ако се подчиним. Бях освободен от други задължения, за да мога да проуча как ще разговарям с демона. Подготвих се за борба с нечистото създание и слязох в килията, където беше затворено. Това беше тясна сутеренна стая, която използваша за покаяния. Брат Томас, нашият ковач, беше забил скоби в стените и бе приковал към тях съществото с вериги. То бе проснато върху наръч сено: страховита гледка в мрачината. Когато се изправи при моето влизане, веригите му издрънчаха. Нашите реликви лежаха в ковчежетата си наблизко, извън нечестивия му досег, така че бедрената кост на свети Озберт и млечният кучешки зъб на свети Уилибалд да му попречат да разкъса веригите си и да избяга обратно в пъкъла. Аз, разбира се, нямаше изобщо да съжалявам, ако това бе сторено.

Прекръстих се и седнах на пода. Блестящите му жълти очи бяха втренчени в мен. Бях донесъл листа, мастило и пера, за да изпробвам дарбицата си за рисуване. Нарисувах човек и казах „Ното“, защото

изглеждаше по-разумно да го уча на латински вместо на друг език, дето се говори само от един народ. След това нарисувах още един човек и му показах, че двамата се наричат „homines“. Преподавах му по този начин и той учеше бързо. В един момент съществото направи знак, че иска лист за писане, и аз му го дадох. Рисуваше сръчно. Обясни ми, че името му е Бранитар, че светът, от който идва, се нарича Уерсгориксан, а съществата от неговата раса — уерсгорци. Не можах да открия тези имена в демонологията. Оттогава насетне го оставих да ръководи нашите занятия, тъй като неговата раса бе превърнала изучаването на нови езици в наука, и нещата потръгнаха.

Занимавах се с него дълги часове и през следващите няколко дни почти не виждах външния свят. Сър Роджър бе поставил своето владение в изолация. Според мен това се дължеше на силните му опасения, че някой граф или херцог може да сложи ръка на кораба. Със своите най-будни хора баронът прекарваше значителна част от времето си на него, опитвайки се да проумее всички чудеса, с които се сблъскваше там. Дългоухият Бранитар вече можеше да говори и се оплаква от диетата на хляб и вода, като заплаши, че ще си отмъсти. Все още се боях от него, но си придавах безстрашен вид. Естествено, нашият разговор вървеше значително по-бавно, отколкото го предавам тук, прекъсван от многобройни паузи, през които търсехме необходимите думи.

— Вие сами сте си виновни за това, което се случи — му казах веднъж. — Трябваше по-добре да помислите, вместо да нападате невинни християни.

— Какво е това „християни“? — запита Бранитар.

Слисан, аз помислих, че той се прави на невежа. За да проверя, го накарах да каже с мен „Отче наш“. Бранитар не изчезна сред облак дим и това ме озадачи.

— Струва ми се, че разбирам — каза той. — Ти споменаваши някакви примитивни племенни вярвания.

— Нищо подобно! — възразих възмутено аз. Започнах да му обяснявам догмата за Светата троица, но не бях стигнал още до трансубстанцията^[3], когато той нетърпеливо махна със синята си ръка. Тази ръка доста приличаше на човешка, като изключим дебелите остри нокти.

— Няма значение — рече Бранитар. — Всички християни ли са толкова кръвожадни като вас?

— Може би щяхте да имате повече късмет, ако бяхте попаднали при французите. Но не ви провървя, защото се приземихте сред англичани.

— Упорито племе — поклати глава той. — Това ще ви струва скъпо. Но ако ме пуснете веднага, ще се опитам да смекча отмъщението което ще ви сполети.

Останах със зяпнала уста, но се съвзех и с доста хладен тон поисках от него да се изясни, да каже откъде идва и какви са намеренията му. Неговите обяснения отнеха доста време, защото самият му начин на мислене бе странен. Убеден бях, че лъже, но докато правеше това, поне подобряваше латинския си език.

Изминали бяха две седмици от приземяването на кораба, когато сър Оуен Монтебеле дойде в абатството и поиска да разговаря с мен. Посрещнах го в градината; намерихме пейка и седнахме.

Сър Оуен беше най-малкият син от брака на един дребен саксонски благородник от Мочурищата с някаква жена от Уелс. Смея да кажа, че прастарият конфликт между двата народа тлееше странно в душата му, но той излъчваше и присъщото на уелсците очарование. Приет първоначално като паж, а после и като оръженосец на един прославен рицар от кралския двор, младият Оуен бе спечелил изцяло благосклонността на своя господар и заради това бе получил всички привилегии, с които се ползват люде от далеч по-благородни потекла. Пътувал бе надлъж и нашир, бе станал трубадур на някакъв владетел, посветен бе в рицарско звание — и изведнъж, като паднал от небето, той се появи отново и без пукната пара. Надявайки се да си намери късмета, той се бе добрал до Ансби, за да се присъедини към наемната армия. Макар да беше доста сърцат, в него имаше нещо прекалено прелъстително според разбиранията на повечето мъже; твърдеше се, че нито един съпруг не се чувства сигурен, когато той се навърта наоколо. Това не беше съвсем вярно, защото сър Роджър се бе привързал към младия човек, възхищаваше се на неговите съждения за нещата и на образованието му и бе доволен, че лейди Кетрин има около себе си някого, с когото да споделя интересите си.

— Идвам по поръчка на господаря, братко Парвус — поде сър Оуен. — Той иска да знае колко дълго още ще укротяваш нашия звяр.

— О... той говори вече доста свободно — отвърнах аз. — Но продължава толкова нагло да разправя разни небивалици, че засега едва ли има нещо, което си струва да съобщя.

— Сър Роджър става все по-нетърпелив, а и хората трудно могат да бъдат удържани повече. Те са подложили на разсипия неговото имение и не минава нощ без кавга или убийство. Ако не тръгнем скоро, няма да тръгнем въобще.

— Тогава, умолявам ви, не тръгвайте — рекох аз. — Не с вашия дяволски кораб. — Можех да видя неговия умопомрачително дълъг силует и носът му, увенчан от ниски облаци, да се извисява отвъд стените на абатството. Той ми внушаваше ужас.

— Какво ти каза това чудовище? — запита рязко сър Оуен.

— То има наглостта да твърди, че идва не отдолу, а отгоре. От самия рай!

— То да не е... ангел?

— Не е. Казва, че нито е ангел, нито е дявол, а че бил представител на друга простосмъртна раса като човешката.

Сър Оуен поглади гладко избръснатата си брадичка.

— Би могло да е така — каза той замислено. — В края на краищата, ако е имало еднорози, кентаври и други чудовищни създания, защо да не съществуват и тези синьокожи трътльовци?

— Знам. Изглежда напълно възможно, като изключим твърдението му, че живеят на небето.

— Кажи ми точно какво ти каза той.

— Ваша воля, сър Оуен, но помнете, че тези богохулства не произлизат от мен. Този Бранитар твърди, че Земята, която те наричат Терра, не е плоска, а представлява сфера, висяща в пространството. Той твърди още, че Земята се върти около Слънцето! Някои от образованите древни са поддържали подобни теории, но не мога да си представя какво би задържало водата от океаните да не се излее в небето или...

— За Бога, продължавай разказа, братко Парвус!

— Ами Бранитар казва, че звездите също са слънца като нашето, само че били много отдалечени и че около тях обикаляли светове, подобни на нашия. Дори гърците не биха приели този абсурд! За какви невежи селяндури ни взема това създание? Но де да беше само това! Бранитар казва, че неговият народ — уерсгорците — идва от един от

тези други светове, който бил досущ като нашата Земя. Той се хвали с техните магьоснически способности...

— Това специално не е лъжа — рече сър Оуен. — Ние вече изпробвахме някои от онези огнестрели. Изгорихме три къщи, едно прасе и един крепостен селянин, докато се научим да си служим с тях.

Аз ахнах, но продължих:

— Тези уерсгорци имат кораби, които могат да летят между звездите, звездолети. Те са покорили много светове. Техният подход е да покоряват или да изстребват всички по-нисши цивилизации от тяхната, които срещнат. След това те колонизират този свят, като всеки уерсгорец става владетел на стотици хиляди акри^[4]. Те толкова бързо се размножават, а същевременно така мразят да живеят нагъсто, че трябва вечно да търсят нови светове.

Корабът, който пленихме, е разузнавателен — търсел е ново място за колонизиране. Като забелязали отгоре нашата Земя, те решили, че тя е подходяща за целта им, и кацнали. Планът им бил онзи, който безпогрешно прилагали досега. Смятали да ни подложат на изстребление, да използват нашия район като база, от която да се впуснат да събират образци от животни, растения и минерали. По тази причина корабът е толкова голям и с такава вместимост. Щял да бъде като същински ноев ковчег. При завръщането си след рапорта за това, което са открили, един въздушен флот е щял да атакува цялото човечество.

— А, значи поне това сме осуетили — каза сър Оуен.

Отпъждахме от въображението си страшното видение как нечовешките създания — хуманоидите — преследват, убиват или поробват злощастните хора, защото нито един от двамата не вярваше истински в това. За себе си бях убеден, че Бранитар е дошъл от някоя далечна земя, вероятно отвъд Китай, и разправя всички тези измишльотини с надеждата да ни уплаши, за да го пуснем на свобода. Сър Оуен се съгласи с моята теория.

— Въпреки това — добави той — ние непременно трябва да се научим да управляваме този кораб, в случай че пристигнат още от тях. И какъв по-добър начин да се научим от този да закараме кораба във Франция или в Ерусалим! Както каза господарят, в такъв случат ще бъде полезно, а и приятно да вземем със себе си жените, децата,

йоманите^[5] и жителите на града. Пита ли това изчадие какво е необходимото заклинание, за да полети корабът?

— Да — отговорих с неохота аз. — То казва, че управлението е много просто.

— А обясни ли му какво го очаква, ако не ни води по набелязания курс и се опита да ни измами?

— Намекнах му. То заяви, че ще се подчини.

— Добре! Значи можем да тръгнем до ден-два!

Сър Оуен се облегна назад, мечтателно притворил очи:

— Все пак трябва да се погрижим вестта за него да стигне до сънародниците му. С получения откуп човек би могъл да си купи много вино и да се отдаде на удоволствия с безброй хубави жени.

---

[1] Ел — слабо алкохолно питие, подобно на бирата. — Бел.прев.

↑

[2] Левиатан — китоподобно чудовище, погълнало Йон според Библията. — Бел.прев. ↑

[3] Трансубстанция — променяне на същността, преосъществяване между Бог Отец, Бог Син и Свети Дух. — Бел.прев.

↑

[4] Акър — мярка за повърхнина, равна на 4046 кв.м. — Бел.прев. ↑

[5] Йомани — дребни чифликчии през средновековието, които получавали свободи от местния феодал в замяна на задължението да участват в неговите походи и да осигуряват материалната им издръжка. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

И тъй — ние потеглихме. По-необикновено от самия кораб и от неговото пристигане бе това заминаване. Нещото стърчеше в небето подобно на острие от стомана, изковано от магьосник за някаква чудовищна цел. На другия край на мерата се бе сгушил мъничкият Ансби с неговите сламени покриви и набраздените от коловозите на каруците улички, а отвъд него зеленееха полята под нашето бледо английско небе. Самият замък, някога толкова впечатляващ, сега изглеждаше някак смален и сив. Но по рамките, които бяхме спуснали от различна височина на блестящата колона, се изкачваха нашите добре познати, червенолики, потни, весели труженици.

Тук гърмеше гласът на Джон Хемуърд, метнал дълъг лък на едното си рамо, а на другото — една слугиня от кръчмата, която не спираше да се кикоти. Там йоман, въоръжен с ръждясала брадва, която може би се е размахвала при Хастингс^[1], облечен в груба домашнотъкана и покрита с кърпки дреха, водеше жена си, която го хокаше, натоварена с постелки и кухненска посуда и с половин дузина хлапета, държащи се за полите й. Тук един арбалетист, който се мъчи да вкара заинатилото му се муле през люка и сипе такива ругатни, че заради тях ще му се натрупат дълги години в чистилището. Там младеж гони прасе, което се е измъкнало на свобода.

Тук богато облечен рицар флиртува с благородна дама, която носи сокол с нахлупена качулка на китката си. Там свещеник си казва молитвата, преди колебливо да влезе в железния търбух.

Тук мучи крава, там блее овца; тук кудкудяка кокошка, там козел тресе рога...

Близо две хиляди души се качиха. Корабът ги побра без проблем. Всеки знатен човек можеше да разполага с кабина за себе си и за своята дама. Неколцина благородници бяха повикали съпругите си или своите наложници, а някои и двете в замъка Ансби, за да придадат по-голяма тържественост на заминаването за Франция. Простолюдието

постилаше сламеници в празните трюмове. Горкият Ансби! Той бе почти напълно обезлюден и аз често се питам дали съществува още.

Сър Роджър накара Бранитар да направи няколко пробни полета. Корабът се издигаше плавно и безшумно, докато синьоликният манипулираше с разни колела, лостове и бутони в пилотската кабина. Управлението беше дяволски просто, макар че ние не разбирахме нищо от надписите на циферблатите, в които стрелки играеха наляво и надясно. Използвайки ме като преводач, Бранитар каза на сър Роджър, че корабът се захранва с енергия от разпадането на материята — една чудовищна идея наистина — и че неговите двигатели го издигат и ускоряват, като свеждат до нула земното притегляне по определени направления. Това беше безсмислица. Още Аристотел е обяснил пределно ясно, че нещата падат на земята, защото то това е в тяхната природа, и аз не желая да имам нищо общо с безумните идеи, на които лекомислените люде толкова лесно се поддават. Въпреки резервите си абатът се присъедини към отец Симон при освещаването на кораба. Нарекохме го „Кръстоносец“. Макар че имахме само двама капелани с нас, ние заехме временно снопче от косата на свети Бенедикт, а всички, които се качиха на кораба, се изповядаха преди това и получиха опрощение на греховете. Изглеждаше, че сме достатъчно подсигурени срещу нечисти сили, но в себе си тяхх съмнения. Предоставиха ми малка кабина в съседство с покоите на сър Роджър, съпругата му и техните деца. Бранитар бе държан под стража в една близка кабина. Моите задължения бяха да превеждам, да продължавам обучението на затворника на латински, да се занимавам с образованието на малкия Робърт и да бъда секретар-писар на моя господар.

При потеглянето се настанихме в навигационната кула — сър Роджър, сър Оуен, Бранитар и моя милост. Тя беше без прозорци, както целият кораб, но имаше стъклени екрани, в които се виждаше земята под нас и цялото небесно пространство наоколо. Треперех и редях молитви, защото не е редно истинските християни да се вглеждат в кристалните сфери на езически магьосници.

— Ето, излитаме — каза сър Роджър и лицето му с клонестия нос ме изглежда присмехулно. — До час ще бъдем във Франция!

Той седна пред таблото с лостове и колела. А Бранитар припряно изрече:

— Пробните полети бяха само от по няколко мили. Кажи на своя господар, че за кораб от този тип е необходима известна подготовка.

Сър Роджър кимна с глава, когато му предадох това.

— Много добре, нека действа. — Неговият меч плавно се измъкна от ножницата. — Но аз ще следя курса по екраните. И при първия признак за предателство...

Сър Оуен се начумери.

— Разумно ли е това, милорд? — запита той. — Това изчадие...

— ... е наш пленник. Ти си изпълнен с келтски предразсъдъци, Оуен! Нека започва.

Бранитар зае мястото си. Мебелировката на кораба — столовете, масите и леглата — а и самите кабинни бяха донякъде малки за нас и без почти никаква декорация. Не можеше да се види дори избродиран дракон за украса. Но щяхме да свикнем с това. Следях внимателно как сините ръце на пленника се движат по таблото. Изведнъж някакво бучене разтърси кораба. Не почувствах нищо, но земята на по-долните екрани внезапно се смали. Това беше магьосничество. Предпочитах обичайното придърпване на познатите на всички превозни средства при потегляне, при които няма „привеждане към нулева гравитация“.

Опитвайки се да укротя своя стомах, аз втрених поглед в показаното на екрана небесно пространство. Ето че вече бяхме сред облаците, които се оказаха издигнали се нависоко водни пари. Това несъмнено доказва чудотворната мощ на Бога, защото всеизвестно е, че ангелите често си почиват върху облаците, без да се мокрят.

— Сега на юг — заповяда сър Роджър. Бранитар изпухтя, завъртя някаква стрелка и дръпна един лост надолу. Чух някакво прищракване. Лостът бе фиксиран. В жълтите очи блесна сатанинско злорадство. Бранитар скочи от мястото си и изръмжа срещу мен: „Consumati estis!“. Латинският му беше много лош.

— С вас е свършено! Аз току-що ви обрекох на гибел!

— Какво?! — изкрещях аз.

Давайки си смъртно сметка какво става, сър Роджър се прекръсти и се хвърли към уерсгореца. Но гледката на екраните го прикова на място. Мечът със звън се изхлузи от ръката му и лицето му се обля в пот. Беше наистина ужасно. Земята остана зад нас, като че ли пропадеше в дълбок кладенец. Над нас синьото небе потъмня и звездите ярко заблестяха. И все пак не беше дошла нощта, защото

слънцето продължаваше да грее на екрана, по-ярко от всякога. Сър Оуен изкрещя нещо на уелски. Аз коленичих.

Бранитар се втурна към вратата. Сър Роджър се хвърли и го сграбчи за дрехата. Те се строполиха на пода в свирепа схватка. Сър Оуен бе парализиран от ужас, а аз не можех да откъсна очи от потресаващата красота на гледката пред нас. Земята толкова се смали, че вече заемаше само един от екраните. Тя бе синя, с тъмни петна и кръгла. Кръгла! Един нов и по-дълбок звук се чу след монотонното бучене. Нови стрелки оживяха на контролното табло. Внезапно започнахме да летим, набирайки скорост с невероятна бързина. Двойка съвсем непознати нам двигатели, работещи на някакъв друг принцип, се бяха включили.

Видях как Луната нарасна пред нас. Докато я гледах, минахме толкова близо, че успях да зърна планини и кратери по нея, обгърнати в собствената си сянка. Но това бе немислимо! Всички знаеха, че Луната е един съвършен кръг. Хлипайки, аз се опитвах да махна този образ от екрана, но не можех. Сър Роджър надделя над Бранитар и го просна почти бездиханен на пода. Рицарят се изправи, дишайки тежко:

— Къде се намираме? — попита на пресекулки той. — Какво стана?

— Издигаме се — казах прегракнало. — Нагоре и навън. — Запуших с пръсти ушите си, за да не оглушея, когато се блъснем в първата от кристалните сфери. След малко, тъй като нищо не се бе случило междувременно, отворих очи и отново се огледах. И Земята, и Луната ставаха все по-малки, наподобявайки необикновено едра двойка звезди — едната в синьо, другата в златисто. Истинските звезди грееха неподвижно, с немигащ блясък, на фона на един безкраен мрак. Имах усещането, че продължавахме да набираме скорост. Сър Роджър прекъсна молитвите ми с ругатня:

— Трябва първо да си уредим сметките с онзи предател! — Ритна Бранитар в ребрата. Уерсгорецът се надигна, гледайки предизвикателно. Събрах самообладание и го попитах на латински:

— Какво направи?! Ще умреш в мъчения, ако веднага не ни върнеш.

Той се изправи, изпъчил рамена, отнасяйки се към нас с презрителна гордост.

— Ей, вие, варвари! Нима смятате, че можете да се мерите с един цивилизован разум?! Правете каквото искате с мен. Ще си получите заслуженото, когато завърши това пътуване.

— Но какво направи?!

Разбитата му уста се ухили.

— Включих кораба на самоуправление. Той сега се направлява сам. Всичко става автоматично — напускането на атмосферата, превключването на субсветлинна скорост, компенсацията на оптичните ефекти, поддържането на изкуствената гравитация и на другите условия на околната среда.

— Добре, изключи двигателите!

— Никой не може да направи това вече, дори самият аз, след като лостът е включен в долно положение. Той ще остане така, докато стигнем Тариксан. Това е най-близкият свят, който уерсгорците са населили.

Опитах предпазливо лоста. Той не помръдна. Нито една от ръчките, бутоните и лостовете не действаше. Когато обясних всичко на рицарите, сър Оуен високо изстена, но сър Роджър каза мрачно:

— Ще разберем дали това е вярно, или не е. Разпитът ще бъде поне наказание за неговата измяна.

Преведох тези думи на Бранитар, който заяви презрително:

— Излейте си злобата, щом сте побеснели. Не се боя от вас. Но ви казвам, че дори да сломите волята ми, ще бъде безполезно. Зададените навигационни данни не могат да бъдат променени сега, нито корабът може да бъде спрял. Блокиращият лост е предвиден за случай, когато някъде трябва да бъде изпратен кораб без екипаж. — След кратка пауза той добави откровено: — Все пак трябва да разберете, че не ви желая злото. Вие сте смели до безумие и аз почти съжалявам, че вашият свят ни е нужен. Ако пощадите живота ми, ще се застъпя за вас, когато стигнем Тариксан. Поне вашият собствен живот ще бъде пощаден.

Сър Роджър замислено потърка брада. Чувах как четината му драци неговата длан, макар че се бе бръснал едва миналия четвъртък.

— Предполагам, че корабът отново ще стане управляем, когато стигнем определената точка — каза той.

Бях изненадан колко разсъдливо приема всичко след преодоляването на първоначалния шок.

— Не бихме ли могли тогава да обърнем курса и да се върнем
вкъщи?

— Никога няма да ви поведеа! — отвърна Бранитар. — А сами,
неспособни да разчитате нашите навигационни дневници, вие никога
няма да намерите пътя. Ние ще бъдем по-далеч от вашия свят,
отколкото е необходимо да пропътува светлината за хиляди земни
години.

— Бъдете така любезен, ако обичате, да не оскърбявате нашата
интелигентност — сопнах се аз. — Зная не по-добре от вас, че
скоростта на светлината не може да се измери.

Очите на сър Роджър проблеснаха лукаво.

— Кога ще пристигнем? — попита той.

— След десет дни — ни осведоми Бранитар. — Разстоянията
между звездите, макар и огромни, не бяха причината да стигнем до
вашия свят толкова бавно. Ние разширяваме нашите владения вече три
века. Причината беше в големия брой слънца, които ни отклоняваха от
маршрута ни.

— Да, даа... Когато пристигнем, ние ще командваме този хубав
кораб с неговите оръжия. Уерсгорците може би ще съжаляват за
нашето посещение!

Преведох на Бранитар, а той отговори:

— Искрено ви съветвам да се предадете незабавно. Вярно е, че
тези лъчеви оръжия, които са в ръцете ви, могат да убият човек или да
изравнят със земята някой град. Но вие няма да можете да си
послужите с тях, защото разполагаме със защитни силови екрани,
които са в състояние да преградят пътя на всеки лъч. Корабът не е
защитен по този начин, тъй като силовите генератори са твърде
обемисти за него. Така че оръдията на крепостта могат да насочат
стрелбата си срещу вас и да ви унищожат.

Когато сър Роджър чу това, каза:

— Добре. Имаме десет дни да обмислим нещата. Това трябва да
се запази в тайна. Никой не може да види какво има извън кораба
освен отук. Ще измисля някаква история, за да не се тревожат хората
твърде много.

И излезе от кабината, а зад него пешовете на плаща му се развяха
като огромни криле.

[1] Хастингс — с битката при Хастингс през 1066 г. започва норманското нашествие в Англия. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Бях най-незначителният в нашата компания и не участвах в много от нещата, които станаха. Въпреки това ще ги опиша толкова пълно, колкото е възможно, като използвам догадки, за да запълня онова, което не знам. Капеланите научаваха много неща при изповед и макар че не злоупотребяваха с оказваното им доверие, те никога не закъсняваха да коригират неверните ми представи. Ето защо вярвам на твърдението, че сър Роджър извикал лейди Кетрин настрана и ѝ описал истинското положение. Той вероятно се е надявал да срещне от нейна страна хладнокръвие и кураж, но тя била обзета от страхотен гняв.

— Проклет да е денят, когато се омъжих за теб! — изкрещяла тя. Хубавото ѝ лице почервенияло, а после преbledняло. Започнала да тропа с малкото си краче по стоманения под. — Сякаш не беше достатъчно, че като наруши клетвата си за вярност, ти ме опозоряваш пред краля и придворните и че ме осъждаш да прекарам дните си в оная меча бърлога, която наричаш замък. А сега излагаш на риск живота на моите деца и което е по-важно — техните души!

— Но, скъпа моя — запелтечил той. — Аз не бих могъл да...

— Не би могъл, ти си твърде глупав! Като че не ти стигаше да отидеш да грабиш и да блудстваш във Франция, та ти е необходимо да правиш това в този летящ ковчег. Твоята самонадеяност те накара да вярваш, че това дяволско изчадие толкова се бои от теб, та е готово да ти стане покорен роб. Тежко и горко на нас, жените!

Тя се обърнала рязко и хлипайки, побягнала. Сър Роджър гледал след нея, докато се скрила от погледа му в дългия коридор. След това с натезало сърце отишъл да види своите бойци.

Те приготвяха вечерята си в дъното на трюма, когато той дойде при тях. Въздухът оставаше свеж въпреки всички огньовете, които бяхме запалили. Бранитар ми бе казал, че корабът разполага със система за регенериране на всички жизненоважни флуиди на въздуха. Беше донякъде изнервящо, че се намирах непрестанно сред излъчващи светлина стени и че няхах представа ден ли е или нощ. Простите

войници бяха насядали наоколо, надигаха глинени стакани с ел, играеха на карти и на зарове, пощеха си бълхите — една дива, безбожна сган, която въпреки това посрещна своя господар с истинска преданост.

Сър Роджър повика с ръка Червения Джон Хемуърд, чиято исполинска фигура се запъти с тромава походка към него в една тясна странична кабина.

— Е, господарю — подхвърли той. — Пътуването до Франция излезе малко дълъжко.

— Планът беше... променен — отвърна спокойно сър Роджър.

— Изглежда, че там, откъдето идва този кораб, има ценна плячка. С трофейното оръжие бихме могли да екипираме цяла армия, достатъчно голяма не само да завоюва нови земи, но и да удържи и затвърди всички наши завоевания. Освен ако не се изправим пред нови земи за завоюване, за които да не ни стигнат силите, сир.

— Не смятам така. Но ти подготви хората си за тази промяна в плана и успокой всичките им опасения.

— Не ще да е лесно, сир.

— Защо? Казах ти, че плячката ще бъде добра.

— Е, милорд, ако искате да знаете голата истина, ще ви я кажа. Та ето какво. Макар че взехме със себе си повечето жени от Ансби и макар мнозина от тях да са неомъжени и хм... благоразположени, все пак е вярно, нали, че мъжете са двойно повече от тях. Разправят, че французойките били хубави и че подобно на сарацинките невернички нямали нищо против, ако някой ги поощипе тук-там; всъщност казват, че те охотно позволявали това — но ако се съди по тези де, синьоликите, дете им видяхме сметката, ами... техните жени май не са тъй привлекателни.

— Откъде знаеш, че те не държат като затворнички красиви принцеси, които дават мило за драго да видят едно честно английско лице?

— Вярно, милорд. Па може да е тъй.

— Гледай да подготвиш стрелците за бой, когато пристигнем. — Сър Роджър потупа гиганта по рамото и отиде да каже подобни неща и на другите командири. Пред мен той спомена проблема за жените малко по-късно и аз бях ужасен.

— Да бъде благословен Бог, че е лишил уерсторците от всякаква привлекателност и ги е сътворил различни от нас! — възкликнах аз. — Велика е Неговата промисъл.

— Може да са оцетени от природата — рече баронът. — Но сигурен ли си, че не са от човешкия род?

— Господ знае това, сир — отвърнах аз, след като поразмислих по въпроса. — Те изглеждат като грешка на земните творения. И все пак... ходят на два крака, имат ръце, говорят, притежават силата на разума...

— Това няма особено значение — реши той.

— Напротив, има голямо значение, сир — му рекох. — Защото, виждате ли, ако те имат души, тогава наш неотменен дълг е да ги спечелим за Вярата. Но ако нямат, тогава ще е богохулство да им дадем причастие.

— Оставям на теб да разбереш истината — каза той с безразличие.

Изтичах към кабината на Бранитар, която бе охранявана от двама стражи с копия.

— Какво искаш? — запита той, когато приседнах на пода.

— Имаш ли душа? — пожелах да разбера аз.

— Имам ли... какво?

Аз му обясних какво е душата. Той все още не разбираше.

— Нима наистина смяташ, че твое миниатюрно аз живее в главата ти? — ме попита.

— О, не! Душата е нематериална. Тя е, която дава живот — е, не точно това, защото и животните са живи. Ами тя е... твоето аз...

— Разбирам. Мозъкът.

— Не, не! Душата е онова нещо, което продължава да живее, след като тялото е мъртво, и тя отива на съд заради делата на човека, докато е бил жив.

— Аха... Вие вярвате значи, че личността оцелява след смъртта. Интересна теория. Ако личността е една метафизична матрица, а не материален субект, което изглежда доста рационално, тогава е теоретично възможно тази матрица да бъде „отпечатана“ върху нещо друго при същата система от взаимовръзки, но материално различно от предишното.

— Спри да бръщолевиш! — нетърпеливо го прекъснах аз. — Ти си по-лош от албигоец^[1]. Каж ми просто и ясно, имаш ли душа или не?

— Нашите учени изследваха хипотезата за матрица на личността, но доколкото знам, съществуващите данни не позволяват да се направи определено заключение.

— Отново започваш — въздъхнах аз. — Не можеш ли ясно да ми отговориш? Само ми кажи, имаш ли душа, или нямаш?

— Не зная.

— На теб изобщо не може да се разчита — укорих го аз и излязох.

С другите духовници обсъдихме надълго и нашироко въпроса, но като изключим твърдо установения факт, че условно кръщение може да бъде дадено на всички хуманоиди, които желаят да го получат, не бе намерено решение. Това беше проблем от компетентността на Рим, вероятно на църковен събор.

Докато ставаше всичко това, лейди Кетрин бе овладяла сълзите си и се разхождаше надменно напред-назад по един коридор, стремейки се по този начин да се освободи от вътрешното си объркване. В дългата зала, където се хранеха командирите, тя завари сър Оуен, който настройваше арфата си. Той скочи на крака и се поклони:

— Милейди! Това е една приятна... бих си позволил да кажа... поразяваща... изненада. Приседна на една пейка.

— Къде се намираме сега? — запита, внезапно издавайки безпокойството си. Предполагайки, че знае как стоят нещата, той отговори:

— Не знам. Слънцето непрекъснато се смаляваше, докато най-после се изгуби между звездите. — Бавна усмивка плъзна по мрачното му лице. — Все пак в тази зала има достатъчно слънце.

Лейди Кетрин почувства как руменина залива скулите ѝ. Сведе очи към обувките си. Против волята ѝ нейните устни се издадоха напред — като за целувка.

— Тръгнали сме на най-самотното пътешествие, което хората някога са предприемали — каза сър Оуен. — Ако милейди позволи, ще се опитам да я откъсна за час от това с песен, посветена на нейните прелести.

Тя отказа колебливо, после се съгласи. Неговият глас започна да се извисява, докато накрая изпълни залата.

---

[1] Албигойци — привърженици на религиозна секта във Франция през XII-XIII век, подобна на богомилите. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ПЕТА

Малко може да се разкаже за това пътешествие към чужди светове. Скуката от него скоро стана по-голям проблем от опасностите. Рицарите си разменяха остри думи и Джон Хемуърд трябваше да вразумява сурово не един и двама кавгаджии, за да запази реда сред своите стрелци. Ратаите се справяха най-добре с положението: когато не бяха заети с грижи около добитъка или с ядене, те просто спяха.

Забелязах, че лейди Кетрин доста често разговаря със сър Оуен и че на нейния съпруг това вече не се нрави особено. Той обаче бе вечно зает с някакви планове или приготовления, така че по-младият рицар успяваше да я дари с часове на разтуха и дори на веселие.

Сър Роджър и аз прекарвахме доста време с Бранитар, който доста охотно ни разправяше за своя народ и неговата империя. Приемах твърденията му с вътрешна съпротива. Бе странно, че такава уродлива раса може да населява това, което според мен беше Третото небе^[1], но фактът бе неоспорим. По същия начин, когато Светото писание говори за четирите краища на света, то изобщо няма предвид нашата планета Терра, а една вселена с формата на куб. Извън този куб положително се намира обиталището на блажените, а забележката на Бранитар относно „разтопената сърцевина“ на Земята положително съответства на ада такъв, какъвто е представен във виденията на пророците.

Бранитар ни каза, че Уерсгорската империя обхваща около стотина светове, подобни на нашия. Те се движели по орбити, така както и многобройните самотни звезди. Смятало се за малко вероятно около едно слънце да обикаля повече от една обитаема планета.

Всеки от тези светове бил населен от по няколко милиона уерсгорци, които обаче обичали да се ширят на големи пространства. Като се изключи планетата-столица на империята, Уерсгориксан, те не понасяли градовете. Но планетите, разположени по нейните граници, като Тариксан, закъдето се бяхме насочили, имали крепости, служещи

същевременно като бази за космическите кораби. Бранитар изтъкна огневата мощ и непревземае — мостта на тези крепости.

Ако някоя планета, която уерсгорците сметнали за подходяща за себе си, била населена с други разумни същества, те или били заробвани, или ги подлагали на изстребление. Уерсгорците не се занимавали с физически труд, оставяйки го за робите или за машините-автомати. Самите те били войници, управители на обширните имения, търговци, собственици на манифактури, политици и царедворци. Тъй като не били въоръжени, поробените местни жители нямали никакви изгледи да се разбунтуват срещу относително малобройните чуждестранни господари. Сър Роджър подхвърляше някаква идея за въоръжаване на поробените, когато пристигнем, както и да им разкажем за Жакерията^[2]. Но като разбра намеренията му, Бранитар се разсмя и каза, че Тариксан никога не е бил населен, така че на цялата планета има само неколкостотин роби. Империята заема едно грубо очертано сферично пространство с размери около две хиляди светлинни години от единия край до другия. (Светлинна година е невероятното пространство, което светлината изминава за една стандартна уерсгорска година, а пък тя на свой ред според Бранитар е с около една десета по-дълга от съответния период на Земята.) Тя включва милиони слънца и прилежащите им светове. Но повечето от тях поради отровната атмосфера или отровните форми на живот, или поради някакви други причини били безполезни за уерсгорците и те не проявявали никакъв интерес към тях. Сър Роджър попита дали те са единственият народ, който се бе научил да лети между звездите. Бранитар сви пренебрежително рамене.

— Ние се натъкнахме на три други цивилизации, които самостоятелно бяха развили това умение — каза той. — Те живеят в границите на нашата империя, но досега не сме установили господството си върху тях. Просто не си струва труда, при положение че планетите с примитивни цивилизации са толкова по-лесна плячка. Ние позволяваме на тези три раси да пътуват свободно и да поддържат малкия брой колонии, които те са създали на други планетни системи. Но не бе допуснато продължаване на тяхната експанзия. Няколко малки войни решиха този проблем. Те не ни обичат и знаят, че някой ден ще ги унищожим, щом сметнем за целесъобразно, но са безсилни пред нашата мощ.

— Ясно — поклати глава баронът. Той ми нареди да започна да уча езика на уерсгорците. На Бранитар му беше забавно да ми преподава, а аз на свой ред се стремях да приспя страховете си чрез изтощителен труд, така че напредвах бързо. Уерсгорският бе варварски език, лишен от благородната интонация на латинския, но, от друга страна, не беше труден за научаване.

В навигационната кула намерих чекмеджета, пълни с карти и математически таблици. Всички знаци бяха удивително точно изписани. Помислих си, че е жалко, дето не са украсили буквите с цветни винетки и с други фигури, след като разполагат с такива краснописци. Блъскайки главата си над това странно обстоятелство и като използвах оскъдните си знания по уерсгорско четмо и писмо, аз стигнах накрая до заключението, че се касае за набор от навигационни инструкции. Една карта на Тариксан, подобна на земните, се намираще сред документите, поради факта че там беше изходната база на експедицията. Преведох символите за суша, море, река, крепост и т.н. Сър Роджър прекара дълги часове над нея. Дори сарацинската карта, която неговият дядо бе донесъл от Светите места, изглеждаше неграмотна в сравнение с тази. От друга страна обаче, уерсгорците демонстрираха липса на култура, тъй като я бяха лишили от обичайните изображения на сирени, на четирите ветрове, на хипогрифи^[3] и тем подобни украшения.

Успях също да разчета указанията по някои от уредите на контролното табло. Уреди като тези, които сочеха височината или скоростта, не беше трудно да се овладеят. Но какво означаваше надпис като „приток на гориво“?! Или каква бе разликата между „субсветлинен ход“ и „суперсветлинен ход“? Явно беше, че тези думи имаха голяма заклинателна сила, макар и езическа.

Най-сетне монотонните дни се изнизаха един подир друг. След период, който ни се бе сторил цяла вечност, видяхме как една звезда нараства върху екраните. Тя ставаше все по-голяма и по-голяма, докато запламтя, огромна и ярка като нашето Слънце. После видяхме и една планета досущ като Земята, с изключение на това, че имаше две малки луни. Спуснахме се надолу, докато на мястото на небесната сфера се появи широката неравна панорама на терена под нас. Като видях как небето пак се синее, се хвърлих на пода в благодарствена молитва. Фиксиращият лост щракна и се премести нагоре. Корабът спря и

увисна на мястото си, на една миля във въздуха. Бяхме пристигнали на Тариксан.

---

[1] Третото небе — според средновековната теология около Земята имало седем небеса (седем кристални сфери), обитавани от душите на праведниците. На Седмото небе живеели Господ Бог, светиите и ангелите. — Бел.прев. ↑

[2] Жакерия — селско въстание във Франция през 1358 г. — Бел.прев. ↑

[3] Хипогриф — митичен крилат кон. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

Сър Роджър ме извика в навигационната кула заедно със сър Оуен и Червения Джон, който водеше вързания Бранитар. Стрелецът гледаше смаяно екраните и сипеше ужасни ругатни.

Из кораба се разнесе вестта, че всички мъже, годни да носят оръжие, трябва да се въоръжат. Двамата рицари пред мен бяха в брони, а техните оръженосци чакаха отвън с щитове и шлемове. Конете биеха с копита по пода на яхърите и в коридорите. Жени и деца се гушеха отзад с блестящи от уплаха очи.

— Ето ни и нас! — ухили се сър Роджър. Неговата момчешка веселост в момент, когато всички останали преглъщаха с мъка от ужас и се потяха така, че въздухът се замъгли, бе непостижима за разума гледка. Но една битка дори срещу силите на ада беше нещо, което той беше готов да приеме.

— Братко Парвус, попитай затворника къде точно сме кацнали.

Отправих въпроса към Бранитар, който докосна един контролен бутон. Мъртвият до този момент екран оживя и на него се появи карта.

— Намираме се там, където се пресичат двете координатни оси — каза той. — Тази карта ще продължи да се развива, докато прелитаме над планетата.

Сравних изображението върху екрана с картата, която държах:

— Крепостта, която се нарича Гантура, изглежда, се намира на около сто мили оттук в северно североизточна посока, милорд — съобщих аз.

Бранитар, който бе започнал да разбира малко английски, кимна:

— Гантура е само второстепенна база. — Но за да се похвали, той продължи на латински: — Обаче въпреки това там са разположени безброй космически кораби и въздухолети. Лъчевите оръжия на крепостта могат да направят този кораб на пух и прах, а силовите екрани са в състояние да преградят пътя на всеки лъч от вашите собствени оръдия. Най-добре е да се предадете.

Когато преведох, сър Оуен рече бавно:

— Може би това е най-разумното, милорд.

— Каквоо? — извика сър Роджър. — Англичанин да се предаде без бой?!

— Не забравяйте жените, сир, и горките дечица!

— Не съм богат човек и не ми е по кесията да плащам откуп — отвърна сър Роджър. Целият в бойни доспехи, той отиде с тежки стъпки до пилотското кресло, настани се в него и натисна копчетата за ръчен контрол. На най-долния екран на контролното табло видях как повърхността на планетата бързо се плъзна под нас. Реките и планините долу бяха като нашите, но зеленият цвят на растителността имаше неземан сивкав оттенък. Страната изглеждаше дива. Тук-там се забелязваха малобройни кръгли постройки, потънали сред необятни житни поля, обработвани от машини, но извън тази гледка всичко беше пусто и безлюдно като в Ню Форист^[1]. Чудех се дали земите долу не са също някакъв кралски ловен резерват. После си спомних обясненията на Бранитар, че цялата империя на уерсгорците е рядко населена.

Един глас прекъсна нашето мълчание, ломотейки на грубия за ухото език на синьокожите. Подскочихме от изненада, прекръствайки се, и се огледахме свирепо наоколо. Звучите идваха от малък черен апарат, монтиран на главния пулт.

— Тъй значи! — викна Червения Джон, изваждайки камата си. — През цялото туй време тук е имало неканен пътник! Подайте ми лост, сир, и аз ще му видя сметката!

Бранитар предугади мисълта му. Смехът загълголи в дебелилото синьо гърло:

— Гласът идва отдалеч, пренасян от вълни, подобни на светлинните, но по-дълги — каза той.

— Говори смислено — настоях аз.

— Ами... наблюдател от крепостта Гантура ни приветства с „добре дошли“.

Сър Роджър кимна рязко, когато преведох:

— Гласове, идващи от безплътния въздух, не са кой знае каква изненада след онова, което вече видяхме — рече той. — Какво иска тоя приятел?

Бях успял да разбере само няколко думи от казаното, но схванах смисъла му:

— Пита ни кои сме. Казва, че това място не е предвидено за приземяване на разузнавателни кораби. Иска да знае защо сме навлезли в забранена зона. Успокой го — заповядах на Бранитар — и помни, че ще разбера, ако ни предадеш.

Той сви рамене, сякаш намираше всичко това за забавно, но челото му също беше покрито с пот:

— Разузнавателен кораб 587–111 се завърна — каза той. — Спешно съобщение. Ще спрем над базата.

Гласът даде разрешение, но предупреди, че ако се спуснем пониско от един стантакс (около половин миля), ще бъдем унищожени. Трябваше да кръжим във въздуха, докато екипажите на патрулните кораби се качат на борда.

От този момент Гантура вече се виждаше ясно: плътна маса от куполи и полуцилиндри. Зидария върху метална арматура, както узнахме впоследствие. Крепостта описваше окръжност от около хиляда фута в диаметър. На около половин миля на север беше разположена по-малка група постройки. Посредством един телескопичен екран видяхме, че оттам се показват дулата на гигантски лъчеви бомбарди. В момента, когато увиснахме неподвижно във въздуха, над двете части на крепостта се появи слабо сияние.

— Защитните екрани — посочи Бранитар. — Собствените ви снаряди биха се пръснали встрани, без да причинят някаква вреда. Би било невероятна случайност някой да унищожи с изстрела си някое от тези оръдия, улучвайки го там, където то се подава през защитния екран. А самите вие сте лесна цел.

Приближиха се няколко металически кораба с яйцевидна форма, които изглеждаха като мушици в сравнение с огромния корпус на нашия „Кръстоносец“. Видяхме и други, които излитаха от площадки, разположени в централната част на крепостта. Русокосата глава на сър Роджър кимна.

— Точно както си го представях — каза той. — Тези екрани може би възпират огнените лъчи, но не са в състояние да преградят пътя на материални обекти, защото корабите минават оттам.

— Така е — потвърди Бранитар. — Бихте могли да изстреляте една-две взривни ракети, но от страничния сектор, където са оръдията, ще ви унищожат.

— Аха... — Сър Роджър изучаваше уерсгореца с пламнали от гняв очи. — Значи вие притежавате взривни ракети, така ли? Без съмнение на този кораб има такива. И никога не си ми споменава за това. Ще видим тая работа по-късно.

Той рязко посочи Червения Джон и сър Оуен:

— Така, вие двамата видяхте как изглеждат нещата долу. Върнете се сега при хората си и се пригответе за атака, когато се приземим.

Те се оттеглиха, хвърляйки нервни погледи към екраните, на които се виждаше, че въздухолетите са вече съвсем близо до нас. Сър Роджър хвана ръчките, с които се задействаха оръдията. След неколкократно изпробване бяхме установили, че тези страшни оръжия се прицелваха и унищожяваха целта почти автоматично. Когато патрулните кораби наближиха още, сър Роджър натисна спуська. Ослепяващи огнени лъчи внезапно пронизаха пространството. Те подпалиха въздухолетите. Видях как по-близкият от тях бе прорязан на две от огнения меч. Втори се преобърна, нажежен до червено, а трети се взриви. Проехтя гръм. Това, което можех да видя след това, бяха падащи метални отломки.

Сър Роджър провери доколко Бранитар бе казал истината; той не беше излъгал — лъчите се хлъзгаха по този блед, полупрозрачен екран. Рицарят изпухтя:

— Очаквах това. Най-добре да се спуснем веднага, преди да са изпратили да ни види сметката някой истински боен кораб или да са открили огън от периферната батарея.

Докато говореше, той ни накара да залегнем на пода. Пламък облиза нашия кил, но вече бяхме слезли твърде ниско. Видях как сградите на Гантура сякаш се втурнаха срещу мене и се приготвих да умра. Корабът леко се разтърси и заскриптя. Нашата навигационна кула се разпука, когато леко закачи една невисока наблюдателница и разруши назъбените ѝ стени. Две хиляди фута дълъг, неизмеримо тежък, „Кръстоносец“ смаза под себе си половината Гантура.

Сър Роджър бе на крака още преди двигателите да замлъкнат:

— Напред! — изрева той. — Бог е на страната на праведните! — После изскочи навън през наклонената, изкорубена палуба, грабна шлема си от ужасения оръженосец и го нахлузи тичешком. Момчето го последва. Зъбите му тракаха, но то здраво стискаше щита на рода Дьо Турнвил.

Бранитар седеше, загубил дар слово. Прибрах полите на расото си и се завтекох да намеря някой сержант, който да ми помогне да заключа скъпоценния пленник. След като направих това, вече можех да наблюдавам битката. Бяхме приземили кораба по корем вместо върху опашката му, избягвайки преобръщането благодарение на двигателите за изкуствена гравитация. Навсякъде около нас цареше опустошение, виждаха се много разрушени до основите си сгради и разбити стени. В останалата част на крепостта сред синьоликите уерсгорци бе настъпил хаос.

Докато се добера до изхода, сър Роджър вече беше излязъл навън с цялата си кавалерия. Той не загуби време да я строява в боен ред, а така, както беше, връхлетя в центъра на най-близките редици на неприятеля. Конят му цвилеше с развята грива, бронята му блестеше; дългото му копие прониза три тела наведнъж. Когато то бе строшено, моят господар изтегли меча си и започна яростно да сече неприятелите. Повечето от бойците, които го следваха, нямаха никакви скрупули, че използват оръжия, напомнящи за рицари. Наред с мечовете, брадвите и боздуганите те си служеха и със стрелковите оръжия, взети от кораба. Ето че стрелците и хералдите излязоха напред, надавайки боен вик. Като че собственият им ужас ги бе направил така свирепи. Те се вкопчваха в уерсгорците, преди врагът да успее да пусне в действие многобройните си огнестрели. Сблъсъкът прерасна в ръкопашен бой. Това беше едно хаотично изстъпление, при което брадвата, камата или дебелият тояга бяха по-полезни от лъчевите или сачмени оръжия.

Когато пространството около него бе прочистено, сър Роджър изправи коня си на задните му крака. Той вдигна наочника на шлема си и затръби със своя боен рог. Сигналят за сбор на кавалерията преряза оглушителния шум на битката. Кавалеристите, по-дисциплинирани от пехотинците, изоставиха схватките и се стекоха около барона. Зад него се люшна море от коне, на чиито седла се възправяха мъже, подобни на стоманени кули, с развети пера по шлемовете и родови гербове по щитовете. Ръката му в желязна ръкавица посочи към страничния форт, където настръхналите към небето оръдия бяха прекратили безсмислената си стрелба.

— Трябва да го овладеем, преди да са съединили силите си. Англичани, след мен! За славата на Бога и свети Георги!

Той взе ново копие от оръженосеца си, пришпори коня и устремно препусна. Последва го громоленето на многобройни конски копита.

Уерсгорците от по-малкия форт излязоха, за да отбият нападението. Те имаха няколко вида огнестрели плюс някакви малки ракети, които изстрелваха от рамо. Няколко конници бяха повалени. Но близкият бой не позволяваше по-нататъшната употреба на тези оръжия. На всичко отгоре защитниците бяха изгубили самообладание. Не съществува по-страховита гледка от атаката на тежката кавалерия. Бедата на уерсгорците беше, че тяхното военно изкуство бе отишло твърде напред. За тях класическата сухопътна битка беше нещо анахронично и те бяха зле обучени и зле въоръжени за нея, когато се наложи да я водят. Наистина те разполагаха с лъчеви оръжия и силови екрани, предназначени да възпират същите тези лъчеви оръжия, но те никога не бяха и помисляли, че може да им се наложи да поставят преградни заграждения на пътя на кавалеристи.

По тази причина страхотният удар се стовари по предната им линия, прегази я в калта и продължи по-нататъшните си опустошения с ненамаляващ устрем.

Вратите на една от постройките, която оставихме зад гърба си, зееха отворени. Малък звездолет — всъщност с размерите на морски плавателен съд на Земята — гърмеше с двигателите си. Той се бе изправил на опашката си, готов да излети и да ни подложи на обстрел от въздуха. Сър Роджър разпръсна своята кавалерия. Копиеносците атакуваха в единична линия. Копията се чупеха като трески, рицари биваха събаряни от седлата. Но помислете: един атакуващ кавалерист носи тежестта на собствената си броня, а заедно с това има под себе си кон, тежащ хиляда и петстотин фунта. Цялата тази маса се движи със скорост от няколко мили в час. Силата на сблъсъка е страхотна.

Корабът беше прекатурен. Той падна на едната си страна и остана осакатен. Извършвайки налет след налет срещу по-малкия форт, кавалеристите на сър Роджър вилнееха, размахали мечове и боздугани, ботуши с шпори и подковани копита. Уерсгорците загиваха като размазани мухи. Или по-точно може да се каже, че мухите бяха малките патрулни кораби, бръмчащи над главите, но неспособни да отлетят от това меле, без да унищожат своите. Сър Роджър нямаше

никаква пощада, но когато уерсгорците най-сетне осъзнаха това, бе твърде късно.

В центъра на полесражението, където лежеше „Кръстоносец“, битката бе сведена до това да бъдат изклани синьоликите, а когато това не можеше да стане — да бъдат пленени или преследвани като дивеч в близката гора. Безредието все още беше голямо и Червения Джон Хемуърд сметна, че напразно прахосва таланта на своите стрелци с дълги лъкове. Той ги строи и с бърза стъпка ги поведе през откритото поле на помощ на сър Роджър.

Патрулните кораби минаваха в бърснец полет като някакви хищни птици. Тук беше пляквата, която искаха да уловят. Тънките им, прорязващи лъчи бяха предвидени за къси дистанции. При първото им прелитане двама стрелци загинаха. Тогава Червения Джон даде команда. Внезапно небето се изпълни със стрели. Едноярдова стрела, изстреляна от шестфутов лък от тисово дърво, е в състояние да премине през облечен в ризница мъж и коня под него. Тези малки кораби правеха положението си още по-лошо, тъй като летяха направо срещу рояка стрели. Нито един от тях не се спаси. Направени на решето, с пилоти, заприличали на таралежи от пронизалите ги стрели, корабите се разбиваха в земята. Стрелците нададоха победен рев и се затичаха да се присъединят към битката пред тях.

Звездолетът, който уланите^[2] бяха свалили, все още беше управляем. Вероятно неговият екипаж се беше окопитил. Внезапно стрелковите кули избълваха огън — не просто някакъв единичен лъч на стрелково оръжие, а гръмотевични залпове, които бяха в състояние да помитат стени. Конник и кон, попаднали под този огън, загиваха моментално. С отмъстителна ярост мълниите опустошаваха всичко наоколо.

Червения Джон измъкна единия край на голямо стоманено оръдие, което беше погребано под развалините на кулата при тези изстрели. Петдесет мъже му се притекоха на помощ. Те се затичаха към входния люк на кораба. Раз, два — тряс! Люкът бе издънен и английските йомани продължиха атаката си отвътре.

Битката за Гантура продължи няколко часа, но по-голямата част от това време отиде за намиране на укрилите се остатъци от гарнизона. Когато чуждоземното слънце освети небосклона на запад със заревото си, сред англичаните имаше само няколко убити. Нямаше тежко

ранени, тъй като когато улучат целта, огнестрелните оръжия обикновено убиват. Около триста уерсгорци бяха избити, почти още толкова бяха пленени и мнозина от тях щяха да останат лишени от ухо или някой крайник завинаги. Струва ми се, че стотина други успяха да избягат. Те щяха да разнесат вестта за нас из съседните имения, които обаче съвсем не бяха наблизо. Очевидно бързината и помитащата сила на нашата първоначална атака бяха извадили от строя далекоговорителите на Гантура, преди да изпратят предупреждение за опасността.

Истинската ни злочестина излезе наяве едва по-късно. В началото ние не бяхме разтревожени от обстоятелството, че се бе разбил корабът, с който пристигнахме, тъй като сега разполагахме с няколко други летателни апарата, чиято обща вместимост беше достатъчна, за да ни побере всички. Техните екипажи така и не бяха имали време да поемат управлението им. При своето брутално приземяване обаче „Кръстоносец“ бе разбил навигационната си кула и всички навигационни записки на уерсгорците, намиращи се там, бяха унищожени.

В първия момент единственото ни чувство бе триумфът. Опръскан с кръв, дишащ тежко, с обгорена и смачкана от тежките удари броня, сър Роджър дьо Турнвил яздеше изтощения си кон назад към главната крепост. Следваха го копиеносците, стрелците и йоманите — окъсани и смазани от умора. Но от гърлата им излизаше „Те Деум“^[3] и се издигаше към непознатите съзвездия, които блещукаха наоколо, а знамената им волно се развяваха в небето. Беше чудесно да се чувстваш англичанин.

---

[1] Ню Форист — историческа гора в Англия, където кралете ходели на лов, понастоящем национален парк. — Бел.прев. ↑

[2] Улани — войници от леката кавалерия, въоръжени с копия. — Бел.прев. ↑

[3] „Те Деум“ — „Тебе, Боже, славим“. Известен религиозен химн през средновековието, с който рицарите се отправяли на поход. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА СЕДМА

Разположихме се на лагер край почти незасегнатия по-малък форт. Нашите хора насякоха дърва от гората и когато двете луни изгряха, пламъците на огньовете се устремиха към тях. Всички бяха насядали близо един до друг, с лица, озарени от немирната, но уютна светлина на огъня, и чакаха яденето в глинените гърнета да стане готово. Конете поскубваха тревата наоколо, очевидно без особена охота. Пленените уерсгорци бяха събрани накуп, охранявани от войници с пики. Те бяха като зашеметени: това, което бе станало, не изглеждаше възможно. Почти изпитвах жалост към тях, макар че те самите бяха безбожни и жестоки.

Сър Роджър ме покани да се присъединя към него и командирите му, които бяха опънали палатките си край една оръдейна кула. Взехме предохранителни мерки срещу евентуално контранападение и се опитвахме да не мислим за това какви ли други страхотии има в арсенала на врага. Бяха опънати палатки и за по-знатните дами. Повечето от тях бяха в леглата си, но лейди Кетрин седеше на едно столче край огъня. Тя слушаше разговорите ни, а устните ѝ бяха стиснати в печална усмивка.

Командирите се бяха проснали уморено по земята. Там бяха сър Оуен Монтебеле, прокаравщ уморено пръсти по арфата си; покритият с белези свиреп стар воин сър Брайън Фитцуилям — третият по ранг измежду тримата рицари при това пътешествие; големият Алфред Едгарсон — най-чистокръвният измежду всички саксонски франклени^[1]; вечно свъсеният Томас Булард, попипващ голия меч в своя скут; Червения Джон Хемуърд, свит в себе си поради съзнанието, че стои най-ниско по произход от всички тях. Двама пажа наливаха вино.

Моят господар, сър Роджър, несломимият, стоеше изправен с ръце, заключени на гърба. Със свалена броня като останалите, скътал парадните си дрехи в скрина, сега той можеше да бъде взет за най-

долния от слугите си. Но тогава човек виждаше енергичното ястребово лице и чуваше гласа му. И дрънченето на шпорите на ботушите му.

Той кимна, когато застанах пред него:

— А, ето те и тебе, братко Парвус. Сядай и си вземи един бокал. Ти носиш глава на раменете си, а тази нощ ние ще имаме нужда от всеки добър съвет.

Баронът замълча за малко. Не посмях да го прекъсна с моите ужасяващи новини. Какофонията от звуци, изливащи се под блясъка на двете луни, засилваше усещането, че се намираме в някакъв друг свят. Това не бяха жабите, щурците или козодоите на Англия: дочуваше се бръмчене, примесено с някакъв глух шум, като рязане с трион, и едно неопишуемо сладко свирене, идващо като че ли от стоманена флейта. Миризмите също бяха непознати и това още повече ме разстройваше.

— Ето че по Божията милост ние спечелихме тази първа битка — рече господарят. — Сега трябва да решим какво ще правим оттук нататък.

— Мисля — прокашля се сър Оуен, за да прочисти гърлото си, и продължи припряно, — не, всъщност сигурен съм, господа, че Всевишният ни даде подкрепата си срещу невиждана измяна. Но Той ще ни изостави, ако се възгордеем. В ръцете ни паднаха като плячка такива оръжия, каквито не сме и сънували. С тях можем да извършим велики неща в родината. Ето защо нека незабавно се върнем там.

Сър Роджър подръпна брадичката си.

— Бих останал тук на драго сърце — каза той, — но в това, което говориш, приятелю, има твърде много истина. Ние винаги можем да се върнем тук, след като бъдат освободени Светите места, и да извършим едно добро дело в това вражеско гнездо.

— Винаги — кимна в знак на съгласие сър Брайън. — Сега обаче сме съвсем сами и обременени с жени, деца, възрастни хора и добитък. Шепа рицари срещу цяла империя — това беше лудост.

— Щеше ми се обаче да можем да строша още някое и друго копие срещу тези уерсгорци — заяви Алфред Едгарсон. — Не сме спечелили още никакво злато тук.

— От златото нямаме никаква полза, докато не го занесем вкъщи — напомни му капитан Булард.

— Стигат ни походите в горещината и безводието на Светите места. А и тук ние дори не знаем кои растения са отровни и кои не или

колко тежка е зимата. Най-добре да потеглим още утре.

Последва хор от одобрителни възгласи. Прокашлях се с усилие. Току-що бях прекарал с Бранитар един крайно тягостен час.

— Милорди — започнах аз...

— Да? Какво има?! — хвърли остър поглед към мен сър Роджър.

— Милорди, не смятам, че можем да намерим пътя за дома!

— Каквоо?! — изреваха всички. Неколцина скочиха на крака.

Чух как лейди Кетрин ужасено изхлипа. Тогава обясних, че навигационните бележки на уерсгорците за маршрута, водещ към нашето Слънце, са изчезнали от разбитата навигационна кула. Бях организиран търсенето им с още няколко души и макар че гледахме къде ли не, не открихме нищо. Вътрешността на кулата бе обгорена, на места обшивката дори се беше стопила. Единственото ми заключение беше, че заблуден лъч от вражеско оръдие бе проникнал през пробойната, попаднал бе на чекмеджето, разбито при нашето катастрофално приземяване, и бе изпепелил документите.

— Но Бранитар знае обратния път — възрази остро Червения Джон. — Самият той го е изминавал! Ще го накарам със сила да си го спомни, милорд!

— Не бъди толкова припрян — го посъветвах аз. — Това не ти е да плуваш край морския бряг, където всяко нещо на сушата ти е познато. В небето има милиони и милиони звезди. Тази разузнавателна експедиция се е движела на зигзаг между тях, търсейки подходяща планета. Без да разполага с цифрите, които капитанът е записал при полета, човек може цял живот да търси и пак да не намери нашето Слънце.

— Но как така Бранитар не си спомня? — извика сър Оуен.

— Да си спомни стотици страници с цифри? — отвърнах аз. — Не, никой не би могъл, още повече че Бранитар не е бил командир на кораба, нито пък онзи, който следи неговия курс и води корабния дневник или изпълнява навигаторски задължения. Нашият пленник е бил незначителна фигура и задачите му са били повече сред екипажа и във връзка с поддържането на дяволските машини, а не...

— Достатъчно! — Сър Роджър прехапа устни и заби поглед в земята.

— Това променя нещата... Даа... Нима пътят на „Кръстоносец“ не е бил известен предварително? Кой го е изпратил, по дяволите?!

— Не, милорд — казах аз. — Разузнавателните кораби на Уерсториксан просто са излитали натам, накъдето е пожелавал командирът им — към всяка звезда, която му е давала надежди, че около нея има подходящи за колонизиране планети. Едва след завръщането им и съответния доклад владетелят е научавал къде са били.

Чу се стон. Това бяха сърцати мъже, но казаното можеше да обезкуражи и Деветимата Славни^[2]. Сър Роджър пристъпи с вдървена походка към жена си и сложи ръка на рамото ѝ.

— Съжалявам, скъпа моя — промълви той.

Тя отдръпна лицето си от него. Сър Оуен се надигна.

Кокалчетата на ръката му, която стискаше арфата, бяха побелели от напрежение:

— Ето докъде ни докара! — рече той прегракнало. — До гибел и проклетие на другия край на небето. Доволен ли си?!

Сър Роджър сграбчи дръжката на меча си.

— Стой мирен! — изръмжа. — Всички вие приехте моя план. Нито един от вас не се възпротиви. Никой не бе заставен да дойде насила. Сега ние всички трябва да поемем товара на плещите си. Ако ли не, Господ да ни е на помощ!

По-младият рицар измърмори сърдито нещо под нос, но седна на мястото си. Беше поразително колко бързо моят господар възвръща самообладанието си. Разбира се, това беше една маска, която той слагаше, за да повдигне духа на останалите, но колцина са способни на това? Истината е, че той беше неподобен водач. Мисля, че това се дължеше на кръвта на крал Вилхелм Завоевателя^[3], един от бастардите^[4] на когото се бе оженил за незаконна дъщеря на оня граф Годфри, който бе сложил началото на благородния род Дьо Турнвил и впоследствие бе поставен извън закона заради пиратство.

— Хайде стига сега — каза баронът, придавайки бодрост на гласа си. — Нещата не са толкова лоши. Нямаме друг избор, освен да действаме решително и да успеем. Не забравяйте, че държим доста пленници, които можем да използваме като разменна монета при преговори. Ако пък трябва да се бием отново, вече доказахме, че врагът не може да ни устои при приблизително равни сили. Признавам, че той е многоброен и че притежава повече опит от нас при боравенето с онези мерзки оръжия на сатаната. Но какво от това?

Няма да бъде за пръв път, когато храбреци, ръководени нещо, обръщат в бягство на бойното поле привидно по-силна армия. В най-лошия случай можем да се оттеглим. Разполагаме с достатъчно летателни кораби и сме в състояние да се укрием от преследвачите си в неизбродните дълбини на Вселената. Но аз съм склонен да остана тук, да се пазаря лукаво, да се сражавам, когато е необходимо, и да се уповавам на Бога. Вярвам, че Онзи, който спря слънцето за Исус^[5], може да изличи от лицето на света милион уерсгорци. Защото неговата слава е веќе векове. След като изтръгнем от врага изгодни условия за споразумение, ще го накараме да ни покаже пътя към дома и ще напълним корабите си със злато. Затова ви казвам — не унивайте! За слава на Господа Бога, за честта на Англия и за нашето собствено забогатяване!

Той повдигна духа им, зарази ги със своя оптимизъм и накрая получи възторжената им подкрепа. Рицарите плътно го наобиколиха, стискаха ръцете му, вдигнати над грамадния, блестящ меч, и се заклеваха да го следват вярно до края на опасността. След това изтече още един час в разпалени планове — повечето от тях без никаква полза, защото Господ рядко оставя нещата да станат така, както човек предполага. Накрая всички отидоха да почиват.

Видях как господарят хвана ръката на жена си, за да я отведе към тяхната голяма палатка. Тя му каза нещо с остър шепот и отхвърляйки протестите му, остана пренебрежително неподвижна във враждебната нощ. По-голямата луна, която вече потъваше зад хоризонта, ги докосна с хладния си блясък.

Раменете на сър Роджър се прегърбиха. Той се извърна, отдалечи се бавно от нея, увит с едно кавалерийско одеяло, и отиде да спи сред овлажнялото от роса поле. Беше странно, че такъв мъж над мъжете може да бъде така безпомощен пред една жена. Имаше нещо пречупено и жалко в него, когато легна там. Помислих си, че това предвещава лоши дни за всички нас.

---

[1] Франклини — земевладелци в средновековието, които били номинално независими от местния феодал и често изпълнявали някои от по-маловажните административни функции в неговото владение. — Бел.прев. ↑

[2] Деветимата Славни — легендарни герои от рицарския пантеон, живели в различни епохи. — Бел.прев. ↑

[3] Вилхелм Завоевателя — предводител на норманското нашествие в Англия през 1066 година и основател на Норманската династия под името крал Уилям I. — Бел.прев. ↑

[4] Бастард — незаконороден потомък. — Бел.прев. ↑

[5] Исус — Исус Навин, юдейски пълководец от Стария завет, който спечелил една битка поради това, че Господ спрял слънцето на небосклона и по такъв начин му дал време да срази противника. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ОСМА

Първоначално бяхме твърде възбудени, за да обърнем внимание на това, а по-късно спяхме твърде дълго. Но когато най-после се събудих, откривайки, че е още тъмно, аз проверих движението на звездите спрямо дърветата. О, колко бавно беше то! Нощта тук беше много по-дълга, отколкото на Земята. Това само по себе си доста изнервяше нашите хора. Обстоятелството, че не избягахме, озадачи мнозина. В този момент не можеше повече да се крие, че се намираме тук не по собствено желание, а поради предателство. Но все пак всички очакваха, че ще имат на разположение седмици, за да изпълнят разпорежданията на барона. Ето защо шокът, когато още преди зазоряване се появиха неприятелските кораби, беше голям.

— Кураж! — наставлявах аз Червения Джон, който трепереше от студ с бойците си в сивата мъгла. — Това не се дължи на никакви магически способности от тяхна страна. Нали бяхте предупредени за това на съвета на командирите. Уерсторците просто могат да разговарят на стотици мили и да прелетяват такива разстояния за минути. Така че когато някой от бегълците се е добрал до първото най-близко имение, вестта за нас се е разнесла.

— Е — рече Червения Джон и думите му не бяха лишени от здрав смисъл, — ако туй не е магия, то тогаз аз знам какво е.

— Ако е магия, няма защо да се безпокоиш — отвърнах аз, — тъй като тъмните изкуства нямат власт над добрите християни. Казвам ти пак обаче, че това са просто умения в механичните и бойните изкуства.

— А т-те са п-по-силни от д-добрите християни! — запелтечи един от стрелците.

Джон го застави да млъкне, докато аз проклинах бърбивия си език.

На тази бледа феерична светлина можехме да видим как множество въздушни кораби кръжат над нас, някои от тях с размерите на нашия разбит „Кръстоносец“. Коленете ми трепереха под расото.

Разбира се, всички ние се бяхме скрили зад защитния екран на малкия форт, който изобщо не беше изключван. Нашите оръдейници вече бяха установили, че с лъчевите оръдия, установени на позиции тук, се манипулираше също толкова лесно, колкото тези на кораба, и се бяха приготвили за стрелба. Знаех обаче, че ние нямаме истинска защита, защото можеше да бъде взривен един от онези много мощни снаряди, за които бях чул да се подмята. Не беше изключено също уерсгорците да ни атакуват по земя, разчитайки на неоспоримото си числено превъзходство.

Въздушните кораби обаче само кръжаха и кръжаха в пълна тишина под непознатите звезди. Щом първите бледи лъчи на зората огряха техните корпуси, аз оставих стрелците и затичах тромаво през росната трева към кавалерията. Сър Роджър стоеше изправен на седлото, забил поглед в небето. Беше въоръжен до зъби, но със свален шлем, закачен на една кука, и никой не би могъл да предположи, гледайки лицето му, колко малко бе спал тази нощ.

— Добро утро, братко Парвус — поздрави. — Дълго продължи този мрак.

Сър Оуен, който беше наблизил, прокара език по пресъхналите си устни. Бе блед, а около големите му, премрежени от дълги мигли очи имаше тъмни кръгове.

— И най-дългата зимна нощ в Англия никога не е минавала толкова бавно — каза и се прекръсти.

— Колкото по-дълга е нощта, толкова по-дълъг ще е и денят — отбеляза сър Роджър. Изглеждаше почти весел сега, когато трябваше да се справя с противника, а не с женски капризи.

Гласът на сър Оуен изпука като суха вейка.

— Защо не ни атакуват? — извика. — Защо само ни дебнат?!

— Би трябвало да е очевидно. Никога не съм мислил, че това се нуждае от обяснение — каза сър Роджър. — Нима нямат основания да се страхуват от нас?

— Какво?! — възкликнах. — Е, сир, разбира се, ние сме англичани. Но... — погледът ми блуждаеше назад: към няколкото жалки палатки, разпънати край крепостните стени; към одрипавелите, омърляни войници; към тълпата от жени, старци и хленчещи деца; към добитъка — свинете, овцете, към кокошките, наглеждани от проклинащите ратаи; към глинените гърнета, в които вреше

приготовляваната закуска — в момента приличахме повече на французи.

Баронът се ухили:

— Какво означава за тях „французи“ или „англичани“? Искам да ти кажа по този повод, че моят баща бе участвал в битката при Банокбърн, където шепа дрипави шотландци разпердушиниха с пиките си цвета на рицарството на крал Едуард II. Единственото, което уерсгорците знаят за нас до момента, е, че сме се появили изневиделица и че ако хвалбите на Бранитар са основателни — сме направили това, което никой друг чужденец не е постигал: превзехме една от техните крепости! Тогава, ако ти ги командваше, нямаше ли да бъдеш предпазлив?

Силният смях, който избухна сред кавалеристите, зарази и пехотинците и накрая целият лагер се затресе от него. Видях как вражеските пленници се разтрепериха и се притиснаха един към друг.

Когато слънцето изгря, няколко уерсгорски кораба се приземиха много бавно и предпазливо на около миля, миля и нещо от нас. Ние се въздържахме от стрелба и това ги окуражи да изпратят навън бойци от екипажите, които започнаха да издигат някакви машинарии по полето.

— Нима ще ги оставим да построят тия крепости изпод самите ни носове? — извика сър Томас Булард.

— Ако се чувстват малко по-уверени, вероятността да ни нападнат е по-малка — отговори баронът. — Искам да стане ясно, че ние смятаме да преговаряме. Помнете, приятели, че нашето най-добро оръжие в момента са езиците ни — добави той с кисела усмивка.

Скоро уерсгорците приземиха много кораби в кръг. Тяхното подреждане наподобяваше онези камъни, които гигантите преди Потопа са поставили край Стоунхендж. По този начин те оформиха лагер, ограден от мистериозното, почти неуловимо блещукане на един защитен екран, подсилен от подвижни оръдия, изнесени на предни позиции и защитен отгоре от кръжащите във въздуха бойни кораби. Едва когато приключиха с това, те изпратиха парламентъор.

Тантурестото създание крачеше доста дръзко през ливадите, макар да си даваше сметка, че можем да го застреляме. Неговите металически дрехи блестяха на утринното слънце, но ние забелязвахме, че ръцете му са разперени — и празни. На свой ред сър Роджър тръгна с коня си, следван от моя милост — също на кон и

преглъщащ с усилие думите на „Отче наш“. Уерсгорецът забави колебливо крачка, когато огромният черен жребец и подобният на желязна кула конник надвиснаха над него. В този момент той събра разтреперания си дъх и каза:

— Ако се държите, както подобава, аз няма да ви унищожа, докато трае този разговор.

Сър Роджър се разсмя, когато преведох криво-ляво тези думи:

— Кажу ми — ми нареди той, — че аз от своя страна ще държа спуснат предпазителя на личното си мълниеносно оръжие. Но неговите заряди са толкова мощни, че не давам никаква гаранция, че няма да избухнат и да превърнат лагера му в развалини, ако се движи твърде рязко.

— Но вие нямате такива заряди, сир — запротестирах аз. — Не би било честно да твърдите това.

— Ти ще предадеш думите ми така, както ги изрекох, братко Парвус, или ще научиш наистина някои неща за мълниите и гръмотевиците.

Подчиних се. Във връзка с последвалия разговор аз, както обикновено, няма да се спирам на трудностите, свързани с превода. Речникът ми от уерсгорски думи бе ограничен, а си позволявам да кажа, че и граматиката ми беше истинска пародия. Както и да се погледне, аз изпълнявах ролята на лист пергамент, върху който тези, които разполагаха със силата, пишеха, изтриваха и отново пишеха. Честно казано, аз се чувствах като палимпсест^[1], преди да изтече този час.

Господи, какви неща бях принуден да изрека! Сред всички мъже за мен най-високо стои доблестният и благороден рицар сър Роджър дьо Турнвил. И все пак, когато трябваше да превеждам подхвърляните с ирония небивалици, думите засядаха в гърлото ми независимо че съм доста вещ в разказването на любовни рицарски романи и жития на светци. Той небрежно обясняваше как неговото английско имение — и то малкото — се простирало само върху три планети. И как лично ръководел отбраната на Ронсево срещу четири милиона поганци, а пък друг път сам, със собствените си ръце, превзел Константинопол, тъй като се бил обзаложил за това. „Припомни си“ едно гостуване във Франция, когато приел поканата на своя домакин да упражнят правото си на първа брачна нощ^[2] на двеста селски сватби, състояли се в един

и същи ден. Единствената ми утеха беше, че твърде незначителна част от това безсрамно самохвалство успяваше да премине през ситото на превода и пратеникът на уерсгорците разбираше главно — след няколко опита сам да ни впечатли, — че има пред себе си някой, който може да го надмине в самоизтъкването си винаги, когато пожелае. Поради това той прие от името на своя владетел да бъде установено примирие, докато траят преговорите. За целта трябваше да бъде издигнат заслон по средата между двата лагера. Всяка от преговарящите страни имаше право да изпрати своя невъоръжена делегация там около пладне. Докато трае примирието, се забраняват полетите на летателни машини във въздушното пространство над всеки от лагерите.

— Така! — възкликна сър Роджър, докато се завръщяхме в лек галоп. — Не се справих съвсем зле, нали?

— Ррр... — запелтечих аз. Той забави ход и аз направих усилие да кажа това, което мислех. — Разбира се, сир, свети Георги — или, боя се, по-скоро свети Дисмас, покровителят на мошениците — трябва да ви е покровителствал. Обаче...

— Обаче какво? — ме подкани нетърпеливо. — Не се страхувай да кажеш каквото мислиш, братко Парвус. — И добави с любезност, която ми се струваше напълно незаслужена: — Понякога си мисля, че в главата на тези кльоцави рамене има повече от ума на всичките ми командири, взети заедно.

— Е, добре милорд — смотолевих аз. — Вие изтръгнахте отстъпки от онези, но за малко. Както предвиждате, те ще проявят предпазливост, докато ни проучват. Въпросът е колко дълго можем да се надяваме, че ще ги заблудим. Това е раса, управлявала империя векове наред. Те положително имат опит в общуването с многобройни непознати народи, съществуващи при най-различни условия. Съдейки по нашата малобройност, по архаичните ни оръжия, по липсата на летателни машини, създадени от собствената ни цивилизация, няма ли скоро да открият истината и да ни атакуват с превъзхождащите ни сили?

Устните му сурово се свиха. Хвърли поглед към голямата палатка, където бяха настанени жена му и децата му.

— Разбира се — каза баронът. — Аз нямам друга надежда, освен да печеля време.

— И тогава какво? — не преставах аз.

— Не знам. — И като се извърна към мен, свиреп като връхлитащ ястреб, добави: — Но това е моя тайна, не разбираш ли? Откровен съм пред теб като на изповед. Но ако се разчуе това, ако хората ни разберат колко съм угрижен и как наистина не знам какво да правя... с всички нас е свършено.

Кимнах разбиращо. Сър Роджър заби шпори в хълбоците на коня и влетя на галоп в лагера, подвиквайки като момче.

---

[1] Палимпсест — старинен пергаментов ръкопис, написан върху изтрит още по-стар текст. — Бел.прев. ↑

[2] Право на първа брачна нощ — „право“ на феодала през средновековието да „замести“ някой младоженец от своето имение в съпружеското ложе през първата брачна нощ. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

По време на дългото чакане, докато дойде пладне, господарят събра командирите си на съвет. Набързо бе скована импровизирана маса пред голямата палатка и ние всички седнахме край нея.

— По Божията милост — каза той — ние сме пощадени за малко. Може би сте забелязали, че аз дори ги накарах да приземят всичките си кораби. Ще се опитам да получа колкото се може по-дълъг отдих. Това време трябва да бъде оползотворено. Трябва да подсилим отбраната си. Също така ще претършуваме този форт, за да потърсим преди всичко карти, книги и други източници на информация. Онези от нашите хора, които притежават някакви технически умения, трябва да изучат и изпробват всяка машина, която открием, за да се научим да издигаме силови екрани, да управляваме летателни машини от всякакъв вид и всички други неща, които ще ни позволят да се противопоставим като равни на нашите врагове. Но всичко това трябва да стане тайно, в места, скрити от очите на противника. Защото ако те разберат, че не сме напълно наясно с всички технически постижения, тогава... — и се усмихна, прокарайки пръст през гърлото си.

Добрният отец Симон, неговият капелан, леко пребледня.

— Необходимо ли е всичко това? — попита боязливо.

Сър Роджър кимна:

— Имам работа и за теб. Брат Парвус ще ми е нужен да ми превежда от уерсгорски. Но ние имаме един затворник, който говори латински...

— Не бих казал това, сир — намесих се аз. — Неговите склонения са ужасни, а това, което прави с неправилните глаголи, не бива да бъде описвано в благовъзпитана компания.

— Въпреки това, докато научи сносно английски, на него ще му е необходим някой духовник, за да води разговори. Разбираш ли, той трябва да може да обяснява всичко онова, което нашите момчета, изучаващи пленените машини, не разбират, и да се научи да превежда на всеки друг уерсгорец, когото пленим и бихме искали да разпитаем.

— Добре, но ще се съгласи ли? — попита отец Симон. — Това е един непокорен езичник, сине мой, ако изобщо има душа. Например само преди няколко дни, още бяхме на кораба, отидох в килията му и тъй като се надявах да смекча неговото кораво сърце, започнах да му чета за поколенията от Адам до Ной. Но едва бях стигнал до Яфет, когато забелязах, че това същество е заспало!

— Доведете го тук — заповяда господарят. — Намерете също така Едноокия Хюбърт и му кажете да дойде с целия си инструментариум!

Докато чакахме, говорейки шепнешком, Алфред Едгарсон забеляза, че съм нещо унил.

— Кажи, братко Парвус, какво те мъчи? Според мен няма от какво толкова да се боиш, ти си божи човек. Даже ние, останалите, ако се държим богоугодно, няма от какво да се страхуваме освен от това, че ще се поизпотим малко в чистилището. А след това ще се присъединим към Архангел Михаил, който ще ни зачисли на караулна служба до стените на рая. Не е ли така?

Не ми се щеше да ги обезсърчавам, като им кажа какви мисли се въртяха в главата ми, но когато те настояха, аз рекох:

— Уви, добри хора, може би вече ни е сполетяло нещо по-лошо.

— Така ли? — изрева сър Брайън Фитцуилям. — Какво е то? Стига само си хленчил.

— Откакто тръгнахме, ние бяхме лишени от сигурен начин да определяме времето — изрекох шепнешком. — Пясъчните часовници са твърде неточни, а и освен това, откакто пристигнахме на това дяволско място, ние забравихме дори да ги обърнем. Колко трае денят тук? Колко е часът сега на нашата Земя?

Сър Брайън изглеждаше леко пребледнял:

— Така е, не знам. И какво от това?

— Предполагам, че си приключил постите с говежди бут. Сигурен ли си обаче, че днес не е петък?

Те изахкаха от почуда и се спогледаха един друг с ококорени очи.

— Кога е неделя? — проплаках аз. — Ще ми кажете ли кога се падат Коледните пости? Как ще спазваме Великите пости и ще празнуваме Великден при тия две луни, които кръжат над нас като полудели, за да ни объркват?

Томас Булард зарови лице в ръцете си.

— Свършено е с нас!

Сър Роджър се изправи:

— Стига! — извика той сред общата покруса.

— Аз не съм свещеник. Дори не съм много набожен. Но нима самият наш Господ Бог не казва, че неделята е създадена за човека, а не човекът за неделята?

Отец Симон, изглежда, се колебаеше.

— Аз мога да разреша известно отклоняване от религиозните задължения при извънредни обстоятелства — рече той, — но не знам със сигурност докъде се простират моите права в това отношение.

— Това не ми харесва — измърмори Булард.

— За мен е поличба, че Господ е отвърнал лицето си от нас, лишавайки ни от възможността да знаем кога е времето на постите и на другите свещени обреди.

Сър Роджър почервения. Той стоеше мълчаливо, наблюдавайки как куражът напуска хората му, така както изтича вино от пукнат стакан. После се овладя, разсмя се гръмко и извика:

— Не каза ли нашият Господ Бог на своите ученици да тръгнат по света с Неговото слово и да вървят, докато имат сили, и не им ли обеща Той да бъде винаги с тях по пътя им?! Но нека не си подхвърляме текстове от Светото писание. Вероятно ние допускаме извинителна грешка по този въпрос. Добре, ако това е така, човек не би трябвало да се окайва, а да се опита да поправи грешката си. Ние ще предложим скъпи дарове за изкупление на греха си. Но за да имаме средствата... не трябва ли да накараме цялата империя на уерсгорците да плати откуп, да я изстискаме за откуп, докато жълтите им очи изхвъркнат?! Това доказва, че сам Господ ни е пратил тази война!

Той изтегли меча си, блестящ на слънчевата светлина, и като го хвана за края на острието, го протегна пред себе си:

— Чрез този мой рицарски знак, който е едновременно оръжие и символ на Светото разпятие, аз се заклевам да отида на бран за Божията слава! — Сър Роджър подхвърли меча така, че той проблесна в горещия въздух, хвана го отново, този път за дръжката, и го завъртя така, че се чу свистене. — С това оръжие ще тръгна на бой.

Мъжете посрещнаха думите му с доста вяло „ура“. Единствено мрачният Булард не се присъедини към възгласа им. Сър Роджър се наведе над капитана и го чух как просъска:

— Най-неоспоримият ми аргумент е, че ще съсека всеки, който продължава да спори относно тълкуването на догмите.

В действителност аз чувствах, че по своя суров начин господарят казваше истината. Когато имах свободно време, щях да обърна неговата логика в съответна си логична форма, за да се убедя, но в момента се чувствах доста окуражен, а що се отнася до останалите, те поне не бяха деморализирани.

Ето че един оръженосец доведе Бранитар, който се изправи пред нас, хвърляйки пронизващи погледи.

— Добър ден — каза кротко сър. Роджър. — Ние искаме от теб да ни помагаш при разпита на пленниците и да ни напътстваш при изучаването на заловените кораби.

Уерсгорецът се изпъчи с горделивостта на войн.

— Не си хабете думите — рече презрително той. — Обезглавете ме и да сложим край на това. Подцених ви и това струваше живота на много от моите сънародници. Аз няма да ги предам отново.

Сър Роджър кимна и каза:

— Очаквах такъв отговор. Какво става с Едноокия Хюбърт?

— Туканка съм, сир, туканка съм, туканка е добрият стар Хюбърт — и палачът на барона се появи куцукайки, като оправяше в движение качулката си. Бравата беше мушната под мършавата му ръка, а въжето с примка бе праметнато през гърбицата му. — Само се поразходих наоколо, сир, та да набера цвете за най-малкото ми внуче. Сещате се сигур — онуй малко момиченце с дълги златни къдри; тя тъй обича маргаритки. Вервах да намери някое от тези погански цветя тук, дето да й спомня за нашите мили линкълнширски маргаритки и тогаз с нея бихме могли да оплетем венче...

— Имам работа за теб — каза сър Роджър.

— О, да, сир, да, тъй значи. — Единственото сълзливо око на стареца проблесна. Потри ръце и изхихика. — О, благодаря, сир. Не чи има кво да възразя, че туй не е мястото на стария Хюбърт, а той знай своето скромно място — той, дето е служил кат мъж и кат момче, па и неговия баща и дядо пред туй, като палач при благородния род Дьо Турнвил. Не, сир. Аз зная своето място и държа на него кат на Десетте заповеди от Писанието^[1]. Но Бог ми е свидетел, вий накарахте бедния стар Хюбърт много да мързелува всичките тези години. Виж, вашия баща, сир, сър Реймънд, дето му казвахме Реймънд Червената ръка —

туй беше човек, дето ценеше занаята! Макар че аз помня и баща му, вашия дядо, милорд, стария сър Невил, дето му викаха Изтръгнинокът, и неговото правосъдие, за което се носеха легенди из трите графства. По негово време, сир, простолюдието си знайше мястото и благородникът можеше да наеме почтен слуга на разумна цена. Не като сега, дето вий ги пускате само с глоба или може би — след като изкара някой ден в тюрмата. Що така? Ми тва е скандално...

— Стига — рече сър Роджър. — Ей този, синьоликият, се инати. Можеш ли да го накараш да бъде по-сговорчив?

— Ми да, сир! Да, да, да! — Хюбърт пое въздух през беззъбата си уста с нескрито и искрено удоволствие. Той обиколи нашия непокорен затворник, проучвайки го от горе до долу. — Ето туй, сир, сега е друго нещо, сякаш доброто старо време се е върнало, нали — да, да, да. Бог да благослови моя добър, любезен господар! Сега, то се знай, аз съм взел с мене си някои неща, само няколко пресички за смазване на палците и щипци и тем подобни, но ще сколасам набързо, сир, да измайсторя една диба^[2]. Може би ще намерим и един добър тиган с масло. Аз винаги казвам, сир, че в студен и мъглив ден няма нищо по-добро от нажежения до бяло мангал и от един добър горещ тиган с масло. Сещам се за добрия ми стар татко и сълзи потичат в туй старо око. Да, сир, тъй е. Сега нека да видим, да видим, да, да, да, така... — И той започна да мери Бранитар с въжето си. Уерсгорецът се опита да се изплъзне. Той поназнайваше английски достатъчно, за да схване същността на разговора.

— Няма да направите това! — изкрещя. — Никой цивилизован народ никога не би...

— А сега нека само да видим ръчичката ти, ако обичаш. — И Хюбърт извади от торбичката си една стяга за палци и я постави срещу сините пръсти.

— Хм, да, ще пасне съвсем добре. — Той извади комплект малки ножове. „Летото иде — тананикаше си старецът под нос, — кукувицата закука, кукувицата се ви де...“

Бранитар преглътна с мъка от ужас.

— ... Но вие не сте цивилизовани — каза с отслабнал глас. Задавяйки се в хрипове и ръмжене, най-сетне рече: — Добре, ще го направя. Проклети да сте вие, глутница зверове. Когато уерсгорците ви смажат, ще дойде и моят ред!

— Готов съм да почакам — уверих го аз. По лицето на сър Роджър просветна усмивка. После то отново помръкна. Недочуващият стар палач все още пресмяташе нещо над своя инструмент.

— Братко Парвус — рече господарят, — би ли... могъл... да съобщиш новината на Хюбърт. Признавам си, нямам сърце да му го кажа.

---

[1] Десетте заповеди на Писанието — т.е. Десетте божии заповеди от Стария завет. — Бел.прев. ↑

[2] Диба — уред за изтезание чрез разтягане на крайниците. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

Утеших нашия стар приятел с мисълта, че ако Бранитар бъде уловен да ни лъже или откаже честно да ни помага по какъвто и да е начин, ще бъде наказан. Тази мисъл го накара да си тръгне с радостно куцукане, за да приготвя дибя. Заръчах на пазача на Бранитар да се погрижи уерсгорецът да види тези приготовления.

Най-после времето за срещата дойде. Тъй като повечето от знатните му спътници бяха заети с изучаването на вражеските оръжия, сър Роджър попълни делегацията си, като взе с нас техните съпруги, облечени в най-представителните си тоалети. С изключение на тях ни придружаваха само неколцина невъоръжени войници със заети от благородниците доспехи.

Докато яздехме през полето към подобната на пергела^[1] постройка, която една машина на уерсгорците бе издигнала за около час между двата лагера от някаква материя с перлен блясък, сър Роджър рече на жена си:

— Не бих те въвличал в подобна опасност, ако имах избор. Но това е необходимо, защото трябва да ги впечатлим с нашата сила и богатство.

Нейното лице остана каменно, обърнато към гигантските, злокобни колони на приземените кораби:

— Аз ще бъда там в не по-голяма опасност, отколкото са моите деца отзад, в павилиона, милорд.

— Прости ми, за Бога! — изпъшка той. — Сгреших. Не биваше да се занимавам с този кораб, а да изпратя вест на краля. Но няма ще ми натякваш тази грешка, докато сме живи?!

— Благодарение на твоята грешка няма да сме живи дълго — му отвърна тя. Той дръпна юздите на коня.

— Ти се закле при венчавката...

— О, да! Нима не удържам клетвата си? Не съм ти отказвала никога своето покорство. — Бузите ѝ пламнаха. — Но само Господ може да командва чувствата ми.

— Няма да ти досаждам повече — каза той глухо.

Тези думи не достигнаха до слуха ми. Те язدهа далеч пред всички, а вятърът развяваше червените им плащове, перата на баретата му и воала на нейната конична шапчица. Изглеждаха като от картина, изобразяваща съвършения рицар и неговата дама на сърцето. Но аз описах нещата тук по пътя на предположението, съдейки по злата участ, която ни сполетя по-късно.

Бидейки от благородна кръв, лейди Кетрин запази самообладание. Когато пристигнахме на мястото на срещата, деликатните ѝ черти изразяваха само хладно презрение към общия враг. Тя пое ръката на сър Роджър и слезе от коня с грациозността на котка. Той я поведе доста вдървено, със смръщени вежди.

Вътре в обвитата с непозната материя пергела имаше кръгла маса, заобиколена с нещо подобно на тапицирани пейки. Уерсгорските вождове запълниха едната половина. Техните зурлести сини лица изглеждаха неразгадаеми за нас, с изключение на очите им, които нервно проблясваха. Те носеха металотъкани туники с бронзови знаци за ранга си. Облечени в коприна и брокат, със златни вериги, щраусови пера, в панталони от щавена кожа до коленете, с плисирани, набухнали ръкави, обули обувки с извити нагоре носове, англичаните изглеждаха като пауни в кокошарник. Забелязах, че чужденците са встрещени. Контрастиращата семплост на моето свещеническо расо ги шокира още повече. Аз скръстих ръце, изправяйки се, и казах на уерсгорски:

— Заради успеха на тези преговори, както и за да скрепим окончателно това примирие, искам да предложа една молитва „Отче наш“.

— Една какво? — попита вражеският предводител. Беше леко пълен, но въпреки това имаше внушителна осанка и енергично лице.

— Тишина, моля! — Бих им обяснил какво значи „молитва“, но в техния отвратителен език не изглеждаше да има такава дума. Бях питал Бранитар за това. — „Отче наш, който си на небето...“ — започнах аз, а останалите англичани коленичиха заедно с мен.

Чух как един уерсгорец промърмори:

— Ето, казах ли ти, че са варвари. Това е някакъв суеверен ритуал.

— Не съм толкова сигурен — отвърна със съмнение вождът им. — Джайрите от Бода например имат определени формули за

психоинтеграция. Виждам как те успяват да удвоят физическата си сила временно, да спрат кръвотечения от рана или да изкарат дни наред без сън. Контрол на вътрешните органи чрез нервната система... Независимо от цялата ни пропаганда срещу тях знаеш, че джайрите са толкова цивилизовани, колкото и ние.

Чух тези тайнствени реплики доста добре, а те все още не си давах сметка, че ги разбирам. Спомнях си моментално, че Бранитар също като тях, изглежда, малко недочуваше. Несъмнено слухът на уерсгорците не е така остър като човешкия. Това, както научих впоследствие, се дължало на обстоятелството, че въздухът на тяхната планета е по-плътен, което ги е привикнало да чуват само по-силните звуци. Тук, на Тариксан, където въздухът беше горе-долу като този в Англия, те трябваше да повишават глас, за да бъдат чути от сънародниците си. В този момент аз приех това като дар, изпратен от Бога, макар че не преставах да се чудя дали да не предупредя неприятеля.

— Амин — и приключих молитвата. Всички ние седнахме край масата.

Сър Роджър тикна пръста си срещу предводителя на уерсгорците с воднистосивите очи.

— Преговарям ли с лице със съответния ранг? — попита той.

— Какво значи „ранг“ — зачуди се водачът на уерсгорските парламентъори. — Аз съм управителят на тази планета, а това са висшите офицери от нейните сили за сигурност.

— Той иска да каже — поясних аз — дали вие сте от достатъчно благородно потекло, така че за него да не бъде унижение, че води преговори с вас.

Те гледаха още по-озадачено. Обясних им възгледа за благородството на произхода толкова, колкото бях в състояние, което при моя ограничен речник изобщо не беше добре. Трябва да сме изяснявали въпроса доста време, когато един от чуждоземните каза на своя господар:

— Смятам, че разбирам, наместнико Харуга. Ако те знаят повече от нас за изкуствения подбор — а аз съм принуден да тълкувам много от непознатите думи контекстуално, — тогава те може би са приложили тези познания върху себе си. Вероятно цялата им цивилизация е организирана като военна сила, с тези създадени след

грижлива селекция свръхсъщества начело на управлението. — Той потрепери при тази мисъл. — Естествено, те не биха си губили времето да разговарят с някое друго същество, чиято интелигентност стои по-ниско от тяхната.

Друг уерсгорски офицер възкликна:

— Но това е фантастично! При всичките си експедиции никога не сме срещали...

— Досега ние сме проучили само най-малката част на Вия Галактика — отвърна наместникът Харуга. — Не бива да допускаме, че те са по-малко от онова, за което се представят, докато не получим повече информация.

Седях и слушах техния „шепот“, като ги дарявах с най-енигматичната си усмивка.

Наместникът на Тариксан ми каза:

— В нашата империя няма определени рангове, а поданиците заемат съответно място според заслугите си. Аз, Харуга, съм най-висшата власт на Тариксан.

— Тогава мога да преговарям с теб, докато твоят император бъде известен — отговори сър Роджър и аз преведох.

Затруднен бях с думата „император“. Фактически империята на уерсгорците не приличаше на нищо земно. Най-богатите и влиятелни лица управляваха своите обширни владения с помощта на свита от синьокожи наемници. Те се свързваха помежду си чрез далекоговорители и инспектираха владенията си чрез високоскоростни въздухолети или космически кораби. Освен тях имаше и други класи, които съм споменал по-подробно другаде, като воители, търговци и политици. Но никой не заемаше своя пост в резултат на своя произход. Според законите всички бяха равни, всички имаха право да прилагат неограничено способностите си, за да постигнат определено материално или обществено положение. В действителност те се бяха отказали и от възгледа за семейството. Нито един уерсгорец нямаше фамилно име. Вместо това те бяха заведени под номер в централния регистър. Мъжете и жените рядко живееха заедно повече от две-три години. Децата биваха изпращани в ранна възраст на училище, където и живееха, докато пораснат, тъй като родителите им ги смятаха по-скоро за бреме, отколкото за благословия.

И все пак тази държава, обявена на теория за република на свободни личности, беше на практика по-лоша тирания, отколкото човечеството някога бе познало — дори в безславните дни на Нерон.

Уерсгорците не изпитваха особена привързаност към родните си места. Те не признаваха и обвързващите връзки на родството или дълга. В резултат на това нито един от тях не можеше да намери някой, който да се застъпи за него при нужда пред централната власт. В Англия, когато крал Джон стана прекалено арогантен, той влезе в конфликт с древния закон и с традиционните местни интереси. По тази причина бароните ограничиха неговите прерогативи и с това допринесоха в известен смисъл за свободата на всички англичани. Уерсгорците бяха сервилна раса, неспособна да протестира при някое произволно решение на висша инстанция. „Издигане според заслугите“ означаваше единствено „издигане според ползата на имперските министри от дадена личност“.

Но аз се отклоних от темата — един лош навик, заради който на моя архиепископ често му се налагаше да ме кори. Връщам се следователно към онзи ден и към онова място от седеф, към момента, когато Харуга обърна ужасните си очи към нас и каза:

— Изглежда, че сред вас има две разновидности. Или може би два вида?

— Не — каза един от неговите офицери. — Два пола, уверен съм. Те несъмнено са бозайници.

— Ах, да... — И Харуга се взря в дамите с дълги рокли на другия край на масата, чиито деколтета бяха дълбоко изрязани според тогавашната безсрамна мода. — Виждам.

Когато предадох това на сър Роджър, той рече:

— Кажим им, в случай че са толкова любопитни, че нашите жени владеят мечовете не по-зле от мъжете.

— Аха... — Харуга рязко се обърна към мен. — Тази дума „меч“ за режещо оръжие ли се използва?

Нямах време да се консултирам с господаря, затова отговорих, молейки се в себе си да запазя хладнокръвие.

— Да. Вие сте виждали тези оръжия у нашите хора в лагера. Смятаме ги за най-доброто оръжие в ръкопашен бой. Питайте за това някои от оцелелите от гарнизона на Гантура.

— М-да... — Един от уерсторците изглеждаше угрижен. — Ние векове наред пренебрегнахме тактиката на близкия бой, наместнико Харуга. Изглеждаше излишно. Спомням си обаче една от нашите гранични схватки с джайрите, която остана неразгласена пред обществеността. Тя се случи на планетата Улоз IV и тогава джайрите използваха дълги ножове с неприятни за нас последици.

— За специални цели... да, да. — Харуга се намръщи. — И все пак остава фактът, че тези нашественици се придвижват наоколо върху гърба на животни...

— Които нямат нужда от гориво, наместнико, като изключим растителността.

— Но които не могат да устоят на енергиен лъч или на шрапнел. Техните оръжия са от праисторическо време. Те пристигнаха тук не на един от своите кораби, а на един от нашите... — Той прекъсна мърморенето си и излая срещу мен: — Слушай какво. Изчаквах достатъчно дълго. Или се оставете на нашето правосъдие, или ще ви унищожим.

Преведох казаното.

— Силовият екран ни предпазва от вашите лъчеви оръжия — отвърна сър Роджър. — Ако искате да ни атакувате по земя, ще ви приготвим добро посрещане.

Харуга стана лилав.

— Нима си представяте, че силов екран ще спре експлозивен снаряд?! — изрева той. — Ами че ние бихме могли да изстреляме само един снаряд, да го оставим да избухне вътре зад вашия екран и да ви избие до крак!

Сър Роджър не беше толкова смутен като мен.

— Чухме вече да се говори за такива експлозивни оръжия — ми каза той. — Естествено, синьоликният се опитва да ни спласи с приказките, че може да ни види сметката с един-единствен удар. Нито един кораб не може да пренесе толкова много барут. Да не би да ме взема за някакъв селяндур, който би повярвал на приказките на всеки ментърджия?! Допускам обаче, че би могъл да изстреля множество експлозивни снаряди срещу нашия лагер.

— Е, и какво да му отговоря? — попитах уплашено.

Очите на барона заблестяха.

— Предай му тези думи съвсем буквално, братко Парвус. Ние се въздържахме да използваме срещу вас нашата собствена артилерия от този вид, защото искаме да преговаряме, а не просто да ви избием. Ако държите да ни подложите на обстрел, моля, започвайте! Нашата защита ще осуети плановете ви. Помнете обаче, че ние не смятаме да държим нашите уерсгорски пленници вътре в защитения периметър!

Видях как тази заплаха ги потресе. Даже тези закоравели воители не биха убили по своя воля неколкостотин от своите сънародници. Разбира се, заложниците нямаше да ги възпират вечно, но това бе повод за пазарлък, който би ни дал известна отсрочка. Чудех се как бихме могли да оползотворим това време, освен да подготвим душите си за смъртта.

— Добре, добре! — изпуктя Харуга. — Не исках да кажа, че не съм готов да ви изслушам. Вие още не сте ни казали защо пристигнахте по този подъл, непровокиран с нищо начин.

— Вие бяхте тези, които ни нападнахте първи, макар че нищо не ви бяхме сторили — отговори сър Роджър. — В Англия на едно куче не позволяваме да ухапе повече от веднъж. Моят крал ме изпрати да ви дам урок.

Харуга:

— С един-единствен кораб? И дори не с ваш собствен?

Сър Роджър:

— Не смятам, че са необходими повече.

Харуга:

— Само за да изясним спора чисто теоретично, кажете какви са вашите искания?

Сър Роджър:

— Вашата империя трябва да се признае за васал на моя могъщ господар, най-великия владетел на Англия, Ирландия, Уелс и Франция.

Харуга:

— Хайде да бъдем сериозни вече!

Сър Роджър:

— Аз съм сериозен в най-висока степен. Но за да избягна понататъшно проливане на кръв, съм готов да срещна всеки боец, който определите, с оръжие по негов избор, за да решим този спор в двубой. И нека Бог да закриля правия!

Харуга:

— Да не би всички вие да сте избягали от някоя лудница?!

Сър Роджър:

— Обмислете нашата позиция. Ние случайно ви открихме: една варварска сила, притежаваща умения и оръжия, подобни на нашите, макар и не на такова равнище. Вие бихте могли да ни навредите до известна степен, като пречите на нашето въздухоплаване или като извършвате набези срещу онези наши планети, където контролът е по-слаб. Това по необходимост би довело до вашето изтребване, а ние сме твърде добросърдечни, за да изпитваме удоволствие от такова нещо. Единствената разумна постъпка е да приемем клетвата ви за вярност към нашия владетел.

Харуга:

— Нима наистина очаквате да... Вие, шепа създания, които се придвижвате върху животни и размахвате мечове. Дрън-дрън! — И той започна да се съветва със своите офицери:

— Този проклет проблем с превода! — оплака се наместникът. — Никога не съм сигурен дали съм ги разбрал правилно. Те може би са една наказателна експедиция, предполагам. Поради необходимостта да запазят всичко в тайна, не е изключено да са използвали един от нашите кораби, докато същевременно са скрили собствените си най-мощни оръжия. Уф, в това няма никакъв смисъл. Но няма смисъл и в това, че някакви си варвари биха могли да поставят ултиматум на най-могъщата държава в познатата вселена, за да стане тя васал някому. Освен ако всичко това не е просто блъф. Възможно е обаче ние да схващаме съвсем погрешно техните искания... и следователно с това да навреждаме сериозно на самите себе си. Има ли някой някакво предложение?

Междувременно запитах сър Роджър:

— Вие не говорите сериозно за това, нали, милорд?

Лейди Кетрин не се стърпя и подхвърли:

— Той би могъл да говори сериозно.

— Не — поклати глава баронът. — Не, разбира се. Какво би правил крал Едуард с тази неуправляема синя пасмина? Стигат ни ирландците. Не, аз просто се надявам да започнем пазарлък и затова вдигам мизата. Ако можем да измъкнем от тях някакви гаранции, че няма да закачат Терра, и може би няколко ковчезета със злато за нас самите...

— И да ги накараме да ни покажат обратния път... — добавих аз унило.

— Върху тази гатанка ще умуваме по-късно — отвърна той рязко. — Сега няма време. Сигурно няма да посмеем да признаем на неприятеля, че сме бездомници.

Харуга отново се обърна към нас.

— Трябва да разберете, че вашето искане е нелепо. Ако обаче можете да демонстрирате, че вашата страна заслужава да бъде третирана с нужното уважение, нашият император би се радвал да приеме посланик оттам.

Сър Роджър се прозина и каза провлачено:

— Спестете си оскърбленията. Моят монарх ще приеме ваш пратеник вероятно, ако това лице приеме истинската вяра.

— Какво е това „вяра“? — попита Харуга, тъй като аз отново си бях послужил с английска дума.

— Безусловно приемане на истината, естествено. Фактите за Онзи, който е извор на всяка мъдрост и справедливост и на когото смирено се молим за напътствие — казах аз.

— Какви ги дрънка тоя, наместнико? — попита през зъби един офицер.

— Не знам — рече с въздишка Харуга. — Може би тия, как се казваха — англичани, — поддържат някакъв гигантски компютър, на който предават важните въпроси, за да вземат решение... Не знам. Този проклет превод! Най-добре ще е, ако протакаме малко. Наблюдавайте ги, следете тяхното поведение, опитайте се да проумеете това, което чухме.

— А ще изпратим ли съобщение до Уерсгориксан?

— Не, глупако такъв! Не засега, докато не научим нещо повече. Нима искаш централната власт да помисли, че ние не можем да се справим със собствените си проблеми? Ако тия тук са най-обикновени пирати-варвари, можеш ли да си представиш какво би станало с нашите кариери, в случай че повикаме целия въздушен флот?!

Харуга се извърна към мен и рече високо:

— Имаме достатъчно време за разговори. Нека се оттеглим до утре и да помислим междувременно за всички вероятни последици от нашите действия.

Сър Роджър бе доволен от това.

— Нека обаче тогава да потвърдим условията на примирието — отвърна той.

С всеки изминал час започвах да си служа все по-свободно с езика на уерсгорците, така че скоро успях да схвана, че тяхното разбиране за примирието беше различно от нашето. Неутолимата им алчност за земи ги бе превърнала във враг на всички други народи, поради което те не можеха да си представят, че са в състояние да дадат честна дума на някой, който не е синьокож и опашат. Примирието изобщо не представляваше някакво официално споразумение, а бе единствено декларация за временно придържане към положение, което е взаимноизгодно. Уерсгорците заявиха, че понастоящем те не виждат наложителна причина да ни подложат на обстрел дори когато пасяхме своя добитък извън защитния екран. Това положение щеше да се запази, докато ние се въздържахме да нападаме който и да е от тях, излязъл на открито. Страхувайки се от шпионаж и бомбардировка, нито една от двете страни не желаше кораби на другата да извършват полети във въздушното пространство над лагерите и бе готова да стреля срещу всеки летателен апарат, който реши да се издигне във въздуха. Това бе всичко. Уерсгорците несъмнено биха нарушили тези условия, ако сметнеха, че това е в техен интерес; те биха ни навредили, ако съзираха начин за това, и очаквах от нас същото поведение.

— Те са в по-изгодно положение от нас, сир — заоплаквах се аз. — Всичките ни летателни машини са тук. Сега ние дори не бихме могли да скочим в тях и да избягаме. Те биха ги нападнали незабавно, преди да можем да се измъкнем от преследване. Докато уерсгорците разполагат с много кораби, разположени другаде из планетата, които биха могли да кръжат необезпокоявани зад хоризонта, готови да ни атакуват, когато дойде време за това.

— Въпреки всичко — каза сър Роджър — на мен ми се струва, че имаме някои преимущества. Този обичай нито да се дават, нито да се искат обещания... винаги...

— Ти изнася — промърмори лейди Кетрин. Баронът пребледня, скочи на крака, поклони се на Харуга и ни поведе навън.

---

[1] Пергела — открито отвсякъде архитектурно съоръжение от стълбове или арки, горните краища на което са свързани чрез дървена

или метална конструкция и е обвито от пълзящи растения. — Бел.прев.

↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Дългият следобед позволи на нашите хора да напреднат значително. В присъствието на Бранитар, който им даваше необходимите указания или превеждаше на онези пленници, които бяха специалисти в съответната област, англичаните скоро овладяха управлението на много механизми. Те се обучаваха на космическите кораби или на малки въздухолети, като внимаваха да не ги издигнат на повече от няколко инча от земята, за да не привлекат вниманието на неприятеля и да бъдат подложени на обстрел. Те управляваха също и подобни на фургони превозни средства, които се движеха без животински впрягове; научиха се да си служат с далекоговорителите, с увеличителните оптически механизми и всякакви други чудеса, разбираеми само за посветените; овладяха оръжия, изхвърлящи огън, метал или невидими, зашеметяващи лъчи.

Естествено ние, англичаните, до момента нямахме представа за тайнствените познания, благодарение на които бяха създадени такива неща. Открихме обаче, че боравенето с тях е детински лесно. На Земята ние впрягахме животни, изработвахме хитроумни арбалети и катапулти, стъкмявахме морски и речни кораби, строяхме машини, с помощта на които човешките мускули можеха да вдигат тежки каменни блокове. В сравнение с това завъртването на някакво колело или издърпването на някакъв лост не представляваше нищо сложно. Единствената истинска трудност беше в това неграмотните йомани да запомнят кое означение върху измервателните уреди за какво се отнася, но и това всъщност не беше по-трудно за научаване от хералдиката, която всеки жадуващ за подвизи младеж би могъл да обясни с лекота и в най-големи подробности.

Тъй като бях единственият, който бе с претенции да чете писмеността на уерсгорците, аз енергично се бях заел с разчитането на документите, пленени в канцеларията на крепостта. Междувременно сър Роджър се съветваше със своите командири и изпращаше най-

тъпоумните крепостни, които не бяха в състояние да изучат новите оръжия, на строителна работа.

Бавно настъпващият залез бе запалил огнено зарево, превръщайки половината небосклон в разтопено злато, когато той ме извика пред своя съвет. Настаних се удобно и огледах тези изпити, сурови лица. Те бяха озарени от нова надежда. Езикът ми залепна на небцето. Добре познавах тези командири. Но най-добре от всичко знаех как играеха очите на сър Роджър, когато го обземеше силен гняв:

— Разбра ли какви и къде са главните крепости на тази планета, братко Парвус? — ме попита той.

— Да, сир — му отвърнах. — Има само три крепости и Гантура беше една от тях.

— Не мога да повярвам — възкликна сър Оуен Монтебеле. — Как така, та всеки пират би могъл...

— Забравяте, че тук няма отделни кралства, нито отделни феодални имения — отговорих аз. — Всички са пряко подчинени на имперското управление. Крепостите са само седалища на военните наместници, които поддържат реда сред местното население и събират данъците. Наистина тези крепости са предназначени да служат и като отбранителни бази. Те имат хангари за големите междузвездни кораби и казарми за войниците. Но уерсгорците отдавна не са водели истинска война. Те просто са сплашвали беззащитните диваци. Никоя от другите пътуващи между звездите раси не се е осмелявала да им обяви открито война. Само понякога е избухвало единично, изолирано сблъскване на някоя отдалечена планета. Накратко, тези три крепости са били достатъчни за цялата тази планета.

— Колко силни са те? — прекъсна ме рязко сър Роджър.

— Има една висока крепост, Стуларакс, от другата страна на планетата, голяма горе-долу колкото Гантура. Освен това съществува главната крепост Дарова, където е седалището на техния наместник Харуга. Тя несъмнено е най-голямата и най-мощната. Смея да кажа, че повечето от войниците, изпратени срещу нас, идват оттам.

— Къде е най-близката планета, населена от синьокожите?

— Според една книга, която проучих, тя е на двадесет светлинни години отук. Самата главна планета, Уерсгориксан, е на доста по-голямо разстояние — по-далече дори от Земята.

— Но далекоговорителят би съобщил на техния император незабавно какво се е случило, нали? — попита капитан Булард.

— Не — казах аз. — Далекотелителят предава само толкова бързо, колкото е скоростта на светлината. Посланията между звездите трябва да бъдат предавани чрез космически кораби, което значи, че биха били необходими около две седмици, за да стигне вестта до Уерсгориксан. Но Харуга още не е направил това. Чух го, като каза на един от своите приближени, че за известно време те ще запазят случилото се в тайна.

— Винаги става така — рече сър Брайън Фитцуилям. — Наместникът ще се опита да поправи стореното от нас, като ни смаже без чужда помощ, преди да събщи каквото и да било. Това е добре познат начин на мислене.

— Но ако понесе достатъчно тежки загуби от нас, той ще моли за помощ — рече пророчески сър Оуен.

— Точно така — съгласи се сър Роджър. — И аз вече намерих начин как да му нанесем такива загуби! — Дадох си мрачно сметка, че когато езикът ми бе оставал залепен за небцето, той е знаел какво прави.

— Как бихме могли да се сражаваме? — попита Булард. — Арсеналът от дяволските оръжия, с които разполагаме, не може да се сравнява с оръжията на противника. Ако трябва, те биха могли да направят таран — кораб за кораб, — без да претърпят големи загуби.

— Поради което — му каза сър Роджър — аз предлагам да нападнем по-малкия форт, Стуларакс, за да се въоръжим по-добре. Това също така ще поразклати самочувствието на Харуга.

— Или ще го предизвика да ни нападне.

— Това е риск, който трябва да поемем. Каквото и да се случи, изобщо не се страхувам от нова битка. Не разбирате ли — нашият единствен шанс е да действваме дръзко.

Нямаше сериозни възражения. Сър Роджър бе отделял от времето си часове, за да прикотка своите хора. Те отново бяха готови да признаят водачеството му. Но сър Брайън основателно забеляза:

— Как бихме могли да извършим такова нападение? Крепостта е на хиляди мили отук. Ние не можем да излетим от нашия лагер, без да започнат да ни обстрелват.

Сър Оуен повдигна иронично вежди.

— Може би имаш магически кон? — рече с насмешка към сър Роджър.

— Не. Имам друга порода животно. Което ме слуша...

Дълго се трудиха тази нощ йоманите. Те поставиха обли трупи под един от по-малките звездолети, запретнаха волове за него и го затътриха толкова тихо, колкото изобщо беше възможно. Под прикритието на тъмнината и по Божията милост хитростта успя. След като най-последно се озоваха под високите клонести дървета с охрана от съгледвачи, които се движеха безшумно като сенки, за да предупредят за евентуални синьокожи войници, работата стана по-безопасна, но и по-изнурителна.

— Те имат опит в това — каза Червения Джон.

— От браконьерството си на Земята.

Чак когато започна да се зазорява, корабът вече се беше отдалечил на няколко мили от лагера — достатъчно, за да може да излети, без да бъде забелязан от полевата щабквартира на Харуга. Макар да беше възможно най-големият летателен апарат, който би могъл да бъде придвижен по този начин, той все пак бе прекалено малък, за да вземе със себе си най-разрушителните оръжия. Предния ден обаче сър Роджър внимателно бе проучил експлозивните заряди, изстрелвани от едни по-особени оръдия. Ужасен, един уерсгорски инженер му бе обяснил как да постави детонатора така, че зарядът да се взриви при удар. Корабът носеше няколко такива заряда, а също разглобен катапулт, който нашите майстори бяха конструирали.

Междувременно всички, които не се занимаваха с тази операция, бяха накарани да подсилват защитата на лагера. Всяка жена и дете получи в ръцете си лопата. В близката гора зазвънтяха брадви. Колкото и дълга да беше нощта, тя ни се стори два пъти по-дълга, когато се трудехме така изнурително. Спирахме само колкото да сложим в уста зальк хляб и да подремнем за минутка. Уерсгорците забелязаха оживлението в нашия лагер — това бе неизбежно. Но ние се постаряхме да скрием от тях това, което наистина вършехме, а то беше, че ние просто създадохме отбранителен пръстен в предната половина на Гантура, осеян с колове, ями, дълги шипове и рогатки. Когато утрото дойде и напълно се развидели, нашите укрепителни работи бяха скрити от дългата трева.

Самият аз бях доволен от този съсипващ труд, тъй като можех да се освободя от страховете си. Но моят разум не преставаше да се занимава с тях като куче с кокал. Луд ли бе сър Роджър?! Изглеждаше, че има твърде много неща, които бе направил не както трябва. И все пак на всеки пореден въпрос, който си задавах, аз намирах само същия отговор, който бе дал той. Защо не бяхме избягали от Гантура веднага след превземането на крепостта, а чакахме, докато пристигна Харуга и ни сгаци там? Защото бяхме изгубили пътя за дома я нямахме никакъв шанс да го открием сами, без помощта на опитни космически навигатори (ако изобщо можеше да бъде открит). Смъртта бе за предпочитане пред слепешкото лутане между звездите, където нашето невежество така и така би ни донесло скорошна гибел.

След като постигнахме примирие, защо сър Роджър пое огромния риск да го наруши, като атакува Стуларакс? Защото беше ясно, че примирието не би могло да продължи твърде дълго. Ако имаше възможност да размисли по-внимателно върху това, което бе видял, Харуга би хванал блъфа ни и би ни унищожил. Объркан от нашата дързост обаче, той би могъл да продължи да смята, че сме по-силни, отколкото бяхме всъщност. А в случай че реши да се сражава, ние бихме били по-добре въоръжени благодарение на бойните трофеи, които щяхме да пленим при предстоящото нападение.

Но нима сър Роджър очакваше, че такъв налудничав план ще успее? Само Господ и моят господар биха могли да кажат това. Знаех, че той импровизира през цялото време. Сър Роджър приличаше на бегач, който се е спянал и трябва мигновено да ускори крачката си, за да не падне. Но как великолепно тичаше той! Тази мисъл ме поуспокои. Предоставих се на Божията воля и продължих да копая с по-смирено сърце.

Малко преди разсъмване, когато нощната мъгла се кълбеше край постройките, палатките и дългоцевните оръдия, а небето бавно започна да просветлява, сър Роджър изпрати своите конници. Бяха двадесет души: Червения Джон с най-добрите измежду своите йомани и със сър Оуен Монтебеле начело. Бе любопитно да се наблюдава как този рицар, който често изпаднаше в малодушие, сега бе изцяло променен от изгледите за акция. Той беше почти по момчешки весел, когато стоеше изправен, обвит в дълъг червен плащ, и слушаше заповедите.

— Мини през горите, като добре се прикриваш, и иди до мястото, където се намира корабът — му каза моят господар. — Изчакай до обед, след това отлитай. Знаеш как да си служиш с навигационните карти, нали? Добре тогава, когато стигнеш района на Стуларакс — ще ти отнеме час, час и нещо, ако излетиш оттук с необходимата скорост — приземи се там, където има добро прикритие. Изпрати им няколко заряда с катапулта, за да отслабиш външната отбрана на крепостта. След това бързо атакувай по земя, докато те все още са объркани, плякосай каквото можеш от арсеналите им и се връщай. Ако тук всичко все още е мирно, притаи се някъде. Ако се води битка — е, тогава постъпи така, както смяташ за най-добре.

— Разбира се, сир. — Сър Оуен енергично стисна ръката му. Но това ръкостискане между двамата не бе писано да се повтори повече. Както стояха под смраченото небе, един глас извика:

— Чакайте!

Всички мъже обърнаха лица към вътрешните постройки, където мъглата още се виеше на гъсти валма. От нея изплува лейди Кетрин:

— Едва сега чух, че потегляте — рече тя на сър Оуен. — Нужно ли е това — двадесет мъже срещу една крепост?!

— Двадесет мъже — поклонил се той с усмивка, която озари лицето му като слънце, — между които и аз самият, а също и споменът за вас, милейди!

Руменина плъзна по бледото ѝ лице. Тя мина край застиналия като камък сър Роджър и се насочи към по-младия рицар, докато се изправи пред него, вперила поглед в очите му. Всички видяха, че ръцете ѝ кървят. Тя държеше тетива в тях.

— След като не можех повече да държа лопатата тази нощ — промълви тя, — аз помагах при усукването на тетива за лъкове. Нямам какъв друг спомен да ви дам...

Сър Оуен го прие в най-дълбоко мълчание. Като сложи тетивата до гърдите си вътре в плетената ризница, той целуна изподраните ѝ пръстчета. След това бързо се изправи, плащът му се развя около него, и поведе своите йомани към гората. Сър Роджър не помръдна. Лейди Кетрин леко кимна.

— Имаш ли намерение да преговаряш с уерсгорците днес? — попита тя. После леко изчезна в мъглата, връщайки се в павилиона,

който повече не споделяха. Сър Роджър почака, докато тя почти изчезна от погледа, преди да поеме след нея.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

Нашите хора използваха добре дългото утро, за да си поотпочинат. Аз вече се бях научил да познавам времето по уерсгорските часовници, макар да не бях съвсем сигурен на колко техни мерни единици се равняваха земните часове. Точно по пладне оседлах коня си и заедно със сър Роджър тръгнахме на преговори.

— Мислех, че ще бъдем доста повече — изпелтечих. Неговото изражение бе каменно.

— Това вече е безсмислено — каза. — Лошо ни се пише при тази среща, ако Харуга узнае за нападението. Съжалявам, че трябва да те изложи на риск.

Аз също съжалявах, но не желяех да си губя времето в окайване, а предпочетох да го използвам по-разумно — за молитви. Същите уерсгорски офицери ни посрещнаха под перления балдахин. Харуга не можа да скрие изненадата си, когато ние влязохме с тежка стъпка.

— Къде са останалите членове на вашата делегация? — рязко попита той.

— Четат си молитвите — отговорих аз, което донякъде беше напълно вярно.

— Отново тази дума — измърмори един от синьокожите. — Какво означава тя?

— Означава това — казах аз и за пояснение произнесох една молитва, като я отбелязах, прехвърляйки едно зърно в броеницата си.

— Някаква сметачна машина, струва ми се — обади се друг уерсгорец.

— Тя обаче може би не е толкова примитивна, колкото изглежда отвън.

— Но какво пресмята тя? — прошептя трети, чиито уши бяха щръкнали неспокойно нагоре. Харуга хвърли гневен поглед.

— Това продължи твърде дълго — рече той рязко. — Цяла нощ работихте отгътък. Ако сте замислили някакъв трик...

— Не бихте ли искали да разполагате с план? — прекъснах го аз, придавайки на гласа си възможно най-смирена интонация.

Както се и надявах, тази безочливост го накара да се опомни. След като за момент се помъчи да асимилира казаното от мен, Харуга отривисто рече:

— Нека да поговорим за затворените уерсгорци. Аз отговарям за тяхната безопасност като жители на тази планета. Не бих могъл да поддържам никакви отношения със същества, които държат уерсгорци в плен. Първото условие за всякакви по-нататъшни преговори е тяхното незабавно освобождаване.

— Колко жалко, че няма да можем да преговаряме тогава — отвърна сър Роджър. — Действително не бих искал да ви унищожа.

— Вие няма да си тръгнете оттук, докато пленниците не ми бъдат предадени — заяви Харуга. Аз хлъцнах. Той студено се усмихна. — Моите войници чакат само да дам знак, в случай че вие също носите у себе си нещо подобно на това. — И той бръкна под туниката си и извади оттам ръчен огнестрел, по-точно сачмострел. Гледах дулото и преглъщах от ужас.

Сър Роджър се прозя. Лъскаше ноктите си върху копринения ръкав на ризата си.

— Какво каза онзи? — ме попита. Обясних му.

— Това е предателство — ръмжах аз. — Нали всички ние трябваше да сме без оръжие!

— Нищо подобно. Не забравяй, че никой не се закле. Но кажи на негова светлост, наместника Харуга, че аз предвиждах тази възможност и съм взел съответни предпазни мерки. — Баронът натисна своя богато украсен пръстен-печат, който бе на ръката му, и сви юмрук. — Вече го заредих. Ако моята ръка се разтвори независимо по каква причина, преди това отново да се разрези, тогава този блестящ камък ще експлодира със сила, достатъчна да прати всички ни при свети Петър.

С треперещо чене аз предадох това заплашително послание. Харуга скочи на крака:

— Вярно ли е това?! — изкрещя той.

— Д-да, в-вярно е — отговорих. — К-кълна се в... в... Мохамед.

Синьоликите офицери се скупчиха на едно място. От техния развълнуван шепот заключих, че съществуването на бомбен заряд с

размерите на камъка върху пръстена на сър Роджър е теоретично възможно, макар че на уерсгорците не бе известна раса, дотолкова напреднала, че да създаде такъв. Най-после се възцари спокойствие.

— Е — каза Харуга, — изглежда, сме в пат. Самият аз мисля, че вие лъжете, но не смятам да рискувам живота си. — Той пъкна малкия огнестрел в туниката си. — Все пак трябва да разберете, че положението е нетърпимо. Ако сам не съм в състояние да освободя пленниците, ще бъда принуден да предам целия въпрос на компетенцията на Империума на Уерсгориксан.

— Не е нужно да си толкова припрян — рече сър Роджър. — Ние ще се отнасяме внимателно с нашите пленници. Можеш да изпратиш лекари да се грижат за здравето им. За да сме сигурни, трябва да поискаме от вас да предадете цялото си въоръжение в знак на добра воля. Но в замяна на това ние ще ви пазим от нападение на сарацините.

— На кои? — Харуга смръщи костеливото си чело.

— На сарацините. Пиратите-езичници. Не сте ли се сблъскали с тях? Трудно ми е да го повярвам, защото те кръстосват надлъж и нашир. Не е изключено точно в този момент сарацински кораб да е дебаркирал на собствената ви планета, да граби и опожарява.

Харуга подскочи. Той дръпна един офицер настрана и му прошепна нещо. Този път не можах да разбера казаното. Офицерът излезе тичешком навън.

— Разказвайте още — помоли Харуга.

— С удоволствие! — Баронът се изтегна назад върху облегалката и кръстоса крака, като че беше у дома си. Неговото самообладание ми изглеждаше непостижимо. По приблизителните ми изчисления корабът на сър Оуен би трябвало да е стигнал Стуларакс. (Трябва да напомня колко по-бавно течеше този разговор от неговото описание, като се имат предвид времето за превеждане, паузите при обясняването на някоя неразбираема дума или за намиране на най-точния израз.) И все пак сър Роджър редеше своя разказ, като че ли имаше пред себе си цяла вечност. Той обясняваше, че ние, англичаните, сме се нахвърлили толкова яростно срещу уерсгорците, тъй като тяхното непредизвикано с нищо нападение ни е накарало да мислим, че те сигурно са някакви нови съюзници на сарацините. Сега, когато сме осъзнали заблудението си, ставало напълно възможно не след дълго Англия и

Уерсгориксан да се споразумеят и да се съюзят срещу тази обща заплаха...

Синьоликният офицер се втурна вътре. През процепа на полузатворената врата видях как войниците във вражеския лагер бързаха на позициите си; ревят на работещи машини достигна до слуха ми.

— Какво става? — излая Харуга на своя подчинен.

— Съобщения... по далекоговорителя... живеещите извън крепостта са видели ярка експлозия; Стуларакс е разрушен... предполага се, че е бил използван заряд от свръхмощния тип. — Офицерът изрече всичко това на пресекулки.

Разменихме погледи със сър Роджър, докато превеждах. Стуларакс разрушен?! Разрушен до основи?! Нашата цел там беше само да плякосаме още малко оръжия, по-специално лекопреносими, за нашите пехотинци. Но ако всичко е изчезнало в дим и пепел...

Сър Роджър облиза пресъхналите си устни.

— Кажи му, че сигурно сарацините са се приземили, братко Парвус.

Харуга не ме остави да говоря. Гърдите му се вълнуваха от гняв, кехлибарените му очи се бяха налели с кръв. Треперещ, той извади своя огнестрел и изкрещя:

— Стига с този фарс! Кой друг е с вас? Колко други звездолети имате още?

Сър Роджър започна лениво да се изправя, докато се извиси над тантурестия уерсгорец като дъб над степ. Той се ухили, докосна многозначително пръстена си и отвърна:

— Хайде стига! Не можете да очаквате, че ще ви кажа това. Вероятно е най-добре да се върна в лагера си, докато нервите ви се поуспокоят. — Не бях в състояние да преведа това съвсем гладко, тъй като се запъвах при произнасянето на всяка дума.

Харуга изръмжа:

— А, не! Оставете тук!

— Тръгвам — тръсна непокорно сър Роджър своята ниско остригана глава. — Между другото, ако не се върна, на моите хора е заповядано да избият всички пленници.

Харуга ме изслуша. С възхитително самообладание той отвърна:

— Тръгвайте тогава. Но когато се приберете, ние ще ви нападнем. Не пожелавам на никого да се намира между вашия лагер на земята и приятелите ви в небето.

— Не забравяйте пленниците — напомни му сър Роджър.

— Ще атакуваме — повтори с упорство Харуга. — Ще атакуваме изцяло по суша, отчасти, за да пощадим живота на същите тези пленници, а заедно с това, разбира се, защото всеки звездолет или въздухолет трябва да излети и да потърси онези нападатели на Стуларакс. Ние ще се въздържаме от използването на мощни експлозивни оръжия, за да не унищожим пленниците. Но — и той заби пръст в масата — ако вашите оръжия не са по-усъвършенствани от това, което смятам, ние ще ви победим ако не с друго, то с простото си числено превъзходство. Не вярвам да разполагате с бронирани коли, с изключение на няколко камионетки, пленени при Гантура. Помнете: онези, които оцелеят след битката, ще бъдат наши пленници. Ако навредите дори на един заловен уерсгорец, вашите хора ще умрат от бавна и мъчителна смърт. Ако вие самият бъдете заловен, сър Роджър дьо Турнвил, ще наблюдавате тяхната смърт, преди да дойде собственият ви край.

Баронът ме слушаше как превеждам заканите срещу него. Устните му изглеждаха обезкървени на покритото със загар лице.

— Е, братко Парвус — каза с отслабнал глас, — нещата не се получиха толкова добре, колкото се надявах, макар и да не са така зле, както се опасявах. Кажете ми, че ако той наистина ни пусне да се върнем здрави и читави и ограничи нападението си до сухопътна атака, избягвайки високоексплозивните заряди, пленниците ще бъдат в пълна безопасност, като се изключи неговият собствен огън. — После добави кисело: — Не мисля, че от мен би станал палач на беззащитни същества при каквито и да било обстоятелства. Но не е необходимо да му казваш това.

Харуга само направи рязък презрителен жест: глава, когато му предадох посланието на барона. Ние, двамата човеци, си тръгнахме. Метнахме се на седлата и се отправихме към нашия лагер. Яздехме бавно, в равнин, за да удължим времето на примирието, и усещахме слънчевата светлина върху лицата си.

— Какво е станало при крепостта Стуларакс, сир? — попитах аз шепнешком.

— Нямам представа — отговори сър Роджър. — Но се обзалагам, че синьоликите казаха истината. И все пак не повярвах на ушите си, когато чух, че един от техните най-мощни заряди би могъл да направи на пух и прах цял лагер. Така че оръжията, които се надявахме да пленим, са унищожени. Единственото, за което се моля, е нашите злощастни нападатели също да не са попаднали във взрива. Сега не ни остава нищо друго, освен да се отбраняваме.

Вдигна окичената си с пера глава.

— И все пак англичаните винаги са се били най-добре тогава, когато гърбовете им са били притиснати до стената.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

И така ние влязохме в лагера и моят господар нададе боен вик, като че тази битка беше най-силното му желание. Дрънчейки силно с железните си доспехи, нашите бойци се строиха в частите си.

Ще си позволя да опиша подробно положението, в което се намирахме. Тъй като беше малка база, Гантура не е строена да устои на една помощна атака. По-малката секция от крепостта, която бяхме заели, представляваше няколко ниски зидани постройките, подредени в кръг. Извън него бяха разположени подсилените гнезда на огнестрелните оръдия, но те поради предназначението си да обстрелват само летателни машини в небето, сега бяха безполезни за нас. Под земята имаше лабиринт от стаи и коридори. Настанихме там децата, възрастните, пленниците и добитъка, които бяха наглеждани от неколцина въоръжени крепостни селяни. Онези от възрастните хора или други, които не бяха в състояние да се бият по някаква причина, но въпреки това бяха достатъчно подвижни, бяха настанени близо до централната част на крепостта и имаха готовност да пренасят ранените, да носят бира и да оказват всякаква друга помощ според силите си.

Нашата бойна линия бе разположена срещу лагера на уерсгорците по протежение на ниския земен вал, издигнат през нощта. На времеви интервали пиките, алебардите и брадвите бяха подсилвани от взводове стрелци. Кавалерията бе заела позиция по двата фланга. Зад нея бяха застанали по-младите жени и някои необучени мъже, които бяха разделили помежду си нашите малобройни сачмострели: силовият екран правеше лъчевите оръжия безполезни. Навсякъде около нас сияеше бледото, леко топлецо излъчване на този екран. Зад гърба ни се възправяше древният лес. Отпред се простираше синкавата трева на долината, виждаха се самотни дървета, а над далечните хълмове се движеха облаци. Целият пейзаж излъчваше фееричната прелест на някакво приказно царство. Докато приготвях на открито

превръзки с някои от тиловаците, се мъчех да проумея защо в едно толкова красиво място трябва да съществува омраза и гибел.

В небето прогърмя въздухолет и изчезна от погледа над лагера на уерсгорците. Нашите бойци откриха стрелба по него, малко преди да се изгуби.

Известен брой кораби държахме в резерв. Между тях имаше няколко от най-големите транспортни апарати. Но в този момент се интересувах от това, което ставаше на земята.

Уерсгорците се втурнаха напред, въоръжени с дългоцевни сачмострели и строени в стегнати взводове. Те напредваха в максимално разтегната линия, поддържайки дистанция един от друг. Някои от нашите бойци нададоха радостни възгласи, като видяха това, но аз бях убеден, че това е тяхната обичайна бойна тактика. Когато притежаваш смъртоносни скорострелни оръжия, не е необходимо да атакуваш в плътна маса, а гледаш да използваш такива технически средства, които да неутрализират противниковите огнестрели.

Появиха се специални машини за постигането на тази цел. Несъмнено бяха докарани по въздуха от главната крепост Дарова. От тези, подобни на фургони бойни самоходи, имаше два вида. Помногобройният бе лек и открит, направен от тънки стоманени листове и пренасяше четирима войници с няколко скорострелни оръжия. Бронираните коли се движеха с огромна скорост и маневреност и с четирите си колела наподобяваха водни бръмбари. Видях как профучават с рев със сто мили в час, подскачайки по неравния терен. Стана ми ясно тяхното предназначение: разчитайки на високата си маневреност, която ги превръща в трудно уязвима цел, те трябваше да се доберат до оръдията на противника и да ги обезвредят. Независимо от това обаче в момента тези бронирани коли напредваха бавно, прикривайки пехотата на уерсгорците.

Първата линия на нападението в действителност образуваха тежкоброните. За машини с тяхната мощност те се движеха относително бавно — не по-бързо от конски галоп. Причината за това беше техният размер, сравним със селска къща, и тежестта на стоманената им броня, която беше толкова дебела, че би могла да устои на почти всеки удар, с изключение на прякото попадение на снаряд. С оръдия, подаващи се от кулите им, обгърнати в рев и прах, тежкоброните приличаха на дракони. Преброих над двадесет: масивни,

непробиваеми, напредващи в разтегната линия с громолящи вериги. Там, където минеха, тревата и пръстта оставаха смазани в твърди като камък коловози.

Казаха ми, че един от нашите стрелци, който се беше научил да си служи с колейното оръдие, изстрелващо експлозивни заряди, напуснал бойната линия и се втурнал към лагера, за да го докара. Самият сър Роджър, въоръжен до зъби, го настигнал с коня си и го съборил на земята със своето копие.

— Стой и не мърдай там, където си! — извикал баронът, като го ръгнал леко. — Какво си намислил?

— Да стрелям, сър — изрекъл на пресекулки войникът. — Нека открием стрелба срещу тях, докато не са прехвърлили защитния вал, и...

— Ако не вярвах, че нашите добри тисови лъкове не могат да се справят с тези поотраснали охлюви, щях да те накарам да заредиш твоето оръдие — казал господарят. — Но така, както са нещата, хващай се отново за пиката.

Тази сцена подежда ободряващо на силно разколебаните копиеносци, които стояха, опрели дръжките на своите оръжия о земята и очакваха това кошмарно нападение. Сър Роджър не виждаше причина да обяснява, че — с оглед на това, което се беше случило при Стуларакс — не смее да използва свръхмощни експлозивни на толкова малко разстояние, тъй като имаше риск и самите ние да бъдем унищожени. Естествено, той би трябвало да си дава ясно сметка, че уерсгорците разполагат с експлозивни с най-различна мощност. Но кой би могъл да мисли едновременно за всичко?!

В положението, в което се намирахме, водачите на онези движещи се крепости сигурно са били силно озадачени, че не ги обстрелваме, и са се чудели какво държим в резерв. Те разбраха това едва когато най-предната им бойна машина се сгромоляса в една от нашите покрити ями. Още два тежкоброня попаднаха в подобен капан, докато противникът разбере, че това не са никакви естествени препятствия по терена. Сигурно светците ни покровителстваха. В своето невежество ние бяхме изкопали широки и дълбоки ями, които сами по себе си не биха могли да задържат такива мощни машини. Но след изкопаването бяхме поставили грамадни дървени колове, действайки почти по навик, като че очаквахме да набием на тях коне с

гигантски размери. Някои от тези колове попаднаха във веригите, опасващи колелата, и скоро тези колела бяха здраво блокирани от задръстилката ги дървена маса.

Друг тежкоброн избягна ямите. Приблужи бруствера^[1] и даде няколко откоса, за да коригира мерника си, обшивайки буквално целия вал с малки кратери.

— Бог да помага на праведните! — изрева сър Брайън Фитцуилям. Неговият кон се понесе напред, последван от половин дузина кавалеристи, които се бяха намирали най-близо до него. Те галопираха в полукръг, малко извън обсега на оръдието. Тежкобронът се впусна да ги преследва, опитвайки се да вземе прицел с най-малокалибреното си оръдие. Сър Брайън успя да насочи машината в посоката, която искаше, наду бойния си рог и на галоп се върна зад прикритието в момента, когато тежкобронът се сгромоляса в една яма. Бойните костенурки се оттеглиха. Сред тази висока трева и при нашия хитър камуфлаж на тях им бе невъзможно да разберат къде са другите ями. И тъй като това бяха единствените машини от този вид на Тариксан, те не можеха да бъдат рискувани така лесно. Ние, англичаните, треперехме от ужас да не би те да продължат. Достатъчно беше само един тежкоброн да се промъкне, за да ни унищожи напълно.

Независимо че информацията на Харуга за нас, за нашата сила и за евентуалните ни подкрепления от космоса беше крайно оскъдна, според мен той трябваше да заповяда на тежкоброните да продължат напред. Изобщо тактиката на уерсгорците беше пагубна за тях във всяко отношение. Но не забравяйте, че те дълго време не бяха водили сериозни сражения по суша. Завладяването на изостанали планети за тях представляваше просто изстребване на аборигените, а сблъскванията им с народи, които можеха да им съперничат в космоса, бяха преди всичко въздушни.

И така Харуга, обезкуражен от нашите ями, но насърчен същевременно от това, че до момента не бяхме използвали снаряди с малка мощност, оттегли своите тежки бойни машини. Вместо тях той изпрати пехота и леки бойни коли. Очевидно неговият замисъл беше те да намерят път между нашите ями и да го очертаят, за да могат след това тежкоброните да тръгнат по него.

Синьокожите войници се приближиха тичешком, едва забележими сред високата трева и разделени на малки групи. Самият

аз, поради това, че се намирах далеч в тила, виждах само случайното проблясване на някой шлем и жалоните, които те забиваха тук-там, за да трасират безопасен проход за тежкоброните. Знаех обаче, че войниците на противника наброяват много хиляди. Сърцето ми биеше до пръсване, а устата ми жадуваше за чаша ел.

Пред войниците се движеха с пълна скорост леките бойни коли. Няколко от тях се натъкнаха на ями и поради високата скорост катастрофираха ужасно. Повечето се движеха в права линия — върхлитаха право върху коловозите, които бяхме забили сред тревата близо до нашия бруствер в случай на кавалерийско нападение. Поради бързината, с която напредваха, бяха почти толкова уязвими, колкото и галопиращи коне. Видях как една от тях излетя във въздуха, превъртя се, падна върху земята с колелата нагоре и се смаза, подир което подскочи още два пъти, преди да се разполови. Видях как от друга бойна кола, нанизана на кол, избликна струя гориво, след което колата избухна в пламъци. Видях също трета машина, която поднесе и се блъсна в четвъртата. Още няколко, избягвайки препятствията, се натъкнаха на бодливите стоманени топки, които бяхме разпръснали наоколо. Железните шипове се забиваха в меките гуми, обхващащи техните колела, и оставаха там. Машина, засегната по такъв начин, можеше в най-добрия случай да се измъкне от битката, движейки се като пияна.

Команди на рязък уерсгорски език сигурно са звучали по далекоговорителя. По-голяма част от откритите бойни коли, все още невредими, продължаваха да кръстосват наоколо. Те се движеха в разтегната, но стройна формация, напредвайки със скоростта на пешеходец.

„Щрак!“ — чу се звук откъм нашите катапулти, а след това — „тряс!“ — задействаха и нашите балисти^[2]. Стрели, камъни и гърнета с врящо масло заваляха безмилостно срещу атакуващите. Само малка част от тях понесе някакви поражения от това, но техният боен ред бе разколебан, а напредването им забавено.

Тогава върхлетя нашата кавалерия. Неколцина от ездачите загинаха, посрещнати с град от олово. Но те не трябваше да галопират дълго, за да стигнат противника. Същевременно пламъците в тревата, подпалена от нашите гърнета с масло, объркаха уерсгорците с плътния си дим. Чух звън и тропот при удара на копията о стоманената

обшивка на колите; след това нямах повече възможност да следя тази битка. Знам само, че кавалеристите не успяха да повредят нито една бронирана кола със своите копия. Това обаче дотолкова шокираше водачите на бойните машини, че те често бяха абсолютно безпомощни да се защитят от следващата атака. Изправени на задните си крака коне, удряха с копита, смачквайки тънката стоманена обшивка; няколко бързи размаха на брадва, боздуган или меч опразваха бойната машина от нейния екипаж. Някои от хората на сър Роджър си служеха успешно с огнестрелите или с малки яйцевидни заряди, които след дръпване на една малка халка и хвърляне избухваха, разпръсквайки остри парчета. Естествено, и уерсгорците разполагаха с подобни оръжия, но ги използваха нерешително.

Последните бронирани коли започнаха да отстъпват в ужас, настървено преследвани от английските ездачи. „Върнете се!“ — ревеше към тях сър Роджър. Той размаха новото копие, което му бе дал оръженосецът: „Върнете се, подли твари! Спрете и дайте отпор, долни езичници!“

Трябва да е представлявал великолепно гледка: сияен метал, развяващи се пера и бляскав щит върху неукротим, вран жребец. Но уерсгорците не познаваха рицарските правила на честта. Те бяха по-разсъдливи и по-предпазливи от нас. И това им излезе скъпо.

Нашите конници трябваше бързо да се оттеглят, защото сега синьоликите пехотинци бяха наближили, стреляйки на плътни групи, и се готвеха да атакуват нашия бруствер. Бронята не представляваше защита — тя беше само една ярка цел. Сър Роджър им даде сигнал с рога си да го последват и кавалеристите се разпръснаха в равнината.

Уерсгорците нададоха тържествуващ вик и се втурнаха напред. Сред настъпилото объркване в нашия лагер чух как командирите на стрелците крещат с глух глас своите заповеди. Тогава сивото гъше ято на стрелците се понесе в небесата с фученето на силен вятър. После се спусна страховито надолу върху уерсгорците. Докато първите стрели все още се издигаха, дългите английски лъкове вече изстрелваха втори залп. Стрела, излетяла с такава сила, пронизва тялото и излиза от другата му страна — с широкия си режещ връх в кръв. Ето че и арбалетите — по-бавни, но още по-мощни — започнаха да косят най-близките нападатели. Мисля, че в тези няколко мига уерсгорците сигурно са изгубили половината от бойците си.

Въпреки това, упорити почти като англичани, те се нахвърляха върху самата стена. Но тук нашите обикновени войници бяха готови да ги посрещнат. Жените стреляха ли, стреляха, сваляйки немалка част от враговете. Онези от тях, които се бяха приближили толкова, че самострелите ставаха излишни, трябваше да отбиват брадви, копия я куки, боздугани и вериги с топузи, ками и мечове.

Въпреки страхотните загуби уерсгорците продължаваха да имат числено превъзходство от двама или дори трима бойци срещу един. И все пак едва ли би могло да се каже, че това беше честно премерване на силите. Те не бяха защитени с брони. Единственото им оръжие при ръкопашен бой беше някакъв нож, прикрепен за цевта на самострелите им, който ги превръщаше в едно крайно нескопосано копие, като изключим приклада на самия самострел. Малцина от тях носеха сачмострели, които ни причиниха известни загуби.

Но при тази бъркотия като правило, когато Джон Синьото лице стреляше срещу Хари Англичанина, той не улучваше дори когато се мереше право в целта. Преди Джон да успее да стреля още веднъж, Хари му намираще слабото място с алебардата.

И настъпи краят, когато нашата кавалерия нападна уерсгорската пехота в гръб и започна да поваля вражите войници. Рухнали духом, те побягнаха, стъпквайки в слепия си ужас своите собствени другари. Конниците се втурнаха след тях с радостни ловджийски викове. Когато отстъпващите войници на противника бяха вече доста далече, нашите дълги лъкове дадоха още един залп. Въпреки всичко мнозина спасиха кожата си, избягвайки в последния момент вероятността да бъдат намушкани на копията, тъй като сър Роджър се оттегли с хората си, когато забеляза, че тежките бойни машини се връщат, громолейки с веригите си.

По Божията милост аз бях толкова зает в този момент да помагам на ранените, които ми донасяха, че не разбрах нищо. Но командирите ни решили, че независимо от всичко, с нас е свършено. Защото атаката на уерсгорците не бе безрезултатна. Тя беше показала на костенуркоподобните машини как да избягват нашите ями. И сега железните гиганти настъпваха по полето, превърнато в червеникава кал, и ние не виждахме начин да ги спрем. Томас Булард отпусна безсилно рамене, сядайки, както беше с доспехите си, край бойния флаг на барона.

— Ех — въздъхна той, — взехме си нашето. Сега кой ще тръгне с мен да им покажем как могат да мрат англичаните?

Угриженото лице на сър Роджър се смръщи.

— Имаме по-тежка задача от тази, приятели — рече той. — Постъпихме правилно, като рискувахме живота си, за да победим. Сега, когато над нас е надвиснало поражението, нямаме право да захвърляме този живот като непотребен. Трябва да оцелеем — ако е нужно дори като роби — за да не бъдат нашите жени и деца съвсем сами на този свят.

— За Бога! — извика сър Брайън Фитцуилям. — Да не би да се предаваш?

Ноздрите на барона бавно потрепериха.

— Чу какво казах. Оставаме тук.

И изведнъж — о, чудо! Като че сам Господ Бог бе дошъл да избави своите бедни, грешни слуги. По-ярко от мълния в гората на няколко мили оттук избухна някаква синьо-бяла светлина. Блясъкът бе така ярък, че онези неколцина, които случайно бяха гледали в тази посока, ослепяха за дълго време след това. Мнозина уерсгорци бяха извадени от строя, тъй като ударът беше нанесен върху тяхната армия. Гърмът, който последва, събори всички на земята. Ураган, горещ като от пещ, премина със страшна сила над нас, издухвайки пред себе си палатките като някакви парцалени балони. След това, когато тази яростна вълна премина, видяхме да се издига стълб от прах и дим. Придобил формата на злокобна гъба, той достигна почти небето. Минаха минути, преди да почне да се разсейва; валмата в по-ниските му части обаче се стелеха с часове.

Атакуващите тежкоброни спряха внезапно. Техните екипажи за разлика от нас знаеха какво означава този взрив. Това бе заряд с неизмерима мощност, произтичащ от онова анихилиране на материята, което не мога да не смятам и до ден-днешен за безбожно вмешателство в делата на Твореца, макар моят архиепископ да ми цитира текстове от Светото писание, за да ми докаже, че всяко умение е позволено, ако се използва за добра цел.

Този заряд не бе измежду най-мощните от подобен вид. Той бе проектиран с цел да предизвиква пълно унищожение в радиус от четвърт миля. По тази причина невидимите отрови, които съпровождат подобни взривове, бяха относително малко. А освен това, тъй като бе

задействан на достатъчно голямо разстояние от самото полесражение, той не причини увреждания на никого.

Въпреки това избухването му изправи уерсгорците пред жестока дилема. В случай че бяха използвали подобно оръжие, за да унищожат лагера ни стремейки се към победа на всяка цена, те биха могли да очакват повсеместна гибел. Защото скритото оръдие, което те смятаха, че имаме, не би имало повече причина да не изличи всичко живо от лицето на Гантура. Поради това те трябваше да преустановят нападението срещу нас, докато не открият и обезвредят тази нова заплаха.

Бойните машини тежко се затътриха назад. По-голямата част от въздушния им флот, който държаха в резерв, се вдигна във въздуха и се разпръсна надлъж и нашир, за да открие кой бе изстрелял заряда. Главният прибор, използван при това търсене, се основаваше, както знаехме от собствените си проучвания, на същите онези сили, които намираме в рудата магнетит. Чрез тези сили — които аз не проумявам нито пък имам желание за това, тъй като такова познание няма отношение към спасението на душата, да не говорим, че е твърде близко до черната магия — уредът може да усети големи метални маси. Оръдие, достатъчно голямо, за да може да изстреля заряд с такава мощност, би трябвало да бъде открито от всеки летателен апарат, кръжащ на около миля от укритието му. И въпреки това такова оръдие не беше открито. След като измина цял час на напрегнато очакване, през който ние, англичаните, наблюдавахме действията на противника и се молехме на Бога от стените на крепостта, сър Роджър изпусна дълбока въздишка на облекчение.

— Не искам да изглеждам неблагоприятен — каза той, — но съм убеден, че Господ ни помогна чрез сър Оуен, а не пряко. Ние трябва да намерим неговата команда някъде там, из горите, независимо че, както изглежда, вражеските кораби не успяват да направят това. Отче Симоне, ти трябва да знаеш кои са най-големите браконieri от твоята енория...

— Ох, сине мой! — възкликна капеланът. Сър Роджър се засмя:

— Не те насилвам да престъпваш тайната на изповедта. Това, което само искам от теб, е да подбереш няколко, как да ги наречем... опитни горяни... способни да се промъкнат през тревата в ей оная там гора. Нека да открият сър Оуен на всяка цена и да му предадат заповед

да задържи обстрела си, докато не му дам знак. Не е нужно да ми казваш кого си определил за това, отче.

— Тогава, сине мой, ще сторя необходимото. — Свещеникът ме дръпна настрана и ме помоли да дам духовна утеха на ранените или обезсърчени негови енориаши, докато сам предвожда малка разузнавателна група в гората.

Но моят господар ми намери друга задача. С него и още един благородник запрепускахме към лагера на уерсгорците, развели бяло знаме. Надявахме се, че врагът ще е достатъчно благоразумен да прозре намеренията ни, независимо че уерсгорците не си служат със същия знак, когато изпращат парламентъори. Не се излъгахме. Самият Харуга ни посрещна извън лагера в открита кола. Сините му бузи бяха изпити, ръцете му трепереха.

— Призовавам ви да се предадете — каза баронът. — Не ме принуждавайте да унищожа вашите нещастни, невежи сънародници. Давам ви думата си, че към вас ще се отнасят както подобава и ще ви бъде позволено да пишете до къщи за откуп.

— Да се предам на варварин като тебе?! Аз?! — изрече дрезгаво уерсгорецът. — Само защото разполагате с някакви... с някакво проклето оръдие, което не може да бъде засечено? Никога! — Той замълча за миг. — Но аз ще се отърва от вас. Ще ви позволя да заминете с пленените от вас кораби.

— Сир — възкликнах аз, превеждайки казаното, — нима наистина ще се измъкнем?

— Едва ли — отвърна сър Роджър. — Не забравяй, че не можем да намерим пътя за връщане, а освен това не смеем да молим за помощта на опитен навигатор, защото ще разкрием слабостта си и ще бъдем нападнати отново. Дори ако по някакъв начин се доберем до дома с тяхна помощ, това змийско гнездо ще остане и ще продължи да подготвя ново нападение срещу Англия. Не, страхувам се, че онзи, който язди мечка, не може лесно да слезе от нея.

С натезало сърце съобщих на синьокожия благородник, че ние сме дошли за нещо повече от неговите раздрънкани, старомодни звездолети и че ако не се предаде, ще бъдем принудени да опустошим земите му. Харуга изръмжа в отговор и подкара колата си към лагера на уерсгорците. Ние също се върнахме в нашия. Червения Джон

Хемуърд току-що бе пристигнал от гората с групата на отец Симон, на която се бе натъкнал по пътя към лагера:

— Ние излетяхме към оня замък, Стуларакс, без да се прикриваме, сир — заразказва той. — Видяхме други летателни кораби около нас, но никой не прояви враждебност, смятайки нашия кораб за един от техните. Давахме си сметка обаче, че нито един страж на крепостта няма да ни позволи да се приземим, без да ни зададе някои въпроси. Затова незабелязано кацнахме в някакви гори, на няколко мили от главната кула на Стуларакс. Монтирахме нашата метателна машина и поставихме един от онези експлозивни заряди в нея. Идеята на сър Оуен беше да изстреляме няколко от тях, за да деморализираме външната им отбрана. Тогава бихме могли да се приближим незабелязано пешком, като междуременно неколцина от нас останат край катапулта, готови да изстрелят още няколко заряда, когато вече сме съвсем близко, за да съборим стените на крепостта. Очаквахме, че гарнизонът ще се пръсне да търси нашия кораб наоколо, а през това време ние бихме могли да влезем незабелязано вътре, да избием стражите, оставени там, да задигнем колкото се може повече оръжие от арсенала на крепостта и да се върнем при нашия кораб.

На това място, мисля, че ще е добре да обясня какво представляваше катапултът, тъй като той повече не се използва. Това беше най-елементарната, но в много отношения най-ефикасната обсадна машина. По принцип тя се състоеше само от един лост, грамаден наистина, люлеещ се свободно около някаква опорна точка (ос). Едно много дълго рамо завършваше с кош за изхвърляните оръжия, докато на късото рамо бе закрепена каменна тежест, често от няколко тона. Това, последното, биваше издигано посредством скрипец, а после кошът се напълваше. Тогава тежестта биваше освобождавана и при падането си завърташе рязко дългото рамо, което описваше мощна дъга.

— Не бях обръщал особено внимание на онези заряди — продължи Червения Джон. — Ами че всяко от тях не тежеше повече от пет фунта. За нас трудността беше в това да нагласим катапулта така, че да ги изхвърли само на няколко мили. Питам се какво ли могат толкова да направят, освен да се пръснат с гърмеж. Виждал съм как се използват катапулти при обсадата на френски градове. Запращяхме тежести от по тон-два, а понякога и умрели коне през стените... Но

нямаше как, заповедта си беше заповед. Тъй че аз собственоръчно нагласих малкия заряд, както ми беше обяснено, и го изстрелях. Дум! Като че целият свят се взриви. Длъжен съм да призная, че това нещо беше по-добро за хвърляне от мъртъв кон.

През телескопичните екрани можахме да видим, че крепостта бе почти напълно изравнена със земята. Вече нямаше смисъл да я нападаме. За по-сигурно изпратихме още няколко заряда срещу нея. Сега там няма нищо освен една огромна стъкловидна яма. Сър Оуен прецени, че разполагаме с оръжие, което е по-полезно от всяко друго, което имаме, и аз рекох, че той има право. Тъй че ние се приземихме сред горите на няколко мили оттук и след като влачихме катапулта известно време, го монтирахме отново. Ето туй е, дете ни отне толкоз време, милорд. Когато сър Оуен видя от въздуха какво става долу, ние изстреляхме един заряд само колкото да поуплашим врага. Сега сме готови да им натрием носовете толкоз, колкото желаш, сир.

— Ами корабът? — попита сър Роджър. — Врагът има едни такива неща, които надушват метала. Затова не са открили вашия катапулт в гората, защото е дървен. Но несъмнено, те биха могли да открият кораба ви, където и да сте го скрили.

— О, за туй ли питате, сир? — Червения Джон се захили. — Сър Оуен смеси нашия кораб с другите, които кръжаха там. Кой можеше да го различи сред оня ми ти там рояк?

Сър Роджър избухна в смях.

— Вие пропуснахте една славна битка, но можете да запалите огъня на победата. Върни се и кажи на твоите хора да започнат обстрела на вражеския лагер.

Ние се оттеглихме под земята, ориентирайки се по уредите за измерване на времето на пленените уерсгорци. Въпреки това обаче почувствахме как земята се затресе и чухме глухо бучене в мига, когато наземните инсталации и повечето от бойните машини, останали по повърхността на вражеския лагер, бяха унищожени. Един-единствен изстрел беше достатъчен. Оцелелите от взрива се втурнаха в слял ужас към един от транспортните кораби, изоставяйки голямо количество неповредено оръжие. По-малките въздухолети изчезнаха още по-пъргаво, като гонени от вятъра платноходки.

Когато бавният залез започна да пали с лъчите си хоризонта в посока, която носталгично бяхме определили като запад, флагът на

Англия гордо се развя над главите на победителите англичани.

---

[1] Бруствер — земен насип пред окоп. — Бел.прев. ↑

[2] Балиста — вид метателна машина. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

Сър Оуен се приземи като някакъв герой от приказките. Неговите подвизи не му бяха стрували особени усилия. Докато кръжеше в центъра на въздушния флот на уерсгорците, дори бе успял да си стопли вода на котлона и да се избърсне. Сега крачеше с пъргава стъпка, изправил глава, в блестяща броня и развян от вятъра червен плащ. Сър Роджър го посрещна край палатките на рицарите — смазан, мръсен, вмирисан на дим и пот и покрит с кръв. Гласът му бе прегракнал от крещене.

— Моите уважения за тази така безстрашна акция, сър Оуен — каза той.

По-младият мъж направи бърз поклон, но го адресира най-изискано към лейди Кетрин, когато тя се появи сред ликуващата тълпа. „Не бих могъл да направя повече от това“ — промърмори сър Оуен с лък, препасан през гърдите.

Лицето на лейди поруменя. Очите на сър Роджър стрелкаха ту единия, ту другия. Двамата наистина бяха хубава двойка. Забелязах как ръцете на моя господар стискат дръжката на нащърбения и притъпен меч.

— Вървете в палатката си, мадам! — нареди той на жена си.

— Все още имам работа сред ранените, сир.

— Вие сте готова да полагате грижи за всеки друг, но не и за своя съпруг и децата си, нали? — Сър Роджър се опита да се усмихне язвително, но устната му се бе подула при рикошета на една сачма от наочника на неговия шлем. — Вървете в палатката си, казвам!

Сър Оуен изглеждаше шокиран.

— Това не са обноски към благородничка, сир — протестира героят.

— Нима някой от твоите префърцунени дворцови танци е за предпочитане? — изсумтя сър Роджър. — Или пък прошепванията на ушенце, за да се уреди нечия среща?

Лейди Кетрин пребледня като платно. Пое дълбоко дъх, преди да заговори. Мълчанието се спусна като пелена между тях, макар че бяха достатъчно близко, за да се чуват.

— Нека Господ ми е свидетел, че съм оклеветена. — Роклята ѝ се вееше от устрема на нейните крака. Когато влезе в палатката, се чу хлипане.

Сър Оуен гледаше ужасен барона.

— Да не сте си изгубили ума — рече най-сетне. Сър Роджър разкърши масивните си рамене, като че се канеше да вдига някакъв товар.

— Не още. Нека командирите дойдат при мен, когато се измият и нахранят. Може би ще бъде най-разумно, ако вие, сър Оуен, поемете охраната на лагера.

Рицарят отново се поклони. В този жест нямаше нищо оскърбително, но накара всички присъстващи да си спомнят как сър Роджър погаваше етиката. После се оттегли, за да се заеме енергично със задълженията си. Скоро бе поставен часови, а сър Оуен взе със себе си Бранитар за оглед из разрушения лагер на уерсгорците, за да види дали оръжията, останали на по-далечно разстояние от експлозията, можеха да се използват.

Синьоликият — дори и през последните няколко напрегнати дни — не спираше да попълва знанията си по английски. Говореше със запъване, но много откровено, а сър Оуен слушаше. Мимоходом забелязах тона в сумрака на настъпващото поредно здрачаване, но бързах за съвета и не можах да чуя казаното.

Пламна голям огън и в земята бяха забити факли. Английските предводители насядаха около дървената маса, а над главите им непознати съзвездия изпращаха своите блещукащи сигнали към всичко живо наоколо. Чух нощния повей на вятъра в гората. Всички мъже бяха уморени до смърт. Те се люшкаха по пейките, но очите им въобще не се откъсваха от барона.

Сър Роджър се изправи. Изкъпан, облечен в нови, макар и семпли дрехи, със сапфирен пръстен, блестящ надменно на ръката му. Само глухотата на гласа го издаваше и макар че говореше доста енергично, мисълта му витаеше някъде другаде. Хвърлих поглед към палатката, където спяха лейди Кетрин и децата, но мракът я скриваше.

— С Божията помощ ние пак победихме — каза моят господар. — Въпреки всички разрушения, които предизвикахме, пленихме повече оръжия и бойни машини, отколкото са ни нужни. Армията, която се опълчи срещу нас, е разбита и само една-единствена крепост остава на цялата планета!

— Тази игра с хвърлянето на експлозиви е игра за двама. — Сър Брайън почеса наболата бяла четина на брадата си. — Имаме ли кураж да останем тук? В момента след шока уерсгорците ще намерят начин да ни подложат на обстрел.

— Така е — кимна русата глава на сър Роджър.

— По тази причина ние не бива да се маем. Другата причина е, че, меко казано, това място е твърде неудобно за обитаване. По всички сведения замъкът в Дарова е по-голям, по-могъщ и по-добре запасен. След като веднъж го завладеем, няма нужда да се страхуваме от артилерийски обстрел. И дори ако наместникът Харуга е изчерпал възможностите си да ни бомбардира тук, можем да бъдем сигурни, че той вече е преглътнал гордостта си и е изпратил космически кораби до други звезди за помощ. Можем да очакваме нападение на уерсгорска армада. — Направи се, че не забелязва трепета, който премина през тях и завърши:

— Поради тези причини ние искаме да завладеем Дарова, и то непокътната.

— Да издържим нападение на флотилиите на стотина светове?! — извика капитан Булард. — Не, сир, вашата гордост е пораснала неимоверно и се е превърнала в лудост. Аз настоявам да излетим, докато още можем, и да се молим на Бога да ни върне отново на Земята.

Сър Роджър удари с юмрук по масата. Звукът отекна из горските пущинаци.

— Сили небесни! — прогърмя гласът му. — В деня на победата, невиджана от времето на Ричард Лъвското сърце, ти подвиваш опашка и бягаш! Смятах те за мъж!

Булард отвърна с глух, ръмжащ глас:

— Какво спечели Ричард в края на краищата, да не говорим за откупа, който плати и който съсипа страната?!

Обаче сър Брайън Фитцуилям го чу и промърмори под нос:

— Няма да търпя измяна!

Давайки си сметка какво бе казал, Булард прехапа устни и млъкна. Междувременно сър Роджър разпалено продължи:

— Арсеналите на крепостта Дарова трябва да са били опразнени заради нападението срещу нас. Сега разполагаме с почти всичко, което е останало от техните оръжия; избихме и по-голямата част от нейния гарнизон. Ако им дадем време, те ще се съвземат. Ще свикат франклините и йоманите от цялата планета и ще тръгнат на поход срещу нас. В момента обаче са напълно объркани. Най-доброто, което биха могли да направят, е да издигнат защитни валове срещу нас. Контраатаката е изключена.

— Значи ние трябва да си седим край стените на Дарова, докато пристигнат техните подкрепления? — запита с насмешка някой в мрачината.

— По-добре там, отколкото да седим тук, не смяташ ли? — Смехът на сър Роджър бе пресилен, но едно-две мрачни хихикания се зачуха в отговор.

Така решението бе взето.

Нашият изморен народ не можа да си отспи.

Хората трябваше незабавно да се заемат със своите задачи под ярката светлина на двете луни. Открихме няколко големи транспортъора, които бяха само леко повредени, които бяха в периферията на взривния епицентър. Техниците от нашите пленници ги поправиха под угрозата на насочените копия. Натоварихме в тях всички оръжия, бойни коли и друга техника. След това се качиха моите сънародници, пленниците и добитъкът. Преди полунощ корабите излетяха с грохот в небето. Те бяха ескортирани от рой летателни машини с по един-двама души на борда. Не бяхме подранили кой знае колко, но беше изминал по-малко от час след нашето заминаване — както научихме впоследствие, — когато безпилотни летателни машини, заредени с най-мощните експлозиви, връхлетели района на Гантура.

Макар че небето бе чисто от врагове, предпазливостта ни накара да се насочим над едно вътрешно море. На мили зад него, в сърцето на една неравна, гъсто обрасла с гора местност, съзряхме Дарова. Тъй като бях извикан в навигационната кула да превеждам, аз я видях само в мониторите далеч на хоризонта и доста ниско, но оптически увеличена за нашето зрение.

Бяхме излетели, за да посрещнем изгрева, и зората хвърляше розови отблясъци иззад сградите. Това бяха само десет ниски кръгли постройки от зидан камък, със стени, достатъчно дебели да издържат почти всеки удар. Между тях съществуваше мрежа от укрепени тунели. В действителност цялата крепост беше дълбоко вкопана в земята, изолирана от външния свят като космически кораб. Забелязах външен пръстен от грамадни оръдия и метателни машини, които надничаха със своите муцуни от вкопани в земята гнезда, а защитният екран на тази страхотия се издигаше като дяволска пародия на ореол. Но всичко това изглеждаше обикновена декорация, сравнена с мощта на самата крепост. Не се виждаше нито един летателен апарат наоколо, като изключим нашия.

До този момент аз, както повечето измежду нас, бях получил известни познания за използването на далекосъобщителната система. Настроих далекоговорителя, докато образът на уерсгорския офицер изникна на екрана. Той също се бе опитал да се настрои на моята вълна, поради което бяхме загубили няколко минути. Лицето му бе бледо, почти небесно синьо и той преглътна няколко пъти, преди да попита:

— Какво искате?

Сър Роджър се смръщи. Кървясалите, обрамчени от тъмни кръгове очи върху лице, чиято плът изглеждаше като изтляла от грижи, му придаваха кошмарен вид. Бях превел това, когато той рязко изрече:

— Харуга!

— Ние... не можем да предадем нашия господар. Той самият ни заяви това.

— Братко Парвус, кажи на този идиот, че аз искам само да говоря с наместника! Просто един разговор. Нима те нямат никаква представа от цивилизовани отношения?

Уерсгорецът ни погледна оскърбено, когато му предадох точните думи на господаря, после каза нещо в една малка кутия и докосна редица бутони. На мястото на неговия образ се появи образът на Харуга.

Губернаторът разтърка сънено очи и каза с отчаяна смелост:

— Не се надявайте да унищожите тази крепост, както направихте с другите. Дарова е построена така, че да устои на всяка евентуалност. И най-тежката бомбардировка само ще разруши наземните

инсталации. Ако предприемете пряко нападение, ние сме в състояние да изпълним земята и небето с огън и метал.

Сър Роджър кимна в знак на съгласие и попита меко:

— Колко дълго можете да поддържате подобен бараж?

Харуга оголи остриите си зъби.

— По-дълго от вашето нападение, животно такова!

— Въпреки това съмнявам се дали сте подготвени за обсада — рече сър Роджър под нос.

За тази последна дума не успях да намеря уерсгорско понятие в своя ограничен речник и Харуга изглеждаше затруднен да разбере многословието ми, чрез което се опитвах да бъда разбран. Когато казах на сър Роджър защо съм толкова затруднен с превода, той кимна разбиращо.

— Допусках това. Опитай се и ти да разбереш, братко Парвус. Тези звездни народи разполагат с оръжия, които са почти толкова могъщи, колкото мечата на Архангел Михаил. Само с един заряд те могат да вдигнат във въздуха цял град, а с десет — да направят на пух и прах цяло графство. Но след като това е така, как биха могли да бъдат продължителни битките, които водят? Схвана ли?! Онзи замък е построен да устоява на страхотни удари. Но на обсада? Едва ли! — После, обръщайки се към екрана, изрече: — Ще се установя наблизко и ще ви наблюдавам. При първия признак на раздвижване във вашия лагер ще открия огън. Така че би било добре твоите бойци да стоят под земята през цялото време. Когато и да решиш да се предадеш, повикай ме по далекоговорителя и аз ще имам удоволствието да си разменим любезностите на войната.

Харуга се ухили. Почти бих могъл да прочета мислите зад тази зурла. Англичаните бяха добре дошли да се настанят край крепостта, докато армадата-отмъстителка пристигне! Той изключи екрана.

Намерихме добро място за лагеруване — доста извън полезрението на уерсгорците. То се намираще в дълбока, защитена от планинските склонове долина, през която течеше река — бистра, студена и пълна с риба. Гората бе изпъстрена с поляни, дивечът бе изобилен и когато нямаха работа, нашите хора можеха да ловуват на воля. През тези няколко дни видях как сред народа отново разцъфва надеждата.

Сър Роджър не знаеше почивка. Мисля, че той и не желаше да си я позволи, защото лейди Кетрин бе оставила децата на бавачката и непрекъснато се разхождаше сред стрелците със сър Оуен. Те не оставаха насаме и гледаха да спазват благоприличие, но случеше ли се нейният съпруг да ги зърне, то той моментално си го изкарваше на първия попаднал му пред очите, ръмжейки през зъби някакво нареждане.

Закътан далече в тези гори, нашият лагер бе в относителна безопасност от евентуален обстрел или бомбардировка. Нашите оръжия и инструменти, намиращи се в палатките и заслоните, не представляваха достатъчно сгрупване на метал, за да бъдат усетени от магнитните уреди на уерсгорците. Онези от нашите летателни апарати, които поддържаха денонощно наблюдение на Дарова, винаги се приземяваха другаде. Държахме катапултите заредени, в случай че около крепостта бъде забелязано някакво раздвижване. Харуга обаче се задоволяваше да изчаква. Случваше се понякога някой дързък вражески въздухолет да премине над главите ни, идвайки от някоя друга точка на планетата. Но той никога не успяваше да намери цел за своите експлозиви, а нашите патрули скоро го прогонваха.

По-голямата част от военната ни техника — големите кораби, оръдия и бойните коли — се намираха другаде.

Не присъствах на лова, който сър Роджър предприе. Стоях в лагера и бях ангажиран с такива проблеми като по-нататъшното овладяване на уерсгорския и обучението на Бранитар на английски. Започнах също да преподавам уерсгорски на някои от нашите по-будни момчета. А и не ми се искаше да участвам в експедициите на барона. Той разполагаше със звездолет и въздухолет. Имаше подръка оръдия, изстрелващи огнени лъчи и артилерийски снаряди. Притежаваше няколко тежки коли-костенурки, които бе окичил с щитове и знамена. Тези тежкоброни бяха управлявани от някой бивш кавалерист и имаха четиричленни, въоръжени до зъби екипажи.

Сър Роджър кръстоса надлъж и нашир целия континент и подложи всичко на опустошение. Нито едно изолирано имение не можеше да устои на набега му. Грабейки и опожарявайки, той оставяше след себе си руини. Изби много уерсгорци, но не повече, отколкото смяташе за необходимо. Останалите вземаше като роби, натъпквайки ги в големите транспортни кораби. На няколко пъти

местните франклини и йомани се опитаха да му дадат отпор. Те разполагаха само с ръчни оръжия; неговата войска ги разпръсна като сено и ги преследваше из собствените им поля. Нужни му бяха само няколко денонощия, за да унищожи цялата реколта. После извърши бърз рейд през океана подложи на безогледна бомбардировка и опожаряване всичко, което му се изпречи на пътя, и се върна.

Всичко това ми приличаше на жестока касапница, макар и не по-жестока от всичко онова, което империята беше направила по отношение на много други светове. Признавам, невинаги разбирах логиката на тези неща. Несъмнено това, което вършеше сър Роджър, бе обичайна практика на европейците спрямо някоя разбунтувала се провинция или враждебна чужда държава. Но когато за пореден път се върна в лагера и хората му излязоха от корабите, перचेци се с богатата си плячка от скъпоценни камъни и скъпо тъкани платове, сребро и злато, напили се с краден алкохол, разправящи наляво и надясно за „геройствата“ си, отидох при Бранитар:

— Нямам власт над новопристигналите пленници — рекох, — но кажи на своите братя в Гантура, че преди да ги убие, баронът ще трябва да вземе бедната ми глава.

Уерсгорецът ме погледна с любопитство и попита:

— Какво те е грижа за моите сънародници?

— Не знам — отвърнах, — но вие също сте Божии творения. Господ да ми е на помощ.

Случилото се стигна до ушите на господаря. Извика ме в палатката, в която се бе настанил след изнасянето си от павилиона. Видях, че горските поляни са пълни с пленници, които се въртяха наоколо като овце, мънкащи неразбрано нещо и изпаднали в дълбок ужас под дулата на нашите огнестрели. В действителност тяхното присъствие ни служеше като щит. Макар че ниско прелитащите кораби вероятно бяха открили нашето местоположение, достатъчно близко за оптичните увеличители на Харуга, сър Роджър бе направил необходимото да уведоми наместника какво се бе случило. Видях също уерсгорски майки, носещи на ръце малките си, плачещи синьокожи дечица, и като че ли нещо ме стискаше за сърцето.

Баронът седеше на столче и оглозгваше говежди бут. Светлини и сенки се процеждаха през листата, нашарвайки на фигури лицето му.

— Какво значи това?! — закрещя. — Нима толкова си се влюбил в тия зурли, че няма да ми позволиш да задържа онези, които пленихме при Гантура?

Изпъчих мършавите си рамене и казах:

— Ако не за друго, помисли как това деяние ще навреди на собствената ти душа.

— Какво? — повдигна гъстите си вежди. — Кога е съществувала забрана да се пускат пленници?

Зяпнах на свой ред от изненада. Сър Роджър се потупа по бедрото и избухна в силен смях.

— Ще задържим неколцина като Бранитар и специалистите, които са ни полезни. Всички останали ще натирим към Дарова. Хиляди и хиляди. Не смяташ ли, че това ще смекчи сърцето на Харуга?

Стоях неподвижен във високата трева под лъчите на слънцето, а наоколо ми се носеха подвиквания, с каквито обикновено говедарите изкарват добитъка. Ето така, нахоквано и подръчквано с копия от нашите войници, безчисленото множество се лашкаше напред-назад, докато най-послед се намери на открито и съзря далечния силует на Дарова. Неколцина се измъкнаха боязливо от тълпата. Англичаните се бяха облегнали на своите копия и се хилеха. Един уерсгорец започна да тича. Никой не откри стрелба по него. Още един се откъсна от тълпата. Последва го друг. После цялото това гъмжило се понесе към крепостта. Тази вечер Харуга капитулира.

— Беше доста лесно — каза с насмешка сър Роджър. — Бях го натикал като в миша дупка и се съмнявах, че ще има достатъчно запаси от храна, тъй като обсаждането на крепости сигурно е забравено изкуство в тази страна. Така че, първо, аз му показах, че мога да превърна цялата му планета в пустиня, за което би трябвало да отговаря пред висшестоящите даже ако в края на краищата бъдем победени. Второ, аз му предоставих всички тези допълнителни гърла, които трябва да изхрани.

Баронът ме плесна по гърба. Когато ме вдигнаха от земята и ме изтупаха от праха, рече:

— А сега, братко Парвус, когато вече сме господари на този свят, би ли желал да оглавиш неговото първо абатство?

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

Естествено, не бих могъл да приема подобно предложение, дори да оставим настрана трудностите, свързани с освещаването на абатството. Надявам се, знам скромното си място в живота. Така или иначе обсъждането на предложението бе лишено от практически смисъл. Трябваше много други неща да направим в името Божие, освен да отслужваме благодарствени литургии.

Пуснахме почти всички пленени уерсгорци. По един мощен далекоговорител сър Роджър изпрати прокламация към жителите на Тариксан и прикани всеки по-крупен земевладелец от неопустошените области да дойде, да даде клетва за вярност и да отведе със себе си по неколцина от онези, които бяха останали без подслон. Преподаденият на уерсгорците урок бе толкова суров, че през следващите няколко дни се струпаха безброй синьокожи посетители. По необходимост с тях трябваше да се занимавам аз, така че за известно време забравих какво е сън.

Преобладаващата част от уерсгорците бяха много кротки създания. В действителност тяхната раса бе установила господството си над множество звездни светове толкова отдавна, че сега само войниците им знаеха да посрещат смъртта с мъжествено презрение. След като се бяха предали, свободните граждани и франклините бързо последваха примера им. При това уерсгорците дотолкова бяха свикнали да имат над себе си всемогъща власт, че никога и не бяха сънували за възможността да се разбунтуват.

През това време по-голяма част от вниманието на сър Роджър бе насочено към обучението на нашите хора в носене на гарнизонна служба. Тъй като машините в крепостта се управляваха лесно, както повечето уерсгорски механизми, скоро на тази работа постави жени, деца, крепостни селяни и възрастни люде. Те трябваше да удържат Дарова поне за малко в случай на нападение. Онези, които изглеждаха безнадеждно некадърни за дяволското умение да се справят, е отчитането на измервателните уреди, натискането на копчета и

въртенето на ръчки, бяха пратени на един безопасно отдалечен остров да се грижат за добитъка.

След като бяха извършени необходимите приготовления този пренаселен Ансби да може да се отбранява без чужда помощ, баронът събра своите рицари за поредната експедиция в междузвездното пространство. Преди това ми обясни замисъла си; до момента единствено аз що-годе говорех уерсгорски, независимо че Бранитар с помощта на отец Симон обучаваше някои от останалите.

— Дотук се справихме добре, братко Парвус — каза сър Роджър. — Но оставени сами, ние никога няма да се преборим с войските на Уерсгориксан, ако тръгнат срещу нас. Надявам се, вече си изучил тяхното четене и смятане. Поне дотолкова, че да контролираме всеки уерсгорски пилот и да не допуснем да ни закара там, където не бихме искали.

— Поизучих принципите на тяхната звездна дротография, сир — отговорих, — макар че не си служат с карти, а с колонки от цифри. Освен това звездолетите не се управляват от живи същества, а от изкуствени, които получават необходимите инструкции в началото на полета. Така че корабът се поема от такъв хомункулус^[1].

— Това го знам от собствен опит — изсумтя сър Роджър. — Нали по този начин ни измами Бранитар. Опасно умение, но твърде полезно за премахване на врагове. Радвам се, че този път той няма да е с нас, и все пак вътрешно не съм спокоен, като го оставяме в Дарова...

— Но какъде се стягате, сир? — прекъснах го аз.

— Ах, да, забравих. — Той разтърка с пръсти натежалите си от умора клепачи. — Освен Уерсгориксан има и други държави. По-малки звездни народи, които очакват с трепет деня, когато тези зурлести приятели ще решат да им видят сметката. Трябва да търся съюзници.

Това беше достатъчно очевидно, но се колебаех дали да попитам.

— Е — рече сър Роджър, — какво те безпокои сега?

— Ако те не са започнали война досега — запитах несигурно, — защо пристигането на няколко варвари като нас би ги накарало да сторят това?

— Виж какво, братко Парвус — отвърна сър Роджър. — Омръзнаха ми тези хленчения за това колко сме невежи и слаби. Ние не сме невежи, що се касае до истинната вяра, нали?! И още нещо, може би по-конкретно, по същия повод. Макар че средствата за

воюване вероятно се променят през вековете, съперничествата и интригите тук не изглеждат по-рафинирани, отколкото са на Земята. Ние не можем да бъдем наречени варвари само защото си служим с различни оръжия.

Трудно бих могъл да отхвърля неговите аргументи, тъй като в тях беше единствената ни надежда да принудим чуждоземните да ни покажат пътя към дома.

Най-добрите звездолети лежах в хангарите на Дарова. Занимавахме се с тяхното дооборудване, когато слънцето притъмня от появата на един още по-грамаден кораб. Висейки във въздуха като буреносен облак, той ни хвърли в дълбок смут. В този момент притича сър Оуен Монтебеле, влачейки един уерсгорски инженер, и ме дръпна да превеждам по далекоговорителя. Застанал извън обхвата на апарата с гол меч, сър Оуен застави пленника да разговаря с командира на кораба.

Оказа се, че това е търговски съд, отбил се на рутинното си посещение на планетата. Гледката на превърнатите в кратери крепости Гантура и Стуларакс ужасила екипажа. Твърде лесно бихме могли да свалим кораба, но сър Оуен накара своята уерсгорска марионетка да каже на капитана, че е имало нападение от космоса, което гарнизонът на Дарова е отбил, и че е наложително да се приземи тук. Капитанът се подчини. Когато външните врати на кораба се отвориха, сър Оуен връхлетя вътре с рой войници и го завладя без никакви усложнения. За този му подвиг бе възхваляван денонощно и се обви с ореола на безстрашна, колоритна личност, готова винаги за шега или за дръзко приключение. Сър Роджър, който се трепеше без почивка, им изглеждаше още по-недодялан. Хората изпитваха страхопочитание към него, а донякъде и омраза, защото изцеждаше всяка капка сила от тях. Сравнен с него, сър Оуен изглеждаше като Оберон^[2] пред мечка. Половината от жените бяха влюбени в него, макар че той посвещаваше песните си само на лейди Кетрин.

Плячката от гигантския кораб бе богата. Най-ценното от всичко обаче бяха тоновете зърнени храни, които открихме. Дадохме малка част от него на добитъка от острова, който започна да мършавее, хранейки се с безвкусната синкава трева. Животните го приеха като английски овес. Когато научи, сър Роджър възкликна:

— Планетата, откъдето идва този дар, трябва да бъде първата, която ще завладеем.

Прекръстих се и бързо се запилях нанякъде.

Имахме обаче малко време за губене. Не беше тайна, че Харуга беше изпратил звездолети до Уерсгориксан незабавно след втората битка за Гантура. Те щяха да се забавят известно време, докато стигнат тази отдалечена планета, а императорът също щеше да се нуждае от известно време, докато събере армада от разпръснатите си владения. Пристигането на тази армада щеше да отнеме време, но вече доста дни бяха минали.

Начело на гарнизона от жени, деца, възрастни и крепостни сър Роджър постави своята съпруга.

Укоряват ме, че практиката на нашите хронисти да влагат думи в устатата на велики личности, чийто живот описват, е недопустима за един истински книжовник. И все пак аз познавах и двамата, не само високомерната им външност, но и техните души, макар че по-скоро се догаждах какво става в тях. Почти ги виждам — в подобната на гробница стая в чуждия замък.

Лейди Кетрин бе украсила стените със своите гоблени, постлала бе рогозки на пода и бе оставила свещите да опушат всичко, за да не й изглежда толкова нереално това място. Представям си я как чака, затворена в своята гордост, докато съпругът ѝ си взима сбогом с децата. Малката Матилда открито плаче. Робърт сдържа сълзите си, поне докато затвори вратата зад баща си — та нали той също е един Дьо Турнвил. Сър Роджър бавно се изправя. Поради липса на време той вече не се бръснеше и брадата му се вие на къдри, подобни на намотки на жица, по покритото с белези орлово лице. Сивите му очи изглеждат угаснали и едно мускулче на бузата му постоянно играе. Тъй като топлата вода тук тече в изобилие, той се е изкъпал: но пак си е сложил своето грубо старо късо кожено палто и тесните панталони, опънати до коляното. Презраменният ремък на огромния му меч проскърцва, докато отива към съпругата си.

— Е — казва притеснено, — трябва да тръгвам.

— Да. — Стройната фигура е изпъната като струна.

— Вярвам — изрича той, като се прокашля несигурно, — вярвам, че си научила всичко, което е необходимо. — Няма отговор, затова продължава: — Помни, най-важното е да се държат строго по

време на уроците онези момчета, дето учат уерсгорски. В противен случай ще бъдем като глухоними сред нашите врагове. Не се доверявай никога на нашите пленници. По двама стражници трябва да бъдат неотлъчно с всеки един от тях.

— Разбира се — и кимва. Стои изправена, без своята прилепваща към главата шапчица и светлината на свещите се плъзга по навитата на масури кестенява коса. — Трябва да помня също, че на прасетата не е необходимо да даваме от новия фураж, с който храним другите животни...

— Това е изключително важно! Също така гледай крепостта да е добре подсигурана с провизии. На онези от нашите, които са яли местна храна, все още им няма нищо, така че можеш да реквизираш известно количество зърно от хамбарите на уерсгорците.

Мълчанието все повече се съгъстява между тях.

— Е, хайде — казва, — трябва да вървя.

— Бог да ви пази, милорд. — Застава неподвижно за миг, изучавайки и най-леката промяна в интонацията на нейния глас.

— Кетрин...

— Да, милорд?

— Аз те провалих — изрича с мъка той. — И което е по-лошо: пренебрегнах те.

Нейните ръце се протягат, като че ли несъзнателно. Неговите загрубели длани ги обхващат.

— Всеки би могъл да сбърка — казва тя развълнувано.

Той събира смелост да погледне в очите ѝ.

— Ще ми дадеш ли залог?

— За благополучното ти завръщане...

Той спуска ръце върху кръста ѝ, притегля я към себе си и вика радостно:

— И за моята окончателна победа! Дай ми твоя залог и аз ще поставя тази империя в краката ти!

Тя се освобождава от прегръдката му. По устните ѝ се изписва отвращение.

— Кога ще започнеш да търсиш нашата Земя?

— Що за достойнство е да летиш незабелязан от никого към дома и оставяш самите звезди като свои врагове?

Гордостта пърха в думите му като птица в кафез.

— Господ да ми е на помощ — прошепва милейди и побягва. Той остава неподвижен още малко, докато шумът от стъпките ѝ се изгубва из студените коридори. Тогава се обръща и излиза, насочвайки се към хората си.

Бихме могли да се натъпчем в един от големите кораби, но сметнахме, че е по-добре да се разпределим в няколко. Бяхме ги пребоядисали, използвайки запасите от боя на уерсгорците. Тази работа свърши един от хората на сър Роджър, който имаше някакви умения по хералдика. Сега те бяха аленочервени, златисти и виолетови, а на флагманския кораб бяха изобразени гербът на рода Дьо Турнвил и леопардите на Англия^[3].

Тариксан изчезна зад нас. Ние се оказахме в такова странно състояние, при което се люлееш напред-назад в пространството в повече измерения от обичайните три на Евклид и което уерсгорците наричаха „свръхсветлинно движение“. Звездите отново блестяха ярко около нас и ние се забавлявахме да даваме имена на новите съзвездия: Рицар, Орач, Арбалет и много други, включително и такива, каквито не е благопристойно да се споменават тук. Пътуването не трая дълго — само няколко земни дни, доколкото можехме да съдим по часовниците си. По време на него успяхме да отпочинем и когато влязохме в планетарната система на Бодавант, вече се чувствахме нетърпеливи като хрътки.

До този момент вече ни бе станало ясно, че има много слънца, различни по цвят и големина, всички свързани помежду си. Уерсгорците подобно на хората предпочитаха малките жълти слънца. Бодавант бе по-червеникав и по-малко горещ. Само една от неговите планети беше населена, което беше типичният случай. Но макар че планетата Бода би могла да бъде колонизирана от хора или от уерсгорци, те биха я счели за мрачна и студена. По тази причина нашите врагове не си бяха дали труд да покорят местните джайри, а просто се задоволяваха да не допускат разширяването на владенията им и им бяха наложили крайно неизгодни търговски споразумения.

Планетата висеше в небето като огромен ръждивокафяв щит, изпъстрен с тъмни и светли петна, когато бойните кораби на джайрите подадоха своите сигнали. Цялата ни флотилия послушно спря. Всъщност ние преустановихме ускоряването и просто се носехме през пространството в хиперболична субсветлинна орбита, в която корабите

на джайрите можеха да влязат. Но проблемите на небесната навигация причиняват главоболие на бедната ми глава и аз предпочитам да ги оставя на астролозите и на ангелите.

Сър Роджър покани адмирала на джайрите на борда на флагманския ни кораб. Служехме си, естествено, с уерсгорски, а аз изпълнявах ролята на преводач. Ще се ограничи обаче да предам само същността на разговора, а не досадните подробности, от които се състоеше.

Бяхме се подготвили за прием с намерението да впечатлим гостите. По целия коридор от портала до трапезарията бяха строени войници. Стрелците в зелени жакети и опънати по прасците панталони, с барети, окичени с пера, държаха пред себе си своите страховити дълги лъкове. Простите войници, които бяха лъснали своите брони и шлемове, оформяха арка от пики. Зад тях там, където коридорът ставаше по-висок и достатъчно широк, двадесет кавалеристи блестяха във всичките си доспехи, хералдически знамена, пера и копия, да не говорим за това, че бяха яхнали най-грамадните коне. На последната врата главният гончия на сър Роджър стоеше с ястреб на китката и глутница мастифи в краката. Тръбяха фанфари, биеха барабани, цвилеха коне, кучетата бяха провесили езици и в този момент като един човек ние накарахме кораба да закънти от мощния ни възглас:

„Бог и свети Георги да пазят добрата стара Англия! Ура!“

Джайрите изглеждаха доста стъписани, но продължиха към столовата. Бе украсена с най-великолепните тъкани, които бяхме плякосали. В края на дългата маса, облечен в бродирани дрехи, на трон, скован набързо от нашите дърводелци, седеше сър Роджър. Когато джайрите влязоха, той вдигна златен уерсгорски бокал и пи наздравица в тяхна чест с английски ел. На него му се щеше да е вино, но отец Симон бе решил да го пази за Светото причастие, изтъквайки, че тия чуждестранни дяволи не биха схванали разликата.

— Приветствам ви с добре дошли! — изрецитира сър Роджър една от своите любими английски фрази, предпочитана дори когато говореше на по-близкия за него френски.

Джайрите се чудеха как да реагират, докато пажовете не ги поведоха към местата им край масата с церемониалност, достойна за кралски двор. След това аз прочетох молитва и призовах Божиата

благословия над нашата конференция. Признавам, сторих това не само по религиозни съображения. Бяхме научили предварително, че джайрите използват известни словесни формули, за да активизират скрити сили на тялото и ума. Ако те бяха достатъчно невежи да приемат моя звучен латински за още по-впечатляваща разновидност на тези формули, грехът не беше наш, нали?

— Добре дошъл, милорд — каза сър Роджър. Изглеждаше много спокоен. Около него дори витаеше някаква дяволитост. Само онези, които го познаваха добре, биха могли да се досетят каква празнота имаше вътре в него. — Моля да ме извините за безцеремонното нахлуване във вашите владения, но новините, които нося, не могат да чакат.

Адмиралът на джайрите се протегна неспокойно напред. На ръст беше малко по-висок от човек, а същевременно — по-строен и грациозен. Тялото му бе обрасло с мека сива козина, а около главата му имаше бяла пухкава лента от косми. В лицето му имаше нещо котешко, а очите му бяха огромни и тъмночервени, но като цяло неговото лице приличаше на човешко. Дотолкова, разбира се, доколкото приличат на човешки лицата в някой триптих, рисуван от не особено умел художник. Носеше плътно прилепнали дрехи от някаква кафеникава материя и знаците на своя ранг. Но колко безцветни изглеждаха наистина той и осемте му спътници на фона на пищността, която ние демонстрирахме, макар и с огромни усилия предвид възможностите ни. Неговото име, както узнахме впоследствие, беше Белджад Сор Ван. Очакванията ни, че лицето, на което е възложена междупланетната защита, заема висок пост в самото управление на държавата, се оказаха основателни.

— Не допускахме, че уерсгорците биха се доверили на някоя друга раса дотолкова, че да я въоръжат като свой съюзник — каза той.

Сър Роджър се засмя.

— Едва ли, любезни господине! Идвам от Тариксан, който току-що завладях. Ние използваме пленени уерсгорски кораби, за да допълним нашата флота.

Белджад седеше прав като свещ. Неговата козина настръхна от възбуда и извика:

— Нима вие сте друга космическа раса?

— Ние се наричаме англичани — избягна прекия отговор сър Роджър. Не желаше да лъже потенциалните си съюзници повече, отколкото е необходимо. Тяхното възмущение, в случай че разкриеха истината, би могло да ни създаде проблеми. — Нашите владетели притежават обширни чуждестранни земи като Ълстър, Лейнстър и Нормандия, но аз няма да ви отегчавам с изброяване на всички планети под тяхна власт. — Единствено аз забелязах, че фактически той не нарече тези графства и херцогства планети. — Накратко, нашата цивилизация е твърде стара. Летописите ни датират отпреди повече от пет хиляди години.

Той използва уерсгорските мерки за време приблизително толкова точно, колкото това беше възможно. И кой ще отрече, че Светото писание описва всичко с абсолютна точност от времето на Адам?

Белджад се впечатли по-малко, отколкото очаквахме.

— Уерсгорците се гордеят с някакви си две хилядолетия, през които тяхната история има ясно проследена хронология, а това е времето, откакто тяхната цивилизация се е възстановила от последната междуособна война — каза той. — Но джайрите могат със сигурност да проследят своята история от последните осем хиляди години.

— Откога извършвате космически полети? — попита сър Роджър.

— От около два века.

— Аха. Нашите най-ранни експерименти в тази област датират... откога, братко Парвус?

— От около три хиляди и петстотин години. Започнали са на едно място, наречено Вавилон — обясних аз.

Белджад хлъцна. Сър Роджър продължи ласкателно:

— Вселената е толкова обширна, че разрастващото се английско кралство до съвсем неотдавна не се бе натъкнало на разширяващите се уерсгорски владения. Уерсгорците не си дадоха ясна сметка за нашата истинска сила и ни нападнаха безпричинно. Вие познавате тяхното коварство. Ние самите сме една миролюбива раса. (Бяхме научили от надменните уерсгорски пленници, че Джайрската република осъжда войната и никога не си позволявала да колонизира планета, която е била вече населена.) Сър Роджър скръсти ръце и вдигна набожно очи към небето: — Неслучайно — каза той — една от нашите най-главни

заповеди гласи: „Не убивай!“. Обаче изглеждаше още по-голямо престъпление да оставим такава жестока и опасна сила като Уерсгорската империя да сее смърт и разорение сред нашите безпомощни сънародници.

— Хм — потърка рунтавото си чело Белдждад, — къде се намира тази ваша Англия?

— Хайде сега — измърка подкупващо сър Роджър. — Не бихте могли да очаквате, че бихме казали това дори на най-високопочитаемите чужденци, докато с тях не се опознаем по-добре. Самите уерсгорци не знаят, че ние сме пленили техния разузнавателен кораб. Ръководената от мен експедиция дойде тук, за да ги накаже и да събере информация. Не е в стила на нашия монарх да се меси в работите на други интелигентни същества, бе да се консултира предварително за техните желания. Кълна се, че крал Едуард III никога дори не е помислял да постъпи така. Много бих искал вие, джайрите, и други, които са пострадали от уерсгорците, да се присъединят към мен и да предприемем поход, за да ги научим на смирение. А по този начин вие ще добиете правото да си разделите с нас тяхната империя честно и почтено.

— Като командир на отделна бойна единица имате ли пълномощия да водите такива преговори? — попита недоверчиво Белдждад.

— Аз не съм дребен благородник, сър! — отвърна натъртено сър Роджър. — Моето потекло е не по-малко високо от потеклото на който и да е ваш сънародник. Един от моите прадеди на име Ной е бил някога адмирал на обединените флоти на моята планета.

— Това е толкова неочаквано — рече със запъване Белдждад. — Просто нечувано. Ние не можем... не мога... това трябва да се обсъди и...

— Разбира се. — Моят господар извиси глас, докато залата закънтя. — Но не се разтакавайте, господа. Давам ви шанс с наша помощ да унищожите уерсгорския варваризъм, чието съществуване Англия не може да търпи повече. Ако споделите с нас бремето на войната, ще споделите и плодовете на победата. В противен случай Англия ще бъде принудена да окупира цялата Уерсгорска империя. Защото някой трябва да поддържа ред в нея. И тъй аз ви призовавам —

присъединете се към експедицията под мое водачество и напред към победа!

---

[1] Хомункулус — изкуствен човек, който средновековните алхимици смятали, че може да се създаде по лабораторен път. — Бел.прев. ↑

[2] Оберон — приказно красив цар на елфите в германо-скандинавската митология. — Бел.прев. ↑

[3] Леопардите на Англия — има се предвид гербът на тогавашната английска династия, на който са били изобразени три леопарда. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

Джайрите, подобно на другите свободни народи, не бяха простовати и недодялани същества. Те ни поканиха да се приземим и да бъдем гости на тяхната планета. Необикновен беше този престой, като че ли бяхме попаднали в безвремието на някакво елфическо царство. Спомням си стройните кули и мостовете, спуснати грациозно между тях; градовете, в които сградите се смесваха с парковете, създавайки една необятна и радостна гледка за очите; корабите в прозрачните езера; книжовниците в тежки тоги или леки мантии, готови всеки един момент да беседват с мен относно гносеологията^[1] на англичаните; огромните алхимични лаборатории; вълшебната музика, която и досега чувам понякога в съня си. Но това не е географски пътеводител. И най-сдържаното описание на имащите древни корени извънземни цивилизации би прозвучало в ушите на обикновения жител на Албион^[2] по-налудничаво от фантазмагориите на оня знаменит венецианец Марко Поло.

Докато джайрските военачалници, мъдреци и политици се опитваха да изкопчат от нас колкото се може повече информация, макар и по един извънредно тактичен начин, за Тариксан тръгна набързо подготвена експедиция, за да се убеди със собствените си очи за станалото. Лейди Кетрин ги бе посрещнала с пищна церемониалност и им бе дала възможност да разговарят с всеки уерсгорец, с когото пожелаят. Тя държала настрана само Бранитар, който би им разкрил прекомерно много от истината. Останалите, дори Харуга, не можеха да споделят нищо повече от обърканите си впечатления за едно неудържимо, яростно нападение.

Поради неспособността си да отличават хората по положение, пол, възраст и други външни белези, джайрите не разбраха, че гарнизонът на Дарова е съставен от възможно най-слабите защитници. Но установявайки неговата численост, на тях им бе трудно да повярват, че малобройна сила като нашата бе извършила всички тези подвизи. Те несъмнено смятаха, че ние разполагаме със скрити резерви, чийто

потенциал им е неизвестен. Когато видяха нашите говедари, когато наблюдаваха как яздим коне и как жените приготвят храна върху огън от разпалени дърва, те намериха приемливото за себе си обяснение, че ние, англичаните, предпочитаме да живеем колкото се може по-просто и по-близо до природата: това беше техният собствен идеал.

Имахме късмет, че езиковата бариера ограничаваше непосредствените им впечатления само до онова, което виждаха. Онези наши младежи, които учеха уерсгорски, в момента знаеха твърде малко думи за един интелигентен разговор. Ако можеха, повечето хора от простолюдието — а това би могло да се случи и с някой рицар — биха издали собствения си ужас и невежество, молейки чуждоземните да ги върнат вкъщи. Така, както бяха нещата, всеки по-подробен разговор с англичани се „филтрираше“ чрез мен. Но аз предавах без никаква цензура веселата арогантност на сър Роджър.

Той не скри от джайрите, че срещу Дарова може скоро да има наказателна експедиция на уерсгорската флота. Нещо повече — сякаш се хвалеше с това. Неговият капан е заложен, разправяше сър Роджър. Ако Бода и други планети от тази звездна система не пожелаят да помогнат за неговото зареждане, ще бъде принуден да се обърне към Англия за подкрепления.

Представата за пристигането на армада от един напълно непознат свят в зоната на тяхното звездно пространство обезпокои джайрските водачи. Не ще скрия, че някои от тях ни смятаха просто за авантюристи, дори за пирати, които реално не биха могли да разчитат на подкрепа от родината си. Но тогава останалите вероятно са възразявали: „Нима ще останем безучастни й няма да се намесим в това, което предстои да се случи! Дори и да са пирати, тези пришълци покориха една планета и не им мига окото от цялата Уерсгорска империя. Във всички случаи ние трябва да се подготвим, ако Англия — въпреки техните опровержения на подобна представа — е не по-малко агресивна от расата на синьокожите. Поради това няма ли да е по-добре да подсилим позициите си, като помогнем на този Роджър, като окупираме много планети и се обогатим с нови военни трофеи. Единствената алтернатива е да се съюзим срещу него с уерсгорците, което е немислимо!“.

Към това трябва да добавим, че въображението на джайрите беше пленено от нашите подвизи. Виждаха как сър Роджър и

бляскавите му спътници галопират по техните тихи булеварди. Слушаха за поражението, което беше нанесъл на техните стари врагове. Техният фолклор, който се основаваше на факта, че познаваха само малка част от вселената, ги предразполагаше да вярват, че извън селенията им съществуват други по-древни и по-могъщи раси. Ето защо, когато научиха, че сър Роджър призовава към война, те се запалиха от тази идея и организираха шумни демонстрации в нейна подкрепа. Бода беше истинска република, а не мнима — като държавата на уерсгорците. Народният вот се чу в парламента.

Посланикът на Уерсгориксан отправи официален протест и заплаши джайрите с унищожение. Но той беше далеч от родината си и съобщенията, които изпрати там, не можеха да пристигнат веднага. Междувременно тълпите обстрелваха с камъни резиденцията му.

Сър Роджър преговаряше с други двама посланици. Те бяха представители на две други звездни цивилизации — ашенкогли и пр?°тани. Странните знаци във второто име са написани собственоръчно от мен и изразяват респективно подсвиркване и изгрухтяване. За да илюстрирам съдържанието на всички състояли се разговори, ще се опитам да предам един от тях. Както бе обичайно, те се водеха на уерсгорски език. Сблъсках се с повече затруднения при превода, отколкото бях навикнал, тъй като пр?°танеца се намираще в кутия, която поддържаше високата температура и отровната атмосфера, от които той се нуждаеше. Оттам той говореше чрез високоговорител — с акцент, по-лош от моя. Никога не се опитвах да узная точното му име и ранг, защото това беше свързано с проумяването на възгледи, труднопостижими за човешкия разум от книгите на Маймонид^[3]. Титулувах го Главен яйчар III ранг на Северозападното гъмжило, а за себе си го наричах Етелберт.

Ние, чужденците, бяхме настанени в една прохладна синя зала, високо над града. Докато подобния на октопод Етелберт, чието туловище смътно се виждаше през стъклото, се мъчеше с официалните любезности, сър Роджър разглеждаше откриващата се панорама на околността.

— Отворени прозорци, широки като входната порта на крепост — мърмореше той под нос. — Каква възможност! Как ми се иска да атакувам това място!

Когато разговорите ни започнаха, Етелберт каза:

— Не мога да обвържа Гъмжилата с каквато и да е политика. Мога само да изпратя препоръка. Тъй като манталитетът на моя народ не е особено индивидуалистичен, мога да добавя, че препоръката ми ще има голяма тежест. Същевременно аз трудно се поддавам на убеждаване.

Вече бяхме предупредени за това. Що се отнася до Ашенкогли, неговият народ бе разделен на кланове; посланикът бе вожд на един от тях и можеше да мобилизира неговия флот на своя отговорност. Споменатото обстоятелство до такава степен улесняваше нашите преговори, че ние виждахме в него ръката на Божието провидение. Осмелявам се да кажа, че самоувереността, която придобихме в резултат на това, беше сама по себе си един голям плюс за нас.

— Несъмнено на вас, добри ми господине, са добре известни аргументите, които изложихме пред джайрите — каза сър Роджър. — Те са валидни в не по-малка степен за Пър... Пър... е все едно, както и, по дяволите, да се нарича вашата планета.

Изпитах раздражение при мисълта, че той смята да стовари върху ми цялата трудност на произношението и на учтивото перифразиране на казаното, и завъртях между пръстите си молитвената броеница в знак на покаяние. Езикът на уерсгорците бе толкова варварски, че и до този момент не можех да мисля на него както трябва. Когато превеждах от френския на сър Роджър, първоначално синтезирах главното от мисълта му на английски от моето детство, след което го трансформирах на латински по правилата на блестящата риторика на древните. Опрян на тази здрава конструкция, бях в състояние да построя съответната фраза на уерсгорски, която Етелберт си превеждаше на протански. Удивителни са делата Божии!

— Гъмжилата пострадаха — признаваше посланикът. — Уерсгорците ограничават космическия ни флот и извън планетарните ни владения; искат да ни накарат да плащаме тежък данък от редки метали. Въпреки това нашият свят е безполезен за тях и затова ние не се страхуваме, че един ден ще бъдем покорени като Бода и Ашенк. Защо трябва да си навличаме техния гняв?!

— Предполагам, тези създания нямат чувство за чест — оплака ми се баронът, — затова кажи му, че когато уерсгорската тирания бъде съборена, той ще бъде освободен от онези ограничения и данъци.

— Несъмнено — бе хладният отговор. — Въпреки това ползата е твърде незначителна в сравнение с риска нашата планета и нейните колонии да бъдат подложени на бомбардировка.

— Рискът ще бъде намален значително, ако всички врагове на Уерсгориксан действат заедно. Тогава противникът ще бъде твърде ангажиран и няма да предприеме нападателна операция.

— Но такъв съюз не съществува.

— Имам основания да вярвам, че вождът на ашенкоглите тук, на Бода, възнамерява да се присъедини към нас. След това е сигурно, че много други техни кланове ще го последват, дори сам, за да му попречат да придобие твърде голяма власт.

— Сир — протестирах на английски, — но онзи от Ашенк съвсем не е склонен да се забърква в тази авантюра.

— Въпреки това преведи на чудовището моите думи!

— Но, милорд, това не е вярно!

— Да, но ние ще спорим тъй, че да стане вярно. Така че в края на краищата не е и лъжа.

Тази казуистика дълбоко ме възмущаваше. Въпреки това предадох думите му, както искаше. Етелберт репликира рязко:

— Какво ви кара да смятате така? Посланикът на Ашенк е известен с предпазливостта си.

— Разбира се. — Жалко, че иронията на сър Роджър не стигаше до тези чуждоземни уши. — По тази причина той не възнамерява да оповести открито своето намерение. Но някои членове на неговия персонал... някои от тях са бърбиви или да го кажем другояче — не могат да устоят да не направят някой намек...

— Трябва да се проучи! — каза Етелберт. Почти можех да прочета мислите му. Щеше да накара своите шпиони, продажни джайри, да се заемат с изясняването на нещата. Самите ние действахме в друга посока и подновихме контактите, които сър Роджър бе имал с един млад ашенкец. Този темпераментен кентавър жадуваше за война, в която да спечели слава и богатство. Той обясни подробно организацията, комуникациите и съхраняването на документацията, които сър Роджър искаше да разбере. Тогава баронът го подучи какви документи да фалшифицира и да подхвърли на агентите на Етелберт; думите, които да „изпусне“ при „напиване“; привидните опити, които трябваше да направи, уж за да подкупи високопоставени джайрци...

Оттук нататък всички с изключение на самия посланик на Ашенк знаеха, че той възнамерява да се съюзи с нас.

Това накара Етелберт да изпрати препоръка за обявяване на война до Пр^отаня. Тя, естествено, бе пратена тайно, но сър Роджър подкупи джайрския инспектор, който пускаше дипломатическите съобщения в специални кутии на пощенските кораби. На инспектора беше обещан цял архипелаг на Тариксан. Този ход беше една умна инвестиция от страна на моя господар, защото му позволи да покаже на вожда Ашенкогли съобщението, преди то да потегли на път. След като Етелберт вярваше толкова в нашата кауза, вождът реши да повика своя флот и прикани с писма вождовете на съюзните кланове да сторят същото.

По това време военното разузнаване на Бода вече знаеше какво става. То несъмнено не би могло да се примири Пр^отаня и Ашенк да приберат такава богата плячка, а тяхната планета да остане изолирана. Неговата препоръка беше джайрите също да се присъединят към съюза. Под този натиск парламентът обяви война на Уерсгориксан.

Сър Роджър сияеше.

— Беше лесно да се скрои този план — говореше той, когато командирите му го отрупваха с похвали. — Трябваше само да разбере как стават нещата тук, което никога не е представлявало някаква тайна. След това тия, звездните, паднаха в клопката, която не би заблудила дори някой полуинтелигентен немски принц.

— Но как е възможно, сир? — запита сър Оуен. — Та нали те са представители на една по-древна, по-могъща и по-мъдра цивилизация от нашата?

— Че са по-древни и по-могъщи е безспорно — кимна с глава баронът. Бе в такова добро настроение, че се обръщаше дори към този рицар с топло другарско чувство. — Но че са по-мъдри, не съм съгласен. Когато се стигне до интриги, аз не съм голям специалист. За тази работа трябва италианци, не англичани. Но тия, от звездите, са наивни като деца. А защо? Защото на Земята от векове съществуват многобройни народи и владетели, всеки във вражда с всеки, при една феодална система, която е твърде сложна, за да бъде разбрана напълно. Защо водихме досега толкова войни срещу Франция? Защото Анжуйският дук е, от една страна, суверенен крал на Англия, а, от друга — е французин! Помислете си за последиците, а това все пак е

незначителен пример. На нашата Земя ние по необходимост научавахме всички коварства, които съществуваха.

Но тук от векове уерсгорците са единствената реална сила. Те са установявали своето господство само чрез един метод — жестокото изстребване на онези раси, които не са разполагали с необходимото въоръжение, за да им дадат отпор. Само чрез сила благодарение на случайността, че имат най-обширните владения, те са наложили волята си на три други народа, чието военно изкуство се доближава до тяхното. Чувствайки се безсилни, тези народи никога не са се опитвали да подготвят заговор срещу уерсгорците. Да управляваш по такъв начин не изисква повече държавнически или пълководчески способности от това да се биеш със снежни топки. На мен не ми беше необходимо особено умение, за да се възползвам от наивността и алчността, от страха и съперничеството.

— Не бива да скромничите, сир — рече сър Оуен с усмивка.

— Уф! — Веселостта на барона изчезна. — Дявол ги взел тия неща. Единственото, което е от значение сега, е, че докато ние киснем тук, за да събираме флот, врагът е на път!

Това действително беше истински кошмар. Ние не бихме могли да напуснем Бода, за да се присъединим към жените и децата, които бяхме остави ли в крепостта, тъй като съюзът все още беше нестабилен. Стотина пъти сър Роджър трябваше наново да го скърпва, служейки си често със средствата, за които скъпо ще заплати в отвъдния живот. Ние, останалите, прекарвахме времето си в учене на история, езици, география (а може би би трябвало да кажа астрология?) и разни магически технически изкуства. Последното вършихме под претекста, че съпоставяме местните машини с тези у дома, които, естествено, бяха по-добри. За наш късмет, макар да нямаше нищо необикновено в това, тъй като, откакто напуснахме Тариксан сър Роджър непрекъснато бе трупал информация от уерсгорските офицери и документи, някои от оръжията, които бяхме пленили, бяха секретни. Поради това можехме да демонстрираме един особено ефикасен огнестрел или кълбовиден експлозив и да твърдим, че са английски. Бяхме се погрижили обаче никой от нашите съюзници да не може да се запознае с тях отблизо.

През нощта, когато джайрския свързочен кораб се завърна от Тариксан с новината, че вражеската армада е пристигнала, сър Роджър

се уедини в покоите си. Не зная какво е правил там, но на сутринта мечът му беше нацърбен, а цялата мебелировка бе на трески. Господ благоволи обаче да не чакаме още дълго. Бодавантската флота вече се бе събрала в орбита. После няколко издължени бойни кораба дойдоха от Ашенк, а скоро след това от своя отровен свят с тромаво поклащане подобните на кутии кораби от Пр?отания. Ние се качихме на тях и полетяхме с грохот на война.

Когато отново съзряхме Дарова след многобройни битки с излитащи уерсгорски кораби в атмосферата на Тариксан, аз се усъмних дали нещо бе останало за спасяване. На стотици мили околоръст земята бе овъглена, изтърбушена и опустошена. Там, където наскоро бе паднал снаряд, скалите се бяха превърнали в лава, която още кипеше. Онази невидима смърт, която може да се усети единствено от приборите, бе превърнала в пустиня целия континент и щеше да витае там още дълги години.

Но Дарова беше построена, за да издържи такива удари, а лейди Кетрин се беше погрижила да я запаси добре с провизии. Зърнах как уерсгорска флотилия префуча с вой ниско над защитния екран на крепостта. Снарядите избухваха наблизко, предизвиквайки стопяването на привидно солидните каменни постройки на повърхността. Под нея обаче нещата оставаха невредими. Овъглената земя разкри недрата си: бомбардите се стрелнаха напред като змийски езици, избълваха светкавици и се скриха, преди нови експлозии да могат да ги поразят. Три уерсгорски кораба рухнаха в развалини. Падащите отломки засилиха касапницата, която бе предизвикана от един опит да се атакува крепостта по суша. След това вече не видях обвитата в дим Дарова, защото уерсгорците ни атакуваха с всички сили и битката отново се пренесе в космоса.

Странна беше тази битка. Бе водена на невъобразими разстояния чрез изпепеляващи лъчи, оръдейни снаряди и управляеми ракети. Корабите маневрираха, подчинявайки се на командите на изкуствени мозъци, толкова бързо, че само полетата на изкуствената гравитация предотвратяваха размазването на екипажите в корабните прегради. Корпуси зееха разкъсани от непреки попадения, но не можеха да потънат в безвъздушното пространство; пробойните се херметизираха и екипажите продължаваха да стрелят от останалата здрава част.

Такъв беше обичайният начин за воюване в космоса. Сър Роджър направи нововъведение. Джайрските адмирали бяха ужасени, когато за пръв път изложи идеята си, но той настояваше, че това е традиционна английска тактика за водене на бой, което беше донякъде вярно. Всъщност прибягна към това, опасявайки се, че в противен случай неговите бойци ще издадат неумението си да боравят както трябва с дяволските оръжия. По тази причина войните бяха настанени в множество малки, но изключително бързи кораби. Нашият цялостен план за воюване беше крайно необичаен и нямаше друга цел, освен да принуди противника да разположи силите си в определен боен ред. Когато това стана, корабите на сър Роджър се врязаха в сърцето на уерсгорския флот. Загубихме няколко от тях, но останалите продължиха своето неவிждано маневриране, пробивайки си път към флагманския кораб на противника. Беше някакво чудовище — дълъг почти цяла миля и толкова грамаден, че носеше на борда си силови генератори. Но англичаните използваша експлозиви, за да направят пробойна в корпуса му. След това, облекли космически скафандри, върху които се бяха изхитрили да нахлузят своите шлемове, въоръжени с мечове, брадви, алебарди, както и с огнестрели рицарите се прехвърлиха на чуждия кораб.

Те не бяха достатъчно, за да овладеят целия лабиринт от коридори и кабинни. И все пак за тях това беше истинско забавление и загубите им бяха малки, тъй като тукашните екипажи не бяха подготвени за ръкопашен бой. Тяхната акция предизвика объркване, което подпомогна в значителна степен общото ни нападение. В края на краищата екипажът беше принуден да напусне кораба. Сър Роджър забеляза това и изтегли бойците си, малко преди неговият корпус да се взриви на парчета.

Само Господ и рицарите-светци знаят дали това нападение се оказа решаващо за крайния изход. Флотата на съюзниците бе помалобройна и отстъпваше значително по огнева мощ на уерсгорската, поради което всяка загуба, понесена от противника, придобиваше огромно значение. От друга страна, нашата атака беше напълно изненадваща. При това бяхме притиснали врага между себе си и Дарова, откъдето свръхмощни ракети се самонасочваха срещу уерсгорските кораби в космоса и ги унищожаваша.

Не мога да опиша явяването на свети Георги, защото нямах щастието да го видя. Един суров, доблестен воин обаче се закле, че е видял как светецът-рицар се е спуснал с коня си по Млечния път в мъглявината от звезди и пронизвал с копие то вражеските кораби, както бе правил неведнъж с драконите. Така или иначе след дълги часове, за които пазя смътен спомен, уерсгорците се предадоха. Оттеглиха се организирано, губейки вероятно една четвърт от своя флот, и ние не ги преследвахме. Вместо това се спуснахме над опожарената Дарова. Сър Роджър и съюзническите пълководци кацнаха с един кораб.

В централната подземна зала английският гарнизон, омърлян и изтощен от дните на сражения, ни приветства с немощен възглас. Лейди Кетрин се бе постарала да се окъпе и да облече набързо най-хубавите си тоалети, за да засвидетелства почитта си. Тя се появи царствено, за да приветства пълководците. Но когато съзря съпруга си с изпочукан космически скафандър под студената светлина на прожекторите, нейната походка загуби самоувереността си.

— Господарю мой...

Сър Роджър свали блестящия си шлем. Дихателните шлангове поизпукаха при неговия рицарски поздрав, когато мушна шлема под мишница и падна на едно коляно пред нея.

— Не! — извика високо той. — Не казвай нищо. Позволи ми да кажа „Моя господарко и любима“!

Тя пристъпи напред като сомнамбул.

— Твоя ли е победата?

— Не. Твоя!

— А сега?...

— Конференции. — И се изправи, намръщвайки се при мисълта за задълженията, които отново му предстояха. — Поправяне на щетите от сраженията. Строеж на нови кораби, събиране на нови армии. Интриги сред съюзниците, вразумяване на твърдоглавите, окуражаване на малодушните. И нови битки, вечно битки. Докато най-послед по Божията воля синьоликите бъдат изтласкани на родната си планета и се покорят. — Сър Роджър млъкна. Лицето му бе загубило внезапната си руменина. — Тази нощ обаче — рече сковано, макар че сигурно бе репетирал тези думи много пъти преди това, — мисля, че сме

заслужили правото да останем сами, за да мога да изразя възхищението си от теб.

Тя развълнувано пое дъх и попита:

— Жив ли е сър Оуен Монтебеле?

Когато не се чу „не“, тя се прекръсти с облекчение и лека усмивка пробягна по устните ѝ. След това се обърна, за да приветства чуждоземните пълководци, протягайки ръката си за почтителните им целувки.

---

[1] Гносеология — теория за познанието, дял от философията, изучаващ източниците, средствата и възможностите на научното познание. — Бел.прев. ↑

[2] Албион — древното име на Англия. — Бел.прев. ↑

[3] Маймонид — Мойсей бен Маймун, средновековен юдейски философ. Основното му съчинение „Наставник на колебаещите се“ получило голяма известност в Западна Европа и повлияло значително върху християнската схоластика. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

Вече стигам до една прискърбна част на тази история, която е най-трудна за описване. А и не бях очевидец на станалото освен на самия край.

Това стана, защото сър Роджър се хвърли в своя кръстоносен поход, като че ли за да избяга от нещо — което в известен смисъл беше вярно, — аз бях влачен от него като лист, подмятан от буря. Бях негов преводач, но винаги когато няхахме какво да правим, аз ставах негов учител и се заемах да му преподавам уерсгорски, докато бедното ми, немощно тяло стигне до пълна изнемога. Последното нещо, което виждах, преди да ме събори сънят, беше изпитото лице на господаря по което светлината на свещта хвърля своите отблясъци. Доста често той извикваше преподавател по джайрски, който го учеше на езика до зазоряване. При това темпо само след броени седмици можеше да ругае ужасно и на двата езика.

Междувременно баронът се отнасяше към своите съюзници с не по-голямо снизхождение, отколкото проявяваше към себе си. На уерсгорците не биваше да се дава възможност да се съвземат. Планета след планета трябваше да бъдат атакувани, подчинявани и превръщани в бази на съюзническите гарнизони, така че врагът никога да няма инициатива и да бъде принуден да се отбранява. В осъществяването на този замисъл ние получавахме значителна подкрепа от поробеното местно население. По правило само въоръжавахме населението и му давахме водачи. Те атакуваха своите поробители на такива пълчища и с такава ярост, че последните често бягаха при нас, търсейки закрила. Джайрите, ашенкоглите и пр^отаните бяха ужасени. На тях им липсваше опит в тези неща, докато сър Роджър бе очевидец на Жакерията^[1] във Франция. В своето стъписване чуждоземните пълководци все повече започваха да приемат като неоспоримо лидерството му.

Събитията, които се случиха, бяха твърде сложни, твърде различни във всеки от многобройните светове, за да бъдат описани в

тази непретенциозна хроника. Но по същество уерсгорците бяха унищожили коренната цивилизация на всяка населена планета. Сега на свой ред уерсгорската цивилизация беше унищожена. Създаден бе вакуум — цареше безбожие, анархия, бандитизъм, глад, страх от вечно живата заплаха синьоликите да се върнат. Наред с това беше наложително да бъдат обучени местни жители, за да се подсилят малочислените ни гарнизони. Тогава на преден план излезе сър Роджър. Той имаше решение на тези проблеми и то беше изпитано в Европа през вековете след падането на Римската империя: това беше феодалната система.

Но тъкмо когато полагаше крайъгълния камък на крайната победа, тя му се изплъзна. Господ да прати покой на душата му! Никога не е имало друг толкова храбър рицар. Даже сега, когато съм вече към края на дните си, сълзи замъгляват старческите ми очи и ме обзема изкушението да претупам тази част на хрониката. Тъй като бях очевиден на твърде малко събития от посочения период, за мен би било извинително, ако сторя това.

И все пак ония, които предадоха своя господар, не го направиха изведнъж. Те го извършиха постепенно, защото се чувстваха неуверени. Ако сър Роджър не си беше затварял очите за всички предупредителни знаци, това никога не би се случило. Ето защо няма да изложа обстоятелствата с безстрастни думи, а ще се върна към пораншната си практика (която, струва ми се, е и по-правдива) да пресъздавам по въображение цели сцени, които възкресяват отдавна изтлелите участници в тях не като някакви абстрактни злодеи, а като грешници, над чиито души Бог най-сетне се е смилил.

Започваме от Тариксан.

Флотът току-що бе тръгнал да завладее първата уерсгорска колония по своята дълга кампания. Един джайрски гарнизон стануваше в Дарова. Онези английски жени, деца и възрастни, които толкова сърцато се бяха държали при нападението, сър Роджър възнагради справедливо и доколкото това бе по възможностите му — щедро. Той ги премести на онзи остров, който бе използван за пасище на нашия добитък. Там те можеха да се заселят в горите или в полята, да строят къщи, да ловуват, да сеят и жънат, като че са си у дома. На лейди Кетрин бе възложено да ги управлява. От уерсгорските пленници тя задържа само Бранитар — както за да му попречи да

разкаже твърде много неща на джайрите, така и за да може и по-нататък да дава заповедите си на неговия език. Господарката също разполагаше с малък бързолетен космически кораб в случай на спешна необходимост. Посещенията на джайрите през морето не бяха насърчавани, за да не могат да ни наблюдават отблизо.

Беше мирно време — но не и в сърцето на милейди. За нея след деня на заминаването на сър Роджър настана велика горест. Тя се разхождаше по една ливада, покрита с цветя, и слушаше шепота на вятъра в клоните на дърветата. Две от нейните камериерки я следваха. Откъм гората се носеха гласове, звън на брадва, кучешки лай, но за нея всичко това бе една далечна и друга реалност.

Внезапно тя се закова на мястото си. Застана неподвижна за миг, ококорила очи. После едната ѝ ръка грабна разпятието, което висеше на гърдите ѝ.

— Дева Марийо, смили се над мен!

Нейните добре обучени камериерки дискретно изостанаха. От горската поляна излезе, накуцвайки, сър Оуен Монтебеле. Беше в най-весело разположение на духа. Нищо от неговата външност с изключение на меча му не напомняше за войната. Патерицата, на която се подпираше, изобщо не попречи на грациозността, с която размаха украсената с пера барета, докато се покланяше.

— Ах — извика той, — това място наистина е станало цяла Аркадия^[2] и старият Ноб, свинарят, когото ей сега срещнах, се е превърнал в езически Аполон, възхваляващ с арфата си великата чародейка Венера.

— Какво е това? — Очите на лейди Кетрин бяха пълни с изненада. — Да не би флотът да се е върнал?

— Не — сви рамене сър Оуен. — Виновна е собствената ми несръчност. Лудувах наоколо, играейки на топка, когато се спънах. Глезенът ми е изкълчен и е толкова слаб и болезнен, че бих бил излишен в битките. По необходимост предадох моето командване на младия Хю Торн и пристигнах тук с един въздухолет. Сега трябва да остана, докато оздравея, след което ще взема някой кораб и джайрски пилот, за да се върна при другарите си.

Лейди Кетрин отчаяно се мъчеше да каже нещо смислено.

— В неговите... уроци по езика... Бранитар каза веднъж, че звездните народи владеят особени хирургически умения. — Тя

почервения като божур. — Техните лещи могат да гледат... даже вътре в живото тяло... и те инжектират лекарства, от които и най-лютите рани заздравяват за дни.

— Мислех за това — отвърна сър Оуен. — Защото, естествено, не искам да клинча от битките. Но тогава си спомних строгите разпореждания на господаря, че цялата ни надежда е в това, да създадем у тези дяволски изчадия убеждението, че сме не по-малко цивилизовани от тях.

Тя стисна разпятието още по-здраво.

— Затова не посмях да поискам помощ от техните лекари — продължи той. — Казах им, че съм останал временно да уредя някои неща и че нося тази патерица като покаяние за греховете си. Когато природата ме излекува, ще потегля. Макар че ако трябва да бъде искрен, раздялата с вас ще изтръгне сърцето ми.

— Сър Роджър знае ли?

Той кимна. Двамата припряно смениха темата на разговора. Това кимане беше долна лъжа. Сър Роджър не знаеше. Никой от неговите хора не посмя да му каже. Аз бих се опитал да го сторя, защото той не би посегнал на духовник, но също не знаех. Тъй като напоследък баронът избягваше компанията на сър Оуен и си имаше достатъчно други грижи, той изобщо не се сети за това. Предполагам, че в най-интимните кътчета на душата си баронът не е искал да мисли по въпроса.

Дали сър Оуен наистина си бе наранил крака, не смея да кажа, но съвпадението би било странно. Въпреки това се съмнявам, че бе планирал в подробности своето окончателно предателство. Най-вероятно неговото желание е било да проведе някакви разговори с Бранитар и да действа в зависимост от резултата им.

Наведе се близо до лейди Кетрин и смехът му зазвънтя.

— Докато замина, имам право да благославям инцидента.

Тя се огледа наоколо и потрепери:

— Защо?

— Смятам, че знаете. — Той хвана ръката ѝ. Тя я издърпа.

— Моля ви, не забравяйте, че съпругът ми е на война!

— Не ме разбирайте погрешно — възкликна той. — По-скоро бих умрял, отколкото да се опозоря пред вас.

— Аз никога не бих могла... да разбера погрешно намеренията на един толкова галантен рицар.

— Само това ли съм? Само галантен?! Забавен?! Един шут за утеха в трудни мигове?! И все пак по-добре шут, отколкото възлюбен на Венера. Тогава оставете ме да ви забавлявам. — И той извиси глас, възпявайки нейните прелести.

— Не — тя се отдръпна от него като кошута, натъкнала се на ловец. — Аз съм... Аз обещах...

— В палатите на Любовта — каза той — има само едно важно нещо. Самата Любов. — Слънчевите лъчи блестяха в косата му.

— Имам две деца, за които трябва да мисля — умоляваше тя. Той се навъси.

— Несъмнено, милейди. Често съм диндиркал на коляното си Робърт и малката Матилда. Надявам се, че ще имам възможността пак да го правя — докато Бог позволява.

Тя отново го погледна в лицето почти умолително.

— Какво искате да кажете?

— О, не това. — Той погледна към шумящите гори, чиито листа по форма и цвят не приличаха на листата на никое земно растение. — Аз не бих проявил нелоялност.

— Ами децата?! — Този път тя беше тази, която хвана ръката му. — За Бога, Оуен, ако знаеш нещо, говори!

— Не съм посветен в никакви тайни, Кетрин — той държеше лицето си извърнато от нея. Имаше красив профил. — Ако бях на твое място, по-добре щях да преценявам нещата. Защото ти най-добре познаваш барона.

— Нима някой го познава?

Той каза много тихо:

— Струва ми се, че неговите амбиции нарастват с всяка нова прищявка на съдбата. Първоначално смяташе да отлети до Франция, за да се присъедини към краля. След това да освободи Светите места. Когато бяхме доведени тук от злата участ, реагира с достойнство, никой не може да му го отрече. Но след като получи възможност да се посъземе, потърси ли отново Земята? Не, превзе целия този непонятен свят. Сега е тръгнал да покорява други. Къде ще свърши всичко това?

— Кога... — Тя не беше в състояние да се доизкаже. Нито пък можеше да откъсне очи от сър Оуен.

— Господ е създал мярка за всички неща — рече рицарят. — Безграничната амбиция е семе на сатаната и само злина може да покълне оттам. Не ви ли се струва, милейди, когато будувахте в безсънните си нощи, че ще надхвърлим определената ни мярка и ще бъдем унищожени?! — След като помълча доста, добави: — Затова нека Исус и Неговата майка бдят над всички дечица.

— Какво да правим? — извика отчаяно. — Ние изгубихме пътя към Земята!

— Може да бъде намерен отново — рече сър Оуен.

— След стогодишно търсене?

Наблюдаваше я мълчаливо, преди да отговори.

— Не бих искал да създавам напразни надежди на такова красиво създание. Но от време на време разговарям с Бранитар. Разбираме се малко трудно, а и несъмнено той не вярва особено на което и да е човешко същество. И все пак... някои от нещата, които казва... ме карат да смятам, че пътят към дома би могъл да бъде намерен.

— Какво? — Две треперещи ръце се вкопчиха здраво в него. — Как? Къде? Оуен, полудял ли сте?

— Не — отвърна с преднамерена суровост. — Но нека предположим, че това е истина и че Бранитар може да ни върне въпреки всичко. Предполагам, той няма да направи това даром. Смятате ли, че сър Роджър ще преустанови своя кръстоносен поход и ще се върне безметежно в Англия?

— Той... защо...

— Не заявява ли отново и отново: докато Уерсгорската империя съществува, Англия е в смъртна опасност. Нима откриването на пътя към Земята няма да го накара само да удвои усилията си? Не, каква е ползата да открием пътя за връщане. Войната пак би продължила — до окончателната ни гибел.

Тя потрепери и се прекръсти.

— След като съм тук — завърши сър Оуен, — бих могъл да проуча дали пътят към дома действително може да бъде намерен. Вие вероятно можете да измислите някакъв начин, за да използвате тези познания, преди да е станало твърде късно. — Изискано се раздели с

нея, пожелавайки й приятен ден, което тя не чу, и куцукайки, изчезна в гората.

---

[1] Жакерия — селско антифеодално въстание във Франция през 1358 г. — Бел.прев. ↑

[2] Аркадия — митична област в древна Елада, населявана от щастливи ловци и пастири и техните любими. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

Изминаха много от дългите дни на Тариксан: цели седмици земно време. След като превзе първата планета, която бе набелязал, сър Роджър се насочи към следващата. Тук, докато неговите съюзници отвличаха вниманието на противниковите артилеристи, той атакува главната крепост по суша, използвайки покривала, за да скрие приближаването си. Това бе мястото, където Червения Джон Хемуърд спаси една пленена принцеса. Вярно, че косата ѝ бе зелена и че имаше къдрава антена на главата, както и че не съществуваше никаква възможност за интимност между съществата от нейния вид и други раси. Но човекоподобие и изключителната благородност на Ваштунари донесоха голяма разтуха на самотния англичанин. Дали в този и други подобни случаи остават валидни забраните на Левит^[1], все още горещо се дебатира.

Уерсгорците атакуваха от космоса, разполагайки своите кораби на пръстен от астероиди. Докато бе на път, сър Роджър реши да изключи изкуствената гравитация на кораба и накара хората си да се упражняват в тези условия. Така че сега, свикнали с безтегловността, нашите стрелци извършиха прочутото нападение, което бе наречено „Битката на метеоритите“. Едноярдовите им стрели пронизваха космическите скафандри на множество уерсгорци, но липсваха изпепеляващите лъчи или магнитните импулси, които да издават позициите на стрелците. Лишен на практика от живата си сила, врагът се изтегли от цялата планетарна система. Адмирал Белджад бе сложил ръка междувременно върху други три слънца, докато уерсгорците се сражаваха с нас, така че те трябваше да се оттеглят доста далеч.

А на Тариксан сър Оуен Монтебеле успя да спечели изцяло благоволенieto на лейди Кетрин. Той и Бранитар внимателно се изучаваха един друг под претекста на лингвистичните си занимания. В последна сметка и двамата решиха, че са постигнали разбирателство. Оставаше да бъде убедена баронесата.

Двете луни бяха изгрели. Върховете на дърветата изглеждаха като посребрени от техните лъчи; двойни сенки падаха върху тревата, където блещукаха капки роса. Беше дошъл оня час, когато звуците на нощта стават познати и успокоителни. Лейди Кетрин напусна павилиона си, както го правеше често, когато децата заспиваха, а тя оставаше да будува. Загърната в качулата мантия, тя се спусна по една пътечка, която постепенно се превръщаше в улица на новото селище, отмина полузавършените, построени от плет колиби, изглеждащи като блокове от сянка под светлината на луните, и излезе на една ливада, през която течеше ручей. Водата ромолеше по камъните, хвърляйки меки отблясъци. Лейди Кетрин вдъхна с наслаждение топлия, непознат аромат на цветята и си спомни поляните с цъфнали глогини в Англия, където те като деца короноваха Кралицата на пролетта. Спомняше си как седеше на чакълестия бряг на Дувър, току-що омъжена, когато нейният съпруг потегляше на една лятна кампания във Франция и махаше-махаше, докато и последният плавателен съд изчезна от хоризонта. Сега тя стоеше на един по-студен бряг, бряг от звезди, и никой не би видял нейната кърпичка, ако реши да я размаха. После сведе глава, но си каза, че няма да плаче.

Струни на арфа зазвънтяха в тъмнината. Накуцвайки, се появи сър Оуен. Беше хвърлил патерицата, макар че все още чувстваше болки. Масивна сребърна верижка заблестя на лунната светлина върху туниката му от черно кадифе и тя го видя да се усмихва.

— Охо — рече той меко, — нимфите и дриадите са излезли навън.

— Не. — Въпреки намерението да прояви сдържаност, лейди Кетрин се зарадва. Неговите шегги и комплименти бяха носили разтуха през толкова много тъжни часове; те бяха връщали спомена за изтънчеността, в която бе отрасла. Размаха протестиращо ръце. Даваше си сметка, че свенливостта ѝ е престорена, но въпреки това не можеше да спре. — Не, добри рицарю, това е неприлично.

— Под такава небе и в такава компания нищо не е неприлично — каза той. — Защото нали непрекъснато ни уверяват, че в рая няма грях.

— Не бива да говорите така! — Болката се върна с удвоена сила. — Ако сме отишли някъде при своите скитания, то това е в ада.

— Където е милейди, там е раят.

— Нима тук някъде има място за палат на Любовта? — пошегува се тя с горчивина.

— Не. — Гласът бе станал неочаквано сериозен. — Наистина никоя палатка или дървена колиба не е място за обитаване на онази, която владее всички сърца. Нито пък тези погранични области са достойно място за вас... или за вашите деца. Вие би трябвало да седите сред рози като Кралица на Любовта и Красотата, а хиляди рицари да чупят копия на турнири във ваша чест и хиляди менестрели^[2] да възпяват вашите прелести.

— Би било достатъчно отново да видя Англия... — опита се да протестира, но нямаше сили да продължи. Сър Оуен стоеше загледан в потока, където двойната лунна пътека ту се проточваше плавно по повърхността, ту се разпръскваше на хиляди късчета. Най-сетне бръкна под плаща си. Тя видя стоманено острие да проблясва в ръката му и мигновено отскочи настрана. Но рицарят хвана камата за острието и издигайки я с дръжката нагоре като кръст, рече с онзи богат тембър на гласа си, който добре знаеше как да използва:

— Заклевам се в този символ на Спасителя и в честта си, че вашето желание ще бъде изпълнено! — Камата му се скри в ножницата. Тя едва го чу, когато той добави: — Ако наистина го искате!

— Какво искате да кажете? — Тя се загърна по-плътно с наметалото си, като че ли й беше станало студено. Веселостта на сър Оуен не приличаше на буйната екзалтираност на сър Роджър и сегашната сериозност на младия рицар бе по-убедителна от сдържано тържествените декларации на съпруга й. И все пак в този момент лейди Кетрин се страхуваше от сър Оуен и би дала всичките си скъпоценности, само и само да види как баронът се задава с дрънчащите си доспехи от гората. — Вие никога не казвате открито какво имате наум — прошепна тя.

Той обърна лицето си към нея с обезоръжаващо момчешко разочарование.

— Може би защото никога не успях да науча трудното изкуство да казвам това, което мисля. Но ако сега изпитвам някакво колебание, то е, защото не ми се иска да съобщя на милейди нещо, което е трудно да се изрече.

Тя се изправи. За миг, застанала под нереалната светлина, лейди Кетрин странно заприлича на сър Роджър: това беше неговият жест. После отново беше само Кетрин, която запита с отчаяна смелост:

— Кажете ми все пак?!

— Бранитар може отново да намери Земята.

Не беше от онзи тип жени, които припадат, но звездите заиграха пред очите ѝ. Опомни се, когато се привеждаше към сър Оуен. Неговите ръце обгърнаха талията ѝ и устните му се плъзнаха по бузата и към нейните устни. Лейди Кетрин леко се отдръпна и не се повтори опитът да бъде целуната отново, но се чувстваше твърде безсилна да се откъсне от прегръдката му.

— Предупредих, че тази новина е тежка, поради причините, които вече изложих. Сър Роджър няма да се откаже от своята война — каза той.

— Но съпругът ми би могъл да ни изпрати вкъщи! — отвърна тя, дишайки тежко.

Сър Оуен имаше мрачно изражение.

— Така ли смятате?! Той се нуждае от всяка жива душа за поддръжка на своите гарнизони и за да създава впечатление, че сме силни. Спомняте ли си какво заяви, преди да потегли от Тариксан? Щом сметне, че е установил надежден контрол върху някоя планета, той ще изпрати хора от това село тук да се присъединят към неколцината там, които току-що е направил графове и рицари. Що се отнася до него самия — о, да, той говори как ще сложи край на бедите на Англия, но никога ли не е споменавал, че ще ви направи кралица?

Милейди въздъхна в отговор, спомняйки си няколко подхвърлени от сър Роджър думи.

— Бранитар ще ви обясни всичко — каза сър Оуен и изсвири. Уерсгорецът се появи от гъсталака, където се бе спотаявал. Той можеше да се разхожда свободно наоколо, тъй като нямаше никаква надежда да избяга от острова. Неговата набита фигура беше спретнато облечена в една блещукаща трофейна униформа, като да бе покрита с хиляди мънички перли. Кръглото, безкосмено, дългоухо, зурлесто лице не изглеждаше повече уродливо, жълтите очи дори бяха весели. По това време лейди Кетрин вече беше понаучила достатъчно уерсгорски, за да разбере обръщението му към нея.

— Милейди сигурно се пита как изобщо бих могъл да намеря обратния път по един маршрут, минаващ на зигзаг през рой неотбелязани на картата звезди — заяви той. — Самият аз се отчаях, когато навигационните записки изчезнаха при Гантура. Толкова много слънца, дори от типа на вашето Слънце, се намират в обсега на нашия полет, че ако търсим напосоки, може би ще са необходими хиляда години. Това е толкова по-вярно поради обстоятелството, че в космическите мъглявини са скрити много звезди, които стават видими едва когато се приближат. Убеден съм, че ако някой от офицерите на моя кораб бе оцелял, той би могъл до известна степен да стесни обхвата на търсенето. Моята работа беше свързана с двигателите. Виждах звезди само случайно и те не ми говореха нищо. Когато измахих вашите хора — проклет да бъде този ден! — всичко, което направих, беше да включа аварийния контрол, който сигнализира на автопилота да ни докара дотук.

Възбудата накара лейди Кетрин отново да прояви нетърпеливост. Тя се освободи от прегръдката на сър Оуен и рязко рече:

— Не се смятам за глупачка. Милордът ме уважаваше достатъчно и се опитваше да ми обясни тези неща независимо колко внимателно го слушах. Какво е новото, което сте открили?

— Думата не е „открил“, а „спомнил“ — отвърна Бранитар. — Тази идея би трябвало да ми хрумне отдавна, но толкова неща се случиха... Ето какво... трябва да знаете, милейди, че съществуват звезди-маяци, които са достатъчно ярки, за да се виждат по цялото спираловидно протежение на Виа Галактика. Те служат като ориентири в навигацията. Така че ако звездите, наричани от нас Юловарна, Яриц и Гратч образуват определена конфигурация една спрямо друга, това е ориентир, че се намирате в определена част на космоса. Дори по груба визуална преценка на ключваните между тях ъгли би могло да се определи собственото ви местоположение с точност от около двайсетина светлинни години. Това не е толкова обширен участък, за да не може да се намери една типична звезда — жълто джудже, като вашето Слънце.

Тя кимна бавно и замислено.

— Да, така е. Може би имате предвид ярки звезди като Сириус и Ригел...

— Главните звезди-ориентири за една планета може и да не са онези, които имам предвид — предупреди той. — Те може просто да се намират по-близо. В действителност един навигатор би имал нужда от добра карта на вашите съзвездия, в която многобройните ярки звезди са с реалния си цвят, така, както се виждат в безвъздушното пространство. Ако разполага с достатъчно данни, той би могъл да анализира и да определи кои може да са ярките звезди-гиганти. Тогава относителното им местоположение би му подсказало откъде са били наблюдавани.

— Струва ми се, че бих могла да ви начертая зодиакалната карта — рече неуверено лейди Кетрин.

— Не би имало полза от нея, милейди — отвърна Бранитар. — Вие нямате опит как на око се определят звездните величини. Признавам и моят е твърде малък: нямам никаква подготовка, само нещо подочуто от тук-там за работата на колегите, както обикновено става във всекидневието. И макар че веднъж случайно попаднах в навигационната кула, когато нашият кораб бе влязъл в орбита около Земята, за да прави дистанционни измервания, не обърнах особено внимание на съзвездията. Не си спомням как изглеждаха те.

Сърцето ѝ отново се сви.

— Но тогава ние продължаваме да сме изгубени!

— Не съвсем. Бих казал, че нямам съзнателна памет. Но ние, уерсгорците, отдавна знаем, че мозъкът не е съставен единствено от самосъзнание.

— Вярно е — потвърди мъдро лейди Кетрин.

— Съществува и душата.

— Е, не точно това имах предвид. Съществува безсъзнателна или полусъзнателна зона в мозъка — източникът на нашите сънища и... Е, както и да е, нека се задоволим с констатацията, че тази „безсъзнателност“ никога не забравя. Тя регистрира дори най-обикновените неща, попаднали върху сетивата. Ако бъда докаран до състояние на хипноза и бъда насочван правилно, бих могъл да начертая доста точна карта на съзвездията, които се виждат от Земята, по-конкретно така, както за кратко съм ги видял. След това някой опитен навигатор със своите звездни таблици в ръка би могъл да отсее чрез математически методи значимата информация. Това би отнело време. Много сини звезди приличат на Гратч например и само едно

детайлно проучване би могло да елиминира онези от тях, които са в невъзможни връзки, да речем, с мъглявината, която се приема за Торгелта. В крайна сметка той би ограничил съществуващите вероятности до онзи възможно най-малък район, за който вече стана дума. След това навигаторът би могъл да отлети с някой космически пилот-помощник и биха могли да посетят всички звезди жълти джуджета в района, докато открият Слънцето.

Лейди Кетрин плесна с ръце.

— Но това е чудесно! — извика. — О, Бранитар, каква награда искаш? Милордът ще ти даде цяло кралство!

Той широко разкрачи дебелите си нозе, вгледа се внимателно в лицето ѝ и каза с вече познатия враждебен тон:

— Каква радост би ми донесло едно кралство, създадено от руините на империята на моя народ?! Защо да помагам в откриването на вашата Англия, ако това доведе още англичани да плячкосват тук?!

Тя стисна юмруци и рече с норманска суровост:

— Ти няма да опазиш тайната си от Едноокия Хюбърт!

Той презрително сви рамене:

— Спомените не се пробуждат по желание в неосъзнаващия разум. Вашите варварски мъчения биха могли да поставят непреодолима бариера. — После бръкна под туниката си. Внезапно в ръката му заблестя нож. — Нито пък аз бих ги изтърпял. Назад! Оуен ми даде това. Знам добре на кого дължа своята вярност.

Лейди Кетрин тичаше насам-натам с немощни писъци. Рицарят сложи двете си ръце на раменете ѝ.

— Изслушайте ме, преди да съдите — рече припряно. — От седмици се опитвах да проуча Бранитар. Той правеше разни намеци. Аз на свой ред също правех намеци. Ние се пазаряхме като двама сарацински търговци, никога не признавайки открито, че се пазарим. В края на краищата поиска този нож, за да каже своето предложение. Не бих могъл да си представя, че е в състояние да нарани някого. Дори нашите деца вече се разхождат с по-добри оръжия. Поех риска и се съгласих. Тогава ми каза това, което току-що разказа и на вас.

Нервното напрежение я прекърши. Бе понесла твърде много удари, а между тях бе изпитала твърде много страх и самота. Силите ѝ се бяха изчерпали.

— Какви са условията? — попита.

Бранитар прокара пръст по цялото острие на ножа, поклати глава и го пъкна отново в ножницата. Говореше доста спокойно.

— Първо, трябва да намерите опитен уерсгорски лекар-психолог. Мога да открия някой с помощта на планетарния указател, който се пази в Дарова. Ще го вземете от джайрите под някакъв претекст. Този лекар трябва да работи заедно с някой опитен уерсгорски навигатор, който да му казва какви въпроси да ми бъдат задавани и да направлява молива ми, докато в своя транс рисувам картата. Впоследствие ще ни е необходим и космически пилот. Настоявам също да ни придружават двама стрелци. На Тариксан биха могли да се открият неколцина. Можете да кажете на съюзниците си, че сме ви необходими, за да проучите техническите секрети на противника.

— Какво ще стане, след като имаш вече своята звездна карта?

— Няма да я дам доброволно на вашия съпруг! Предлагам да се качим тайно на един от звездолетите. Там ще има истинско равновесие на силите: вие, хората, не разполагате с оръжията — ние, уерсгорците — със знанието. Ще имаме готовност да унищожим навигационните данни и себе си, в случай че ни предадете. Когато бъдем достатъчно далеч, ще започнем преговори със сър Роджър. Вие самите ще трябва да го убедите с молбите си. Ако той преустанови войната, може да му бъде осигурен транспорт до дома, след което нашата раса ще обещае да остави вашата на спокойствие.

— Ако той не се съгласи? — запита тя глухо. Сър Оуен се наведе и прошепна на френски:

— Тогава вие и вашите деца... и аз... въпреки всичко ще бъдем върнати. Но сър Роджър не трябва да научи това, естествено.

— Не мога да мисля сега. — Тя покри лицето си с ръце. — Боже мили, не знам какво да правя!

— Ако вашите сънародници продължават тази идиотска война — каза Бранитар, — тя ще завърши единствено с тяхната гибел.

Същото повтаряше и сър Оуен — отново и отново, през цялото време, когато той беше единственият на този остров, единственият, с когото можеше да сподели. Тя си спомняше обгорените тела под развалините на крепостта; как малката Матилда бе крещяла от ужас при обсадата на Дарова всеки път, когато снаряд бе разтърсвал стените; спомняше си и за зелените английски гори, където бе ходила на лов със соколи със своя съпруг в първите години на техния брак;

мислеше за годините, които той вероятно щеше да прекара в сражения — за кауза, която не разбираше.

Вдигна очи към луните и техните лъчи пробягнаха с хладен блясък по насълзеното ѝ лице. После рече:

— Добре. Съгласна съм.

---

[1] Левит — третата книга на Мойсеевото петокнижие от Стария завет: явно се има предвид забраната да се извършва содомия. — Бел.прев. ↑

[2] Менестрел — средновековен странстващ поет-музикант. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

Не мога да кажа какво накара сър Оуен да стане предател. В душата му се бореха две начала. В нейните най-дълбоки кътчета сигурно винаги е бил затаен споменът как народът на неговата майка бе страдал от народа на баща му. Несъмнено чувствата му бяха отчасти точно такива, каквито изразяваше пред лейди Кетрин: страх от положението, в което се намирахме, неувереност в нашата победа, любов към нея и загриженост за безопасността ѝ. От друга страна, съществуваше и далеч не така благороден мотив, който може би се бе породил от една чисто умозрителна идея, но с времето тя бе придобила своята практическа насоченост. Какво не би могло да се постигне на Земята с няколко уерсгорски оръжия!

Ти, който четеше моята хроника, спомени някоя и друга думичка за горкия сър Оуен Монтебеле.

Каквото и да е ставало вътре в него, външно предателят действаше дръзко и интелигентно. Внимателно следеше поведението на уерсгорците, изпратени да помагат на Бранитар. През седмиците на техния упорит труд, когато онова, което Бранитар не си спомняше, беше извлечено от паметта му, докато спеше, и беше изследвано с математически методи, рицарят тихомълком подготвяше звездолета за път. Постоянно трябваше да повдига духа на своята съучастничка, баронесата.

Нейната готовност често се сменяше от нерешителност, тя плачеше, нападаше го с гневни думи, крещеше му да се маха от очите ѝ.

Веднъж пристигна кораб със заповед част от хората на Тариксан да се заселят на поредната завладяна планета. Донесе и писмо на сър Роджър до жена му. Милордът ми го бе продиктувал, защото неговият правопис не беше особено добър, и аз се зах да поизгледа малко изразите му, та да внуша чрез тях — въпреки суровостта им — някаво чувство за смирение и търпелива любов. Лейди Кетрин незабавно написа отговор, в който признаваше своите деяния, и молеше за

прошка. Но сър Оуен предугади това, взе писмото преди корабът отново да потегли на път, изгори го и я убеди да се подчини на техния план. Така беше най-добре за всички — кълнеше се той — дори за нейния съпруг.

В края на краищата тя даде на своето западащо село някакво мъгляво обяснение, че смята да отиде при съпруга си. След това се качи на звездолета с децата си и с две прислужнички. Сър Оуен бе овладял управлението на кораба дотолкова, че бе в състояние да го насочи по някой известен маршрут — за което просто беше необходимо да се натиснат съответните бутони, — така че и той успя да се присъедини открито към тях. В нощта преди отлитането рицарят тайно качи на борда уерсгорците: Бранитар, лекарят-психолог, пилотът, навигаторът и двама войници, обучени да си служат с онези бомбарди, които се подаваха от корпуса. Те бяха безвредни в кораба, където въоръжени бяха само той и Кетрин. Допълнителни ръчни оръжия бяха скрити в скрина за дрехи, намиращ се в стаята ѝ: там непрестанно стоеше една от прислужничките. Девоjkите толкова се страхуваха от синьоликите, че ако някой от тях би се опитал да проникне вътре, за да вземе огнестрел, писъците им незабавно биха вдигнали на крак самия сър Оуен.

Независимо от това рицарят и благородничката трябваше да следят своите спътници като вълци. Защото най-логичното нещо, което Бранитар би могъл да направи, бе да насочи кораба към Уерсгориксан, където да информира императора за местоположението на Земята. Ако уерсгорците превърнеха цяла Англия в заложник, сър Роджър не би имал друг избор, освен да се предаде. Дори само разбирането на факта, че ние не сме представители на велика звездна цивилизация, а прост и невинен християнски народец, агнета, отведени на заколение, би било достатъчно да осмели уерсгорците и да деморализира нашите съюзници. Ето защо Бранитар по никакъв начин не трябваше да получи възможност да издаде нашата тайна. Поне докато не бъдат изпълнени плановете на сър Оуен. Вероятно никога. Сигурен съм, че на свой ред Бранитар предвиждаше определени заплахи за себе си и своите спътници в момента, когато би свалил своя човешки товар на английска земя. Несъмнено кроеше и свои плановете, за да не допусне изненади. Но в момента интересите на двете страни съвпадаха.

Тези съображения сами по себе си са достатъчни, за да опровергават някои иронични подмятания по адрес на лейди Кетрин. Тя и сър Оуен никога не смееха да се отпуснат едновременно. Трябваше през цялото пътуване зорко да бдят с огнестрел, готов за стрелба. Това беше най-ефикасното опазване на млада жена от изкушения. Кое то в никакъв случай не означава, че тя би нарушила благоприличието, ако имаше възможност. Лейди Кетрин беше понякога обърквана или уплашена, но невярна — никога.

Сър Оуен се чувстваше сравнително спокоен относно данните на Бранитар. Но поиска доказателства. Корабът лети десетина дни към набелязания район в космоса. Още няколко седмици изминаха в търсене и проучване на различни звезди, които пораждаха известни надежди. Аз няма да следвам преживяванията на двете човешки същества, когато съзвездията започнаха да им стават все по-познати, нито онзи единствен бърз поглед, с който подозрителният Бранитар ги удостои, когато съзряха развяващите се над белите скали знамена на замъка на Дувър. Убеден съм, че те никога не споделиха и дума за това. Техният кораб префуча в атмосферата и отново се насочи към враждебните звезди.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

Сър Роджър беше разположил силите си на планета, която нарекохме Ню Авалон. Хората ни се нуждаеха от почивка, а на него му беше необходимо време, за да реши множество проблеми, свързани с укрепването на властта в това вече завладяно огромно кралство. Бе започнал тайни преговори с уерсгорския наместник на цял звезден рой. Тази личност изглеждаше готова да предаде всички владения под своя контрол срещу съответен подкуп и гаранции за сигурност. Пазарлъкът вървеше бавно, но сър Роджър не се съмняваше в крайния изход.

— Тия тук знаят толкова малко за откриването и използването на изменниците — сподели веднъж с мен, — че аз мога да купя този приятел за по-малко от един италиански град. Нашите съюзници никога не са се опитвали да сторят това, защото са си въобразявали, че народът на уерсгорците е толкова неподкупен, колкото самите те. И все пак не е ли естествено толкова разпръснати владения, намиращи се на дни и седмици едно от друго, да приличат в редица отношения на една европейска държава? Макар че народите тук са по-подкупни.

— Защото не познават истинната Вяра — казах аз.

— Хм, да, така е, без съмнение. Макар че аз никога не съм срещал християнин, който да е отказвал подкуп по религиозни съображения. Бях започнал да мисля, че уерсгорският тип управление не изисква вяност от васалите.

Във всеки случай ние успяхме да поотпочинем необезпокоявани, установявайки се на лагер в подножието на шеметно високи скали. Един водопад се спускаше като стрела в прозрачно като кристал езеро, заобиколено от дървета. Дори нашият разхвърлян и изпълнен с дразги английски лагер не би могъл да помрачи толкова много красота. Бях се отпуснал в един грубо скован стол пред малката си палатка. За момент бях оставил своите упорити езикови занимания и се бях зачел в една книга, която носех от Земята — успокоително описание на чудесата на свети Козма. Като че отдалеч до мен достигаше пукотът на учебната стрелба с огнестрелни оръжия, възгласите на стрелците, улучили

мишената, жизнерадостното чаткане на дългите тояги, с които някои момци изпитваха силите си в двубои. Почти бях заспал, когато нечии стъпки глухо изтрополяха зад гърба ми. Стреснат, запремигах срещу надвесеното над мен лице на оръженосеца на сър Роджър.

— Братко Парвус! — рече той. — Ела веднага, за Бога!

— Каквоо? — запитах, все още сънен.

— Точно каквото чу! — изкрещя.

Грабнах расото си и забързах по петите му. Слънчевата светлина, уединените кътчета от разцъфнали храсти, птичите песни внезапно изчезнаха. Усещах само биенето на сърцето си и си помислих колко малобройни, слаби и отдалечени от дома сме.

— Нещо лошо ли е станало?

— Не знам — отвърна оръженосецът. — По далекоговорителя дойде съобщение, прехванато в космоса от един от нашите патрулни кораби. Сър Оуен искал да говори с господаря. Не знам какво са си казали. Но след това сър Роджър излезе, олюлявайки се като слепец, и закрещя, че иска да те види. О, братко Парвус, каква ужасна гледка!

Помислих си, че трябва да се моля за всички нас, които бяхме обречени на гибел, ако силата и хитростта на барона не биха могли повече да ни крепят. Но внезапно ме обзе голямо съжаление към самия него. Защото бе понесъл на плещите си твърде много, търпял бе твърде дълго и през цялото това време никой не се бе притекъл да поеме част от товара му. Пожелах му мислено закрилата на всички светци-рицари.

Червения Джон Хемуърд беше на пост край походния джайрски заслон. Бе усетил състоянието на господаря и бе дотичал веднага от стрелковия полигон. С опънат лък крещеше на струпващата се тълпа.

— Назад! Връщайте се по местата си! Кълна се в Разпятието, че ще пусна тази стрела на първия кучи син, който реши да досажда на господаря, и че ще строша врата на оня, който го последва! Махайте се, казвам ви!

Промъкнах се край гиганта и влязох. В заслона беше горещо. Слънчевата светлина, която се процеждаше през полупрозрачните стени, беше мътна. Повечето от нещата в заслона бяха от Земята — мебели, кожи, гоблени, доспехи. Но на една полица имаше чуждоземни инструменти, а на пода бе поставен обемист далекоговорител. Сър Роджър се бе отпуснал на един стол пред него с брада, забита в гърдите. Големите му ръце висяха отпуснати.

Приблжих се крадешком зад него и сложих ръка на рамото му.

— Какво има, сир? — попитах колкото се може по-внимателно.

Той почти не помръдна. Само рече.

— Махай се!

— Викали сте ме.

— Не знаех какво да правя. Това засяга мен и... Върви си!

Гласът му бе безизразен, но трябваше да събера цялата си смелост, за да заста на пред него и да кажа:

— Предполагам, че вашият далекоговорител е приел съобщение както обикновено.

— Да. Несъмнено. По-добре да изтрия този запис.

— Недейте!

Потъмнелият му взор се вдигна към мен. Спомних си как изглеждаше един вълк, хванат в капан, когото хората от градчето бяха обкръжили и доближаваха, за да довършат.

— Не искам да ти причиня нищо лошо, братко Парвус — каза той.

— Тогава недейте! — отвърнах бойко и се наведох да включа плейбека.

Той си възвърна самообладанието с огромно усилие.

— Ако прочетеш това съобщение — предупреди ме баронът, — трябва да те убия, за да запазя честта си.

Спомних си своето детство. Тогава на поразия си служехме с разни къси, пикантни, чисто английски думи. Избрах една от тях и я казах. Видях с крайчеца на околото си, докато прикляквах край циферблатите, как челюстта му провисна от изумление. Отново потъна в стола си. За всеки случай произнесох още една от онези английски думички.

— Вашата чест зависи от добруването на хората ви — добавих аз. — Вие не сте в състояние да си съставите точна преценка за нещо, което може да ви разстрои така. Седнете и ме оставете да го чуя!

Той потъна в себе си. Завъртях един ключ. На екрана проблесна лицето на сър Оуен. Забелязах, той също бе мрачен. Мъжественото му излъчване се бе поизгубило, очите му бяха сухи и горящи. Говореше със сдържан, учтив тон, но не успяваше да скрие своето тържествуване.

Не мога да си спомня точно думите му, а и това е без значение. Той разказа на господаря какво се е случило. Сега бил в космоса, в откраднатия кораб. Приблизил до Ню Авалон, за да излъчи посланието си, но щял „да си плюе на петите“ веднага, щом го предаде. Безнадеждно е да се опитваме да го открием в космическия безкрай. Ако приемем условията му, щял да уреди транспортирането на хората ни до родината, а Бранитар му дал уверения, че императорът на Уерсгориксан щял да обещае да не напада Земята. Ако не се подчиним, изменникът щял да отиде до Уерсгориксан и да разкрие истината за нас. Тогава, ако е необходимо, противникът можел да събере френски или сарацински наемници да ни унищожат, но по всяка вероятност деморализацията на нашите съюзници, когато научат за слабостта ни, щяла да бъде достатъчна, за да ги накара да приемат условията на уерсгорците. И в двата случая обаче сър Роджър никога нямало да види своята съпруга и децата си.

Лейди Кетрин се появи на екрана. Спомням си думите ѝ, но предпочитам да не ги записвам. Когато записът свърши, аз собственооръчно го изтрих. За момент замълчахме — господарят и аз. После каза със съвсем старчески глас:

— Е, това е!

Бях забил поглед в краката си.

— Монтебеле завърши, че те отново ще влязат в зоната за комуникация в определен час утре, за да чуют вашето решение — смотолевих аз. — Би било възможно по направлението на сигнала на далекоговорителя да се изпратят многобройни безпилотни кораби, заредени с експлозив, които да се взривят при досег с техния кораб. Съществува възможността да бъде унищожен.

— Вече поиска твърде много от мен, братко Парвус — каза сър Роджър с безжизнен глас. — Не ме карай да убия жена си и децата си... без да са получили последно причастие.

— Да, така е. Но не би ли могъл корабът да бъде завладян?! Не, няма начин — отговорих си сам. — Всеки снаряд, който би избухнал в близост до такъв малък кораб като онзи, би го превърнал по-скоро на прах, отколкото просто да извади двигателите му от строя. Ако пък повредата е малка, незабавно би избягал, по-бърз от светлината.

Баронът вдигна безизразното си лице.

— Каквото и да стане, никой не бива да научи за участието на жена ми във всичко това. Ясно ли е?! Тя не е на себе си. Някаква зла сила я е облагода.

Погледнах го с още по-голямо състрадание.

— Вие сте твърде доблестен, за да се криете зад такава нелепост.

— Е, добре, какво мога да сторя? — запита ме прегракнало.

— Можете да продължите да се борите...

— Безнадеждно е, след като веднъж Монтебеле стигне Уерсгориксан.

— Или да приемете поставените условия.

— Ха! Колко дълго според теб синьокожите уерсгорци биха оставили Земята на мира?

— Сър Оуен трябва да има някаква причина да вярва в това — казах предпазливо.

— Той е глупак! — Юмрукът на сър Роджър се стовари върху облегалката на стола. Изправи се и резкостта на гласа поддържаше единствената искрица надежда у мен. — Или пък е още по-черен Юда, отколкото признава, и се надява да стане имперски наместник след завладяването на Земята. Не виждаш ли, че тук има нещо повече от ламтежа за земя, заради което уерсгорците ще опустошат нашата планета. Това е обстоятелството, че расата ни се оказва смъртно опасна за тях. Хората са беззащитни на своята планета. Ако имат обаче няколко века на разположение, те биха могли да създадат свои собствени космически кораби и да станат господари на вселената.

— Уерсгорците претърпяха поражение в тази война — възразих неуверено. — На тях ще им е нужно време да си възвърнат загубеното, дори ако нашите съюзници капитулират от всички окупирани светове. Твърде вероятно е синьокожите да преценят, че е целесъобразно да оставят Земята необезпокоявана за стотина години.

— Докато нашето унищожение бъде напълно гарантирано? — поклати глава сър Роджър. — Да, това е голямото изкушение. Истинската съблазън. И все пак, няма ли да се обречем на вечни мъки, ако изневерим по такъв начин на дълга си към бъдните поколения?

— Това може би е най-доброто, което можем да направим за нашата раса — казах аз. — Всичко, което е извън възможностите ни, е в Божиите ръце.

— Не, не, не и не! — Той оплете пръстите на двете си ръце. — Не мога. По-добре да умрем веднага, като мъже... Но Кетрин...

След нова пауза казах:

— Може би не е твърде късно да разубедим сър Оуен. Нито една душа не е безвъзвратно загубена, докато е на този свят. Можете да се опитате да събудите чувството му за чест и да му посочите колко глупаво е да се осланя на обещанията на уерсгорците, да му обещаете прошка и висок сан...

— И правото да спи с жена ми?! — рече той със зла ирония. Но след кратък размисъл добави: — Бих могъл да опитам. С по-голямо удоволствие бих пръснал злия му мозък. Но вероятно... да, вероятно трябва да разговарям... Аз дори бих направил опит да се самоунижа. Ще ми бъдеш ли опора, братко Парвус? Не бива да го заплюя в лицето. Ще укрепиш ли духа ми?

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

На следващата вечер напуснахме Ню Авалон. Сър Роджър и аз тръгнахме в малък, невъоръжен спасителен звездолет. Самите ние не бяхме по-добре защитени. Аз имах расото си и молитвената си броеница — нищо повече. Той бе сложил йоманеки жакет и тесни панталони до глезените, но наред с това носеше меч и кама, а позлатените му шпори дрънчаха върху ботушите. Едрото му тяло се настани в пилотската седалка като в седло. Опитваше се да си придаде смирено изражение, но погледът му излъчваше хладина.

Бяхме казали на командирите, че ще извършим само кратък полет, за да огледаме нещо, което сър Роджър бил забелязал. Лагерът усети лъжата и зашумя неспокойно. Червения Джон строши две тояги, преди да възстанови реда. Докато се качвах на кораба, имах чувството, че нашето начинание е обречено.

Мъжете седяха съвсем тихо. Вечерта беше безветрена, нашите знамена висяха по пилоните и аз забелязах колко избелели и изпокъсани са те.

Корабът разцепи синевата и навлезе в мрака като низвергнатия Луцифер. Мярна ми се някакъв боен кораб, патрулиращ в орбита, и да си призная, бих се чувствал далеч по-спокоен, ако имах онези големи бомбарди зад гърба си. Но ние бяхме принудени да използваме единствено тази беззащитна черупка. Сър Оуен бе съвсем ясен, когато за втори път се свързахме с него по далекоговорителя.

— Ако желаш, Дьо Турнвил, ние ще те приемем за преговори. Но трябва да дойдеш сам, в най-обикновен спасителен кораб и невъоръжен... О да, много добре, можеш да вземеш своя свещеник със себе си. Ще ти съобщя необходимите орбитални координати. Моят кораб ще те пресрещне на съответното разстояние. Ако телескопите и детекторите покажат някакъв признак за предателство, незабавно ще се насоча към Уерсгориксан.

Корабът набираше скорост, а вътре в нас мълчанието ставаше все по-плътно. Веднъж се осмелих да подхвърля:

— Ако двамата можете да се помирите, това ще възвърне куража на нашите хора. Мисля, че тогава те наистина ще бъдат непобедими.

— Аз и Кетрин? — попита прегракнало сър Роджър.

— О, нне, не, аз... имах предвид вас и сър Оуен — отвърнах, заеквайки. Но изведнъж ми просветна: та аз действително имах предвид господарката. Самият Оуен сам по себе си беше едно нищожество. Сър Роджър беше единственият, на когото се крепеше цялата ни надежда. Но той не би могъл да издържи още дълго, разлъчен от онази, която бе завладяла душата му. Тя и техните деца бе причината, поради която тръгна така смирено да моли сър Оуен за снизхождение. Все по-далеч и по-далеч. Планетата се смали зад нас и заприлича на потъмняла монета. Никога не се бях чувствал така самотен, даже когато за пръв път бяхме откъснати от нашата Земя.

Най-сетне съзряхме няколко планети от посоченото ни съзвездие. После видях как нарасна издълженият тъмен корпус на звездолета, който започна да синхронизира скоростта си с нашата. Бихме могли да хвърлим с ръка бомба срещу него и да го унищожим. Но сър Оуен знаеше добре, че никога не бихме направили това, докато лейди Кетрин, Робърт и Матилда са на борда. В този момент една магнитна котва издрънча по нашия корпус. Корабите се приближиха плътно един до друг, портал срещу портал — една студена целувка. Отворихме нашия шлюз и зачихме.

Навън излезе триумфално самият Бранитар, но се сви, когато забеляза мечата и камата на сър Роджър.

— Уговорката беше да сте без оръжие! — рече рязко той.

— А? О, да. Да, разбира се. — Баронът погледна унило към оръжията върху пояса си. — Никога не съм смятал... те са като шпорите ми — знак за моето положение, нищо повече.

— Предай ги — заповяда Бранитар. Сър Роджър ги свали от пояса си и ги даде на уерсгореца така, както бяха в ножниците. Бранитар ги предаде на друг синьокож и собственоръчно ни претърси.

— Няма скрити огнестрели. — Почувствах как бузите ми запламтяха от обидата, но сър Роджър, изглежда, не обръщаше внимание на нищо.

— Много добре — рече Бранитар, — последвайте ме.

Спуснахме се по един коридор към салонната кабина. Сър Оуен седеше зад масата от инкрустирано дърво. Изглеждаше мрачен в

дрехите от черно кадифе, но по ръцете му блестяха бижута. В едната от тях, отпусната на масата, имаше огнестрел. Лейди Кетрин бе облякла сива рокля. Главата ѝ бе забрадена като на монахиня. Тя бе пропуснала да прибере един немирн кичур коса, който бе паднал върху челото като тлеещ огън. Сър Роджър се закова на прага на кабината.

— Къде са децата? — попита.

— В спалнята с прислужничките. — Жена му говореше като автомат. — Добре са.

— Сядайте, сир — настоя сър Оуен с привидно хладнокръвие. Погледът му играеше из стаята. Бранитар бе оставил меча и камата до себе си и стоеше, облегнат на дясната си ръка. Другият уерсгорец и още един, който бе чакал тук, стояха със скръстени ръце на входа съвсем близко до нас. Реших, че това са психологът и навигаторът, за които бе станало дума. Двамата стрелци сигурно се намираха в оръдейните кули, а пилотът — зад таблото за управление, в случай че нещата вземат лош обрат. Лейди Кетрин се бе изправила като восъчна кукла край задната стена, отляво на сър Оуен.

— Вярвам, че ми нямаш зъб — каза предателят. — При любов и война всичко е позволено.

Лейди Кетрин вдигна ръка, за да протестира.

— Само на война. — Гласът ѝ почти не бе чул. Ръката ѝ отново се смъкна. Сър Роджър и аз останахме прави. Баронът се изплю на пода. Сър Оуен почервения.

— Виж какво! — възнегодува той. — Хайде да не хленчим за неудържани клетви. Твоята собствена позиция е повече от двусмислена. Присвои си правото да създаваш благородници от селяни и крепостници, да раздаваш владения, да преговаряш с чуждоземни владетели. Ами че ти би се провъзгласил за крал, ако можеше! Какво става тогава с твоята клетва за вярност към крал Едуард?!

— Не съм направил нищо в негова вреда — отвърна сър Роджър с разтреперан глас. — Ако открия някога Земята, ще присъединя завоюваното към неговите владения. Дотогава ние трябва да се справяме с положението, както можем, и нямаме друга възможност, освен да създадем наша собствена феодална система.

— Може би случаят да е бил такъв — призна сър Оуен с усмивка, — то ти, Роджър, трябва да ми благодариш, защото аз свалих

това задължение от плещите ти. Можем да се връщаме у дома!

— Като добитък на уерсгорците?!

— Не смятам така. Но моля, сядайте двамата. Трябваше досега да ми донесат вино и кейк. Нали сте ми гости, както знаете.

— Не, благодаря. Аз няма да седна на една маса с теб.

— Тогава ще умреш от глад — каза сър Оуен весело.

Сър Роджър притъмня като буреносен облак. Забелязах за първи път, че лейди Кетрин е с кобур, но беше празен. Оуен сигурно бе намерил някакъв претекст да ѝ отнеме оръжието. Сега само той единствено беше въоръжен. Лицето му се смръщи, когато забеляза нашите изражения.

— Милорд — рече, — когато предложихте да дойдете тук да преговаряме, вие не бихте могли да очаквате, че ще отхвърля такъв шанс. Ще останете с нас.

Лейди Кетрин се размърда неспокойно.

— Оуен, недейте! — извика тя. — Вие никога не сте ми казвали, че... Вие казахте, че той ще бъде свободен да напусне кораба, ако...

Той извърна красивия си профил към нея и каза любезно:

— Помислете, милейди. Нима вашето най-силно желание не беше да го спасите? Но вие ронехте сълзи, опасявайки се, че неговата гордост никога няма да му позволи да се предаде. Сега той е пленник. Вашето желание е изпълнено. Цялото безчестие пада върху мен. Леко ще понеса това бреме, след като това е заради скъпата ми господарка.

Забелязах как лейди Кетрин трепна.

— Нямах дял в това, Роджър — каза умолително. — Никога не съм си представяла, че...

Съпругът ѝ не я удостои с поглед. Неговият глас прекъсна думите ѝ.

— Какви са по-нататъшните ти намерения, Монтебеле?

— Новото положение ми вдъхва нови надежди — отвърна другият рицар. — Признавам, никога не изпитах особено удоволствие от мисълта, че трябва да преговарям с уерсгорците. Това вече не е нужно. Можем директно да се отправим към къщи. Оръжията и сандъците със злато на борда ще ме направят толкова богат, за колкото не бих могъл и да мечтая.

Бранитар, единственият хуманоид сред нас, който разбираше английски, изграчи:

— Хей, ами аз и моите приятели тук?

— Защо не ни придружите? — запита хладно сър Оуен. — Без сър Роджър дьо Турнвил английската кауза скоро ще пропадне, така че вие ще сте изпълнили дълга си към своя народ. Оpozнах добре вашия начин на мислене и знам, че за вас конкретното място няма никакво значение. Ще вземем няколко женски от собствената ви раса някъде по пътя. Като мои лоялни васали вие можете да получите толкова власт и земя на Терра, както където и да е другаде. Вашите потомци ще живеят на планетата заедно с моите. Вярно, вие губите определени обществени връзки, но, от друга страна, получавате независимост, каквато собственото ви правителство никога не ви е позволявало.

Сър Оуен диктуваше положението, защото бе въоръжен. Въпреки това, струва ми се, Бранитар отстъпи пред силата на самите доводи и флегматично измрънканите думи на съгласие бяха искрени.

— А ние? — запита развълнувано лейди Кетрин.

— Вие, милейди, и сър Роджър ще запазите имението си в Англия. Ще добавя към него и още едно имение в Уинчестър — обеща сър Оуен. Вероятно и той бе искрен. Или може би си мислеше, че след като един път стане господар на цяла Европа, би могъл да постъпва както си иска със съпрузите. Жената бе твърде объркана, за да предвиди втората възможност. Видях как внезапно потъна в мечти, обърнала лице към сър Роджър, смеейки се и плачейки едновременно.

— Мили, ние можем отново да си бъдем вкъщи!

Баронът ѝ хвърли бърз, остър поглед.

— Ами какво ще стане с хората, които заведохме там?

— Не, не мога да рискувам с тях! — Сър Оуен сви презрително рамене. — Тъй или иначе те принадлежат към престолюдието.

Сър Роджър кимна.

— Аха — възкликна. — Така значи. Повторно погледна жена си. После силно ритна с петата си. Тежката му шпора се стовари върху корема на уерсгореца, който стоеше зад него, и го разпра. Трупът се просна на пода. Падайки едновременно с него, сър Роджър се претърколи през стаята. Сър Оуен извика и скочи на крака. Неговият огнестрел изгърмя във въздуха. Не улучи. Баронът бе твърде бърз, пресегна се, сграбчи другия втрещен уерсгорец и го притегли пред себе си. Вторият изстрел порази този жив щит.

Сър Роджър издигна трупа пред себе си, като се изправи и се хвърли напред с необикновен устрем. Сър Оуен успя да даде още един, последен изстрел, който овъгли вече мъртвата плът. В следващия миг сър Роджър хвърли трупа през масата в лицето на противника си. Оуен се строполи под него. Баронът бързо потърси меч си. Бранитар вече го беше взел. Вместо това сър Роджър докопа камата си. Тя проблесна като мълния от ножницата. Чух хрущенето, когато прониза ръката на Бранитар, приковавайки я към масата, където острието се заби чак до дръжката.

— Чакай ме тук! — изръмжа през зъби сър Роджър и изтегли меч си. — Напред! Бог закриля праведните!

Сър Оуен се бе освободил и се изправи все още с огнестрел в ръка. Аз се оказах само на крачка от него, от другата страна на масата. Той се прицели точно в стомаха на барона. Обещах наум много свещи на светците, ако ми помогнат, и използвайки броеницата като бич, плеснах предателя през китката. Той сподавено извика. Огнестрелът падна от ръката му и се търколи през масата. Голият меч на сър Роджър изсвистя. Сър Оуен се оказа малко по-пъргав и се изплъзна от удара. Стоманеното острие се вряза в дървото. Сър Роджър загуби няколко мига, докато го освободи. Огнестрелът лежеше на пода. Спуснах се към него. Същото направи и лейди Кетрин, която се шмугна под масата от другата страна. Нашите чела се сблъскаха. Когато дойдох на себе си, се намерих седнал на пода, а сър Роджър преследваше сър Оуен по коридора. Лейди Кетрин стенеше. Баронът спря като закован. Тя се надигна сред водопад от дрехи.

— Децата, милорд! Те са в спалнята, в задната част на кораба — където се намират допълнителните оръжия...

Той изруга и изхвърча по коридора. Тя хукна след него. Макар че се чувствах леко зашеметен, прибрах огнестрела, който двамата бяха забравили. Бранитар ми се озъби. Мъчеше се да изтръгне камата, която го бе приковала, но от това раната му започна да кърви още по-обилно. Прецених, че му е невъзможно да мръдне от мястото си. Вниманието ми бе насочено другаде. Уерсгорецът, на когото господарят бе разпрал корема, все още даваше признаци на живот, но не след дълго щеше да умре.

За миг се поколебах какво точно ми диктува дългът — дали да помогна на господаря и господарката, или на издъхващия езичник...

Наведох се над разкривеното от болка синьо лице. „Отче“ — прошепна той. Не знам дали призоваваше Бога или не, но аз се постарях да изпълня целия ритуал по даване на последно причастие, доколкото това беше възможно при дадените обстоятелства, и укрепих душата му, докато издъхна. Дано Господ да е чул молитвите ми и да го е пратил поне в чистилицето.

Сър Роджър се върна, бършейки окървавения си меч. Лицето му бе разцъфнало в усмивка. Рядко съм виждал толкова радостен човек.

— Вълчето му с вълче! — викаше развеселен. — Ама така си е, норманската кръв винаги си личи!

— Какво стана? — попитах, като се надигах в изпоцапаното си одеяние.

— Все пак Оуен не успя да се докопа до сандъка с оръжие — отвърна баронът. — Трябва да е хукнал напред, към навигационната кула. Но другите членове на екипажа — стрелците — бяха чули шума на битката. Преценявайки, че моментът е подходящ и че обстоятелствата налагат това, отишли да се въоръжат. Видях един от тях да минава край вратите на будоара. Вторият го следваше, въоръжен с дълъг гаечен ключ. Хвърлих се с меча срещу му, но той се биеше добре и мина известно време, докато го убия. Междувременно Кетрин гонеше първия и го нападаше с голи ръце, докато не я повалиха с удар на пода. Онези глупави прислужнички не бяха в състояние да помогнат с нищо, а само се бяха свили от страх и пищяха, както можеше да се очаква. Но изведнъж... Слушай сега, братко Парвус! Синът ми Робърт отвори скрина с оръжията, измъкна оттам един огнестрел и гръмна оня уерсгорец така майсторски, както само Червения Джон би могъл. Ох, дяволчето му ни едно!

Влезе господарката. Косата ѝ висеше разчорлена, а на една от страните ѝ личеше ярък белег от ожулване. С безразличие, с каквото някой сержант докладва за поставянето на часови, тя заяви:

— Усмирих децата.

— Бедната мъничка Матилда — промърмори съпругът, — много ли беше уплашена?

Лейди Кетрин се възмути:

— Те и двамата искаха да се бият!

— Чакай тук! — каза баронът. — Отивам да се справя с Оуен и с пилота.

Тя разтреперано пое дъх:

— Нима винаги трябва да стоя настрана, когато моят съпруг тръгва срещу някоя опасност?

Той застана неподвижно и я изгледа.

— Но аз смятах... — започна баронът, необичайно безпомощен...

— Предадох ви, за да се върна у дома. Да, така е. — Говореше, забила поглед в масата. — Мисля, че ще ми простиш, много преди аз самата да си простя. Ако изобщо си простя някога! Но аз направих това, което изглеждаше най-доброто... и за теб... бях объркана. Беше като кошмар. Не биваше да ме оставяш толкова дълго сама, съпруже мой. Толкова ми липсваше.

Той кимна замислено:

— Аз съм онзи, който трябва да моли за прошка. Дано Господ ми даде да поживея, за да бъда достоен за теб. — После я потупа по раменете. — Стой тук и пази тоя синьокож. Ако се наложи да убия Оуен и пилота...

— Направи го! — извика тя с нарастващ гняв.

— По-добре да не го правя — каза с онзи мек тон, с който се обръщаше към нея. — Като те гледам, толкова добре го разбирам. Но ако се случи най-лошото, Бранитар може да ни закара у дома. Затова не го изпускай от очи.

Тя взе огнестрела от мен и седна. Прикованият пленник стоеше изпънат, излъчвайки горда непреклонност.

— Да вървим, братко Парвус — каза сър Роджър. — Може би ще имам нужда от красноречието ти. Помъкна меча си и пхна в пояса си един огнестрел, който взе от скрина. Насочихме се по един коридор, след това минахме по някаква стълба и се озовахме пред входа на навигационната кула. Вратата беше заключена отвътре. Сър Роджър заудря по нея с края на дръжката на своя грамаден меч.

— Хей, вие там, двамата! Предайте се!

— А ако не се предадем? — Гласът на сър Оуен проникна едва чуто през облицовката.

— Ако не друго — рече сър Роджър решително, — ще разруша двигателите и ще замина с моя кораб, а вие ще останете неподвижни тук. Но искам да ти кажа, че моят гняв отмина. Всичко завърши щастливо и ние наистина ще си идем у дома — след като тези звезди

станат безопасни за англичаните. Ти и аз бяхме приятели някога, Оуен. Дай ми отново ръката си. Кълна се, нищо лошо няма да ти се случи.

Възцари се тежко мълчание. После гласът зад вратата рече:

— Добре. Ти си човек, който никога не е нарушавал дадената дума, нали? Много добре тогава, ела, Роджър.

Чух как резето с изщракване се вдигна. Баронът сложи ръка на вратата. Не знам какво ме накара да каже „стойте, сир“ и да се мушна пред него по един безпримерно невъзпитан начин.

— Какво има? — и премигна, замаян от радост.

Отворих вратата и прекрачих прага. Два железни лоста се стовариха върху главата ми.

Продължението на това приключение трябва да предам по разказа на другите, защото бях в безсъзнание цяла седмица.

Строполил съм се целият в кръв и сър Роджър помислил, че съм убит. В момента, когато Оуен и пилота видели, че тяхната жертва не е баронът, те се нахвърлили срещу него. Били въоръжени с железни пръти, с гайки по тях — дълги и тежки като мечове. Острието на сър Роджър просветнало. Пилотът запратил своето оръжие. Посрещнал го мечът и от удара се посипали искри. Сър Роджър надал боен вик така силно, че стените закънтели. „Ах, вие, подли убийци!“ С втория си удар избил железния прът от непохватната длан. А при третия синята глава отскочила от раменете и се търколила надолу по рампата.

Лейди Кетрин чула вика. Отишла до вратата на салона и погледнала навън, като че в ужаса си нейният поглед би могъл да проникне през стените. Бранитар стиснал зъби. Хванал камата със свободната си ръка. Мускулите на раменете му рязко се напрягнали. Малко мъже биха могли да изтръгнат забитата кама, но Бранитар успял. Господарката чула шума и отскочила. Бранитар тъкмо заобикалял масата. Дясната му ръка висяла разкъсана и кървяща, но камата блестяла в лявата. Тя вдигнала огнестрела и изкрещяла:

— Назад!

— Махни това — рекъл презрително. — Никога няма да го използваш. Никога не си видяла достатъчно звезди от Земята, нито пък би могла да осмислиш видяното. Ако се случи нещо лошо на носа на кораба, аз оставам единствената ви надежда да се върнете у дома.

Милейди погледнала в очите врага на своя съпруг и го застреляла на място. След това затичала към навигационната кула.

Сър Оуен Монтебеле се бил оттеглил в кабината. Не бил в състояние да се противопостави на яростта, с която нападал сър Роджър. Баронът извадил огнестрела си. Оуен грабнал някаква книга и закрил с нея гърдите си.

— Внимавай! — извикал задъхано. — Това е корабният дневник. Там са сведенията за местоположението на Земята. Не са записани никъде другаде.

— Лъжеш! Съществува и мозъкът на Бранитар.

— Въпреки това обаче баронът пхнал огнестрела обратно в пояса си и пристъпил дръзко напред.

— Съжалявам, че ще оскверня чистата стомана с твоята кръв. Но ти уби брат Парвус и трябва да умреш.

Оуен запазил хладнокръвие. Железният прът, който държал, бил примитивно оръжие. Въпреки това вдигнал ръка и го хвърлил. Ударен през челото, сър Роджър политнал назад. Оуен скочил, грабнал огнестрела от пояса на зашеметения си противник, изплъзвайки се от един немощен удар на меча. Той се дръпнал назад и надал победоносен вик. Сър Роджър тръгнал със залитане срещу него. Оуен се прицелил.

В този момент на вратата се появила лейди Кетрин. От огнестрела ѝ просветнал изстрел. Книгата на тяхното пътуване към дома изчезнала в дим и пепел. Оуен изкрещял от болка. Невъзмутимо милейди отново натиснала спусъка и предателят рухнал на пода. Тогава лейди Кетрин се хвърлила в обятията на съпруга си и заплакала. Сър Роджър започнал да я успокоява. И все пак не съм сигурен кой от двамата е вдъхвал повече сигурност на другия. След малко казал унило:

— Боя се, че лошо се справихме с положението. Сега пътят към дома наистина е изгубен.

— Няма значение — прошепнала тя. — Където си ти, там е и Англия.

ЕПИЛОГ

Звук на фанфари и някакво свистене процепиха въздуха. Командирът на кораба остави печатания текст и натисна бутона за вътрешна свръзка.

— Какво става? — рязко запита той.

— Оня осмокрак управител на замъка най-сетне посрещна господаря си, сър — отговори гласът на социотехника. — Доколкото разбирам, владетелят на планетата е бил на сафари и цялата тази дандания е била необходима, за да го открият. Използва цялата планета като ловен резерват. Както и да е, ето пристига вече. Да отидем да погледаме спектакъла. Задава се стотният антигравитационен самолет. Милостиви Боже! От онези, които вече се приземиха, изскачат конници!

— Несъмнено това е част от церемонията. След минута ще бъдем там. — Командирът хвърли развълнуван поглед върху печатания текст. Бе го прегледал бегло. Как би могъл да води интелигентен разговор с този изключителен владетел, без да стане по някакъв начин дума за събитията, които са се случили тук? Четеше трескаво — страница след страница. Хрониката на Уерсгорския кръстоносен поход беше дълга и бурна. Достатъчно беше да се прочете за неговия завършек — как крал Роджър I бил коронясан от архиепископа на Ню Кентърбъри и как след това царувал щастливо дълги години.

И все пак какво бе станало междуременно? Естествено англичаните така или иначе успели да спечелят битките, които водили. В последна сметка те станали достатъчно силни, за да престанат да се осланят на добрия шанс и на хитростта на своя водач. Но как се е развивало обществото им? Как би могъл да оцелее дори само техният език, да не говорим за институциите им при досега с древните и развити цивилизации? По дяволите, защо е трябвало социотехникът изобщо да превежда писанията на този бърборко, отец Парвус, ако те не съдържат никакви съществени данни?... Я да видим! Ах, да. Един

пасаж към края на хрониката привлече погледа на капитана. Той се зачете.

„Бях споменал вече, че сър Роджър дьо Турнвил установи феодален строй на новозавладените светове, които съюзниците предадоха под негово управление. Някои по-късни критици на моя благороден господар подхвърлят иронично, че е постъпил така, защото на него не му е бил известен никакъв по-добър модел на управление. Оспорвам подобно твърдение. Както заявих преди това, падането на Уерсгориксан имаше редица прилики с падането на Римската империя и сходните проблеми бяха намерили сходни решения. Неговото преимущество бе в това, че разполагаше с готови решения, ползвайки многовековния земен опит. Наистина всяка планета представляваше отделен случай, който изискваше отделно решение. Въпреки това обаче повечето от тях имаха редица общи същностни черти. Аборигенното население с готовност следваше нашите повеления, гледайки на нас като на освободители. Дори да оставим настрана благодарността, те бяха бедни, невежи създания, чиито собствени цивилизации бяха отдавна унищожени. Те се нуждаеха от ръководство във всяко отношение. Като прегърнаха нашата Вяра, те показаха, че имат души. Това накара духовенството ни да се заемем трескаво с ръкополагане на новопокръстени. Отец Симон намери текстове от Светото писание и от Христовите апостоли в подкрепа на тази практическа необходимост. Освен това, макар че той никога не бе предявявал подобни претенции, създаваше се впечатление, че истинният Господ Бог го е благословил за епископ, изпращайки го така далеч в земите на неверниците. След като веднъж това положение бе прието за даденост, от него следваше, че той не бе превишил правата си, поставяйки основите на наша собствена католическа църква. Естествено, докато беше жив, ние винаги внимавахме, когато говорехме за него, наричайки го

«тукашния папа» или «малкия папа». Това ни напомняше, че той е просто наместник на истинския свети отец в Рим, който беше безкрайно далеч от нас. Аз смятам за възмутителна небрежността на по-младите поколения по въпроса за сана на духовните лица.

Интересно, че немалко уерсгорци скоро възприеха новия ред. Централното правителство на Уерсгориксан винаги е било нещо неопределено за тях, един събирач на данъци и блюстител на деспотични закони. Не един синьокож се почувства завладян от нашия пищен церемониал и от идеята да бъде управляван от конкретни личности — благородници, които можеше да среща лице в лице. Освен това, служейки предано на тези могъщи господари, можеше да се надява да получи някое имение или дори титла. Измежду уерсгорците, които се покаяха за греховете си и станаха уважавани английски поданици-християни, е необходимо само да спомена нашия някогашен враг Харуга, когото цялото население на планетата Йоркшир почита като архиепископ Уилям.

Обаче в действията, които предприемаше сър Роджър, нямаше нищо непочтено. Той никога не предаде своите съюзници, както твърдят някои. Вярно е, проявяваше лукавство спрямо тях, но като изключим скриването на нашия действителен произход по необходимост (маска, която свали когато станяхме достатъчно силни, за да не се боим от разкриване), той бе безукорен. Не е негова грешка, че Господ винаги е на страната на англичаните.

Джайрите, ашенкоглите и пр^отаните възприеха неговите идеи доста лесно. Те нямаха реална концепция за това що е империя. При положение че можеха да колонизират населените планети, които завладяхме, те с готовност оставяха на нас, хората, безкрайно главоболната задача да управляваме онези многобройни планети, където съществуваше поробено население. Те лицемерно си затваряха очите пред често жестоките необходимости, свързани с такова управление. Убеден съм, че мнозина от

техните политици тайно ликуваха, че всяка нова отговорност от този род изтощава силите на техния енигматичен съюзник: защото ние трябваше да създаваме местна феодална аристокрация на всяко завладяно място, а наред с това да оставаме малък гарнизон, който да обучава аборигените на военно изкуство. Бунтове, междуособни войни, контранападенията на уерсгорците намаляваха още повече малобройните ни кадри.

Тъй като почти им липсваше военна традиция, джайрите, ашенкоглите и пр?°таните не осъзнаваха до каква степен тези години на изпитания укрепиха връзките на лоялност между местните селяни и английските аристократи. Също така, бидейки сами фригидни донякъде, те не предвидиха колко похотливо ще започнат да се множат човеците.

Така че когато най-после тези факти станаха очевидни, беше твърде късно. Нашите съюзници брояха само три народа, всеки от които имаше свой език и начин на живот. Навсякъде около тях гъмжеше от стотици раси, обединени от християнската вяра, от английския език и короната. Дори да искахме, ние, хората, не можехме да променим това. В действителност ние бяхме почти толкова изненадани от начина, по който се развиха нещата, колкото всеки друг.

Като доказателство, че сър Роджър никога не бе заговорничил срещу своите съюзници, помислете си колко лесно би могъл да ги покори на стари години, когато управляваше най-могъщия народ, живял някога сред тези звезди. Но с годините той се бе научил да проявява все по-голямо великодушие. Не е негова вината, че тяхното собствено по-младо поколение, запленило от нашите успехи, започна все повече и повече да ни подражава във всичко...“

Командирът остави текста настрана и изтича към главния изход на кораба. Стълбата вече бе спусната и един червенокос гигант се

качваше по нея, за да го приветства. Облечен по невероятен начин, препасал претрупана до безвкусица със скъпоценности парадна сабя, носеше съвсем делово и огнестрел. Зад него бе строен почетен караул от стрелци, облечени в тревистозелени дрехи. Над главите им се вееше знаме с герба на кадетското родословие на великата фамилия Хемуърд. Ръката на командира потъна в косматата лапа на графа. Социотехникът преведе фразата на развален английски:

— Най-сетне! Слава на Бога, най-после са се научили да строят космически кораби на Старата Земя! Добре дошъл, уважаеми господине!

— Но защо никога досега не ни открихте... Ваша светлост? — рече със запъване капитанът.

Въпросът бе преведен, графът сви рамене и отговори:

— О, ние търсихме. От поколения насам всеки млад рицар тръгваше да търси Земята, освен ако не предпочиташе да си опита щастieto със Свещения Град. Но вие знаете колко много слънца има тук. А те стават все повече с приближаване центъра на галактиката, където ние срещнахме други човешки раси. Търговия, експедиции, войни — всичко ни тласкаше навътре, отдалечавайки ни от онзи тесен звезден път. Вие разбирате, че това място е само една скромна периферна провинция. Кралят и папата живеят далеч оттук — на Седмото небе... Най-накрая търсенето постепенно замря. През изминалите векове Старата Земя се превърна в нещо като легенда. — Едрото му лице сияеше. — А сега всичко стана съвсем наопаки. Вие ни намерихте! Колко прекрасно! Кажете ми веднага, бяха ли освободени Светите места от неверниците?

— Амии — каза капитан Йешуа Леви, който беше лоялен гражданин на Израелската империя — да.

— Твърде жалко. Щеше ми се да има нов кръстоносен поход. Животът стана скучен, откакто преди десет години покорихме Драконите. Казват обаче, че кралските експедиции до мъглявините на Стрелеца са открили няколко интересни планети. Но добре дошли! Трябва да ни дойдете на гости в замъка. Ще ви окажа цялото гостоприемство, на което съм способен, и ще ви екипирам за пътуването до краля. Навигацията е малко сложна, но аз ще ви дам астролог, който познава пътя.

— Какво каза той сега? — попита капитан Леви, когато басовото ломотене спря. Социотехникът обясни.

Капитан Леви почервения:

— Никакъв астролог няма да се докосва до кораба ми!

Социотехникът въздъхна. Отваряше му се работа за години напред.

Издание:

Автор: Пол Андерсън

Заглавие: Кръстоносци в космоса

Преводач: Любен Николов

Година на превод: 1993

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Издателство „Аргус“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1993

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: „Образование и наука“ ЕАД — София

Редактор: Димитър Ленгечев

Художник: Джеймс Уорхоула

Коректор: Цвета Бакърджиева

ISBN: 954-570-004-1

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/13933>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.